A. NEKRASOV

Aventurile căpitanului BALIVERNĂ

I. ÎN CARE AUTORUL FACE CUNOŞTINŢĂ CITITORULUI CU UNUL DIN EROI ŞI CARE CAPITOL NU PREZINTĂ NIMIC DEOSEBIT

În şcoala noastră, obiectul navigaţiei îl preda Hristofor Bonifatievici Balivernă.

Navigaţia — ne spuse el la prima lecţie — este ştiinţa care ne învaţă să alegem căile maritime cele mai puţin primejdioase, să le căutăm pe cele mai avantajoase, ne învaţă să le trecem pe hartă şi cum să navigam pe ele cu corăbiile noastre... Navigaţia — adaugă el la sfârşit — nu este o ştiinţă exactă, pe care să ţi-o însuşeşti deodată. Pentru a deveni un bun navigator, e necesară experienţa personală şi o practică îndelungată.

Această introducere, care nu conţinea nimic deosebit, a fost pentru noi un prilej de discuţii aprinse, prilej care a împărţit elevii în două tabere. Unii presupuneau, şi nu fără temei, că Balivernă nu poate fi decât un bătrân lup de mare ieşit la pensie. Cunoştea perfect navigaţia, preda frumos, cu înflăcărare, şi se vede treaba că avea şi experienţă, nu glumă. Părea că Hristofor Bonifatievici cutreierase într-adevăr toate mările şi oceanele lumii.

Oamenii însă, după cum se ştie, sunt de tot felul. Unii sunt creduli, chiar peste măsură, iar alţii, dimpotrivă, înclină întotdeauna spre critică şi îndoială. S-au găsit şi printre noi câţiva care susţineau că, spre deosebire de alţi navigatori, profesorul nostru n-ar fi ieşit niciodată pe mare. Şi supremul argument al acestei stupide afirmaţii era chiar înfăţişarea lui Hristofor Bonifatievici. Această înfăţişare, într-adevăr, nu avea nimic din ce ne imaginam noi despre un brav marinar.

Căpitanul Balivernă purta o rubaşcă de culoare cenuşie, peste care era încins cu un brâu brodat. Era gras şi mic de statură. Părul şi-l aducea de la ceafă spre frunte şi se bărbierea cu grijă; purta ochelari fără ramă, prinşi cu un şnuruleţ negru. Avea o voce domoală, plăcută şi zâmbea tot timpul, frecându-şi mânuţele mici şi grăsuţe ca şi el. Şi cu toate că priza tabac negru, ca un adevărat lup de mare, ca înfăţişare semăna mai degrabă cu un farmacist ieşit la pensie decât cu un fost căpitan de cursă lungă. De aceea, pentru ca să punem capăt odată îndoielilor, noi, elevii lui, l-am rugat într-o zi să ne povestească despre călătoriile lui.

– A, nu, cu neputinţă! Nu e momentul — se opuse el zâmbind amabil şi în locul lecţiei pe care urma să ne-o predea, ne-a trântit un extemporal la navigaţie de toată frumuseţea.

Când a sunat clopoţelul şi căpitanul a ieşit cu teancul de caiete subsuoară, clasa era lămurită. Nimeni nu se mai îndoia că Hristofor Bonifatievici Balivernă, spre deosebire de alţi navigatori, îşi dobândise experienţa prin mijloace casnice, ca să zicem aşa. De călătorii pe mări şi oceane, nici pomeneală.

Şi am fi rămas cu toţii la această părere greşită, dacă la scurta vreme şi cu totul pe neaşteptate, n-aş fi avut norocul să aud chiar din gura lui Balivernă povestea temerarei lui călătorii în jurul lumii, nespus de interesantă şi plină de primejdii şi peripeţii.

Povestea am aflat-o întâmplător. Din ziua cu extemporalul, Hristofor Bonifatievici dispăru. După vreo trei zile am aflat că, în drum spre casă, îşi pierduse galoşii în tramvai, se udase la picioare, răcise cobză şi zăcea la pat. Era către sfârşitul anului şcolar — perioada cea mai grea: primăvara, teze, examene... Aveam neapărată nevoie de caiete. Şi pentru că eram şef de clasă, băieţii m-au trimis în delegaţie acasă la Balivernă.

Casa am găsit-o fără greutate şi am bătut la uşă. Aşteptând în faţa intrării, mi-l imaginam pe Balivernă în pat,

îngropat în perne şi înfofolit în pleduri, de sub care nu i s-o fi zărind decât nasul roşu şi guturăiat. Văzând că nu mi se deschide, am bătut din nou, ceva mai tare. Nici de data asta nu mi-a răspuns nimeni. Atunci am apăsat pe clanţă şi, deschizând uşa, am încremenit. De uimire, bineînţeles.

În locul modestului farmacist ieşit la pensie, ce să vezi? La masă, cufundat în citirea unei cărţi foarte vechi, şedea grav căpitanul în plină splendoare, cu uniforma de gală cu vipuşti aurite pe mâneci, morfolind furios o pipă uriaşă şi afumată. De ochelari nici pomeneală. Părul lui cărunt, pieptănat de obicei cu atâta grijă, atârna acum zbârlit în smocuri căzându-i pe gât. Până şi nasul, roşu într-adevăr, devenise parcă mai falnic şi toate mişcările lui exprimau multă hotărâre şi curaj.

Pe masă, în faţa căpitanului, pe un suport special, se afla o machetă de iaht cu catarge înalte, cu pânze de un alb imaculat, împodobit cu steaguri de diferite culori. Alături, un sextant. Un sul de hărţi aruncat la întâmplare acoperea pe jumătate o aripă de rechin uscată, în loc de covor, pe podea era întinsă o piele de morsă cu cap şi cu colţi cu tot; într-un ungher al camerei zăcea o ancoră de amiralitate cu două chei de lanţ ruginite. Pe perete atârna un iatagan, iar alături, un harpon pentru vânătoarea de balene. Mai era ceva acolo, dar n-am desluşit ce anume. Dezordinea era măreaţă, ca şi căpitanul.

Uşa scârţâi. Balivernă înălţă capul, puse între pagini un mic pumnal şi, clătinându-se ca la tangaj, veni în întâmpinarea mea.

— Îmi pare bine de cunoştinţă, Hristofor Bonifatievici Balivernă, căpitan de cursă lungă — rosti el cu o voce de bas tunătoare, şi-mi întinse mâna. Cu ce vă pot fi de folos?

Drept să vă spun, mă cam fâstâcisem.

— Păi, să vedeţi, Hristofor Bonifatievici... eu, cum să vă spun... Ştiţi, am venit după caietele acelea... m-au trimis băieţii... — îngăimai eu.

— Iartă-mă — mă întrerupse dânsul — iartă-mă, dar nu te-am recunoscut. Păcătoasa asta de boală mi-a luat memoria. Auzi, să nu te recunosc! Am îmbătrânit, ce să-i faci... După caiete, spui? mai întrebă o dată Balivernă şi, aplecându-se, prinse a scotoci sub masă.

În cele din urmă scoase la lumină teancul de caiete, le lovi cu mânuța lui grasă şi păroasă, dar aşa fel, încât se ridică un nor de praf care învălui toată camera.

— Iată-le — rosti el, strănutând tare şi cu poftă. Aveți cu toții „foarte bine". Da, da, „foarte bine"! Vă felicit! În deplină cunoaştere a ştiinței navigației, veți cutreiera întinderile maritime sub aripa protectoare a pavilionului comercial... Lucru lăudabil şi totodată, mă înțelegi, foarte ispititor. Ehei, tinere, câte privelişti fără seamăn, câte impresii de neuitat vă aşteaptă în viitor! Tropicele, Polul Nord, Polul Sud, navigația... — adăugă el visător. Mie, personal, toate acestea, mă înțelegi, nu mi-au dat pace până când n-am pornit pe mare.

– Dar dumneavoastră ați navigat într-adevăr? exclamai eu fără să vreau.

– Cum? Eu? se supără Balivernă. Păi eu, băiatule, am navigat, nu glumă! Mult chiar, foarte mult am navigat. Ca să zic aşa, sunt singurul om din lume care am făcut ocolul pământului pe un iaht cu pânze cu două locuri. O sută patruzeci de mii de mile. Ei, ce ai de spus? O mulțime de escale, o mulțime de peripeții... Ehei... Fireşte că nu mai sunt vremurile acelea. S-au schimbat şi obiceiurile, dar cu toate astea, când priveşti înapoi, uite aşa, în adâncul trecutului, trebuie să recunosc că în călătoria aceea pe mare au fost multe lucruri interesante şi instructive. Ai ce-ți aminti, ai ce povesti!... Dar ia loc, te rog...

Cu aceste cuvinte, Hristofor Bonifatievici împinse spre mine vertebra unei balene. M-am aşezat pe ea ca pe un taburet, iar căpitanul începu să povestească.

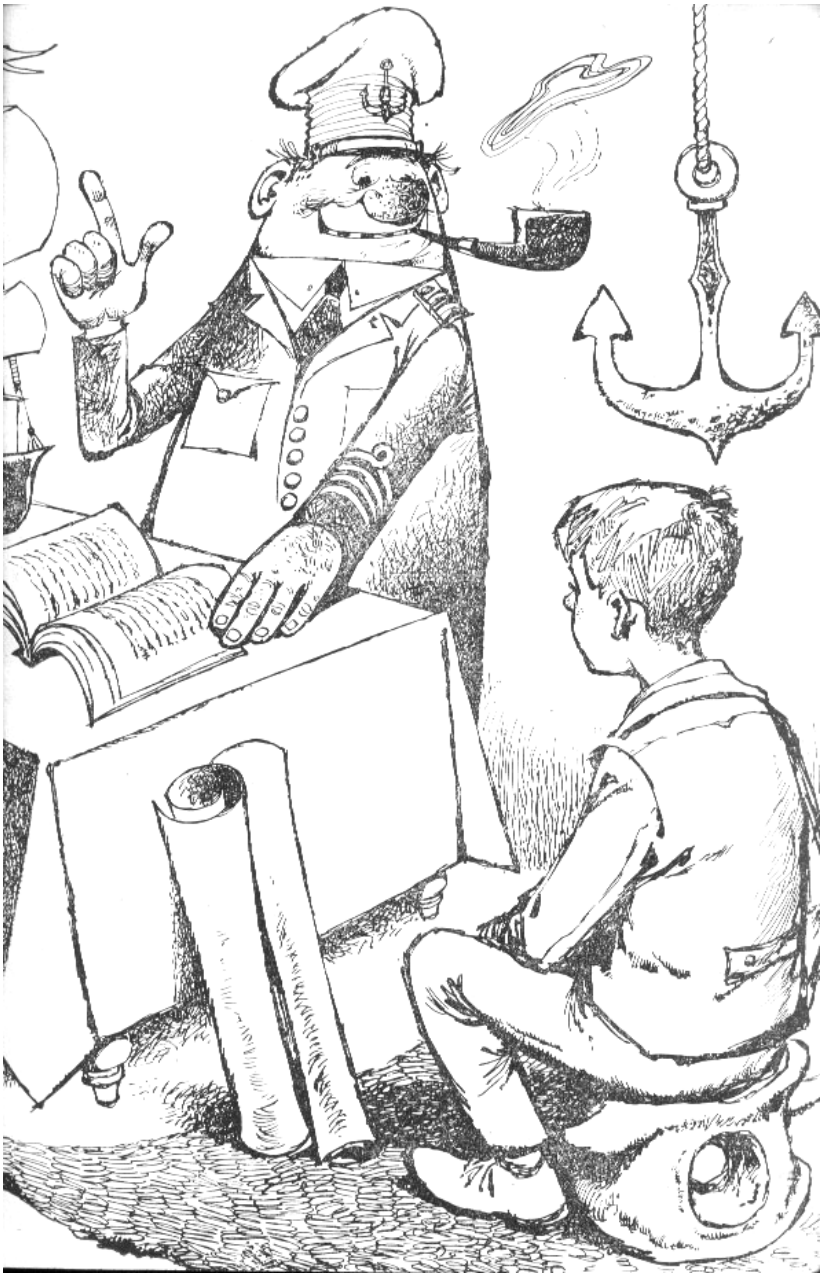

II. ÎN CARE CĂPITANUL BALIVERNĂ POVESTEŞTE DESPRE FELUL CUM A ÎNVĂȚAT LIMBA ENGLEZĂ SECUNDUL SĂU LOM ŞI DESPRE UNELE ÎNTÂMPLĂRI PUȚIN OBIŞNUITE ÎN PRACTICA NAVIGAȚIEI

– Stăteam uite aşa, în chiliuța asta a mea şi, cum să spun, mă cam plictiseam, într-o bună zi m-am hotărât să mă scutur de bătrânețe şi m-am scuturat. Dar în aşa fel m-am scuturat, încât mi-a mers vestea în toată lumea. Da, da. Să am iertare, nu cumva te grăbeşti? Atunci e foarte bine. O să-ți povestesc totul de-a fir-a-păr.

Firește, pe vremea aceea eram şi eu mai tânăr, dar nu chiar un flăcău. Asta nu. Aveam şi experiență destulă, şi ani destui. Un bătrân lup de mare, cum s-ar spune. Eram bine văzut, aveam o situație şi, fără să mă laud, după merit. Cu o situație ca aceea puteam să ocup un post de comandant pe cel mai mare vapor. Şi lucrul acesta e şi el destul de interesant. Dar pe vremea aceea vaporul cu pricina plecase tocmai în cursă lungă, iar în ce mă priveşte, nu sunt obişnuit să aştept. L-am dat naibii şi am luat o hotărâre eroică: voi naviga pe un iaht. Şi asta, mă înțelegi, nu e o glumă. Să faci ocolul lumii pe o prăpădită de corabie cu pânze şi aia numai cu două locuri!

Cum îți spun, m-am apucat să caut un vas potrivit pentru îndeplinirea planului meu şi închipuieşte-ți că am găsit exact ceea ce îmi trebuia, de parc-ar fi fost construit anume pentru mine.

Ce-i drept, iahtul avea nevoie de o mică renovare, dar sub supravegherea mea personală a fost renovat cât ai zice peşte: l-am vopsit, i-am pus pânze noi, catarge solide, i-am schimbat bordajul, i-am scurtat chila cu două picioare, i-am înălțat

bordurile... într-un cuvânt, a fost destulă bătaie de cap. Dar în schimb a ieşit un iaht, o păpuşă, nu alta! Patruzeci de picioare pe punte[1]). Cum s-ar zice: „o coajă de nucă în voia mării".

Mie nu-mi place să bat toba înainte de vreme. Am tras iahtul pe țărm, l-am acoperit cu o foaie de cort, iar eu m-am ocupat cu pregătirile de drum.

Succesul unei astfel de întreprinderi depinde, după cum ştii, de efectivul expediției. De aceea am ales cu o deosebită grijă pe însoțitorul meu, singurul ajutor şi tovarăş pentru călătoria aceasta lungă şi grea. Şi trebuie să recunosc că am avut noroc: secundul meu Lom se dovedi a fi un om cu uimitoare calități fizice şi sufleteşti. Uite, judecă şi dumneata: înălțimea şapte picioare şi şase țoli, vocea ca a unei sirene de vapor, o putere fizică neobişnuită, rezistent. Afară de toate acestea, cunoştea la perfecție meseria şi era de o modestie uimitoare, într-un cuvânt, poseda toate calitățile care se cer unui marinar de prima calitate. Avea însă şi un defect. Unul singur, dar foarte serios: nu cunoştea nici o limbă străină. Este, fireşte, un defect destul de important, dar lucrul ăsta nu m-a oprit în loc. Am cântărit situația, am chibzuit, m-am gândit, mi-am făcut un calcul şi i-am ordonat lui Lom să-şi însuşească de urgență limba engleză vorbită. Şi să ştii că Lom şi-a însuşit-o. Destul de greu, dar şi-a însuşit-o în decurs de numai trei săptămâni.

În scopul acesta am ales o metodă de predare necunoscută până atunci: am angajat pentru Lom doi profesori. Unul îi preda alfabetul de la început, iar celălalt, de la coadă. Imaginează-ți că secundul meu nu s-a prea împăcat cu literele alfabetului şi mai ales cu pronunția. Zile şi nopți de-a rândul învăța bietul Lom pronunția grea şi alfabetul englez. Şi să ştii

[1] Lungimea vasului se măsoară pornind de la partea din față a etravei — prova, până la partea din urmă a etamboului — pupa.

că n-am fost de loc scutit de neplăceri, într-o bună zi, stătea uite aşa la masă şi se chinuia cu litera „I”[1].

— Ai... Ai... Ai... — îi tot da el de zor pe toate tonurile, din ce în ce mai tare.

O vecină îl auzi, îşi vârî capul pe uşă şi ce văzu: o matahală de om care striga într-una „ai”, îşi închipui că bietului om îi e rău si chemă Salvarea, care sosi de urgenţă. L-au îmbrăcat în cămaşă de forţă şi cu mare greutate am putut să-l scot a doua zi din spital. De altfel, totul s-a sfârşit cu bine: exact peste trei săptămâni secundul meu mi-a raportat că amândoi profesorii i-au predat alfabetul până la mijloc şi în felul acesta sarcina fusese îndeplinită, în aceeaşi zi am fixat plecarea. Pierdusem şi aşa destulă vreme.

Iată că sosi şi clipa mult aşteptată, în prezent e posibil ca evenimentul acesta să treacă cu totul neobservat, dar pe vremea aceea, astfel de călătorii erau o raritate. Ceva senzaţional, cum s-ar zice. Şi nu e de mirare că în ziua respectivă o mulţime de curioşi împânziseră coasta. Să fi văzut ce de drapele, ce muzică, cum jubila toată lumea... M-am aşezat la cârmă şi-am ordonat:

– Pânzele sus, cârma bandă tribord!

Pânzele se înălţară, se întinseră şi fluturau ca nişte aripi de pescăruş. Cu toate că bătea un vânt bun, iahtul, mă înţelegi, stătea pe loc. Am filat parâma de la pupa, nimic, iahtul nu se mişca nici mort. În clipa aceea trecea pe lângă noi un remorcher. Pun mâna pe portavoce şi strig:

– Ei, remorcher! Prinde parâma aia afurisită! Remorcherul trage, pufăie, apa se învolbură la pupa şi iahtul e gata-gata să se ridice cu prova în sus, ca un cal în două picioare, dar nici gând să se mişte... Care să fie cauza, oare?

Deodată se auzi o bubuitură, iahtul se înclină, iar eu, pentru o clipă, mi-am pierdut cunoştinţa. Când m-am trezit, ce să văd? Configuraţia malului se schimbase cu desăvârşire,

[1] În engleză litera „I” se pronunţă „ai".

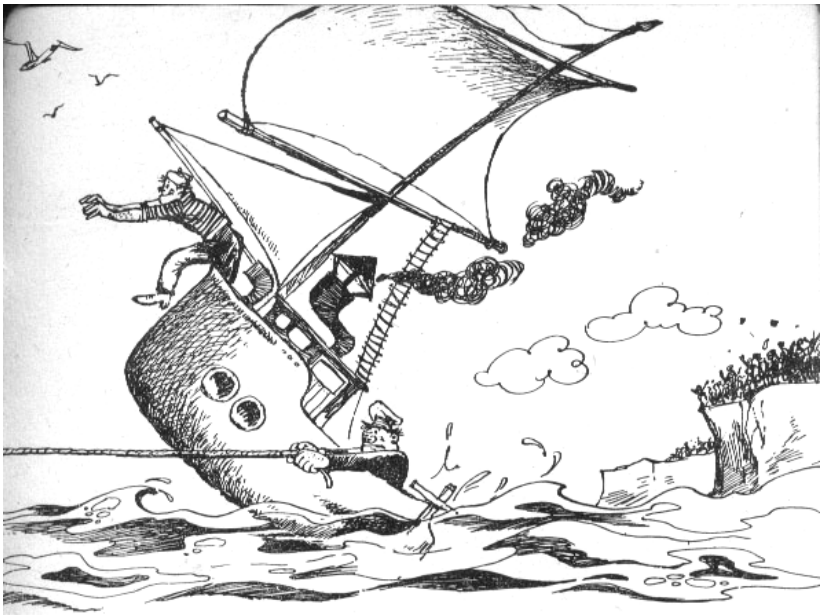

mulțimea se împrăştiase, pe apă pluteau o grămadă de podoabe de cap, şi — minune – mai plutea şi un chioşc de înghețată, pe care şedea călare un tânăr cu un aparat de filmat şi care învârtea de zor manivela.

Sub bordul vasului nostru, o insulă verde. M-am uitat şi am priceput imediat: tâmplarii au scăpat din vedere un lucru — renovaseră iahtul cu lemn verde. Şi, imaginează-ți, în timpul verii întreg bordul iahtului a dat rădăcini şi s-a prins de pământ. Mă miram şi eu de unde răsăriseră tufele astea frumoase pe țărm. Totuşi, iahtul avea o construcție solidă, remorcherul era puternic, parâma trainică. Când s-a smucit odată, a rupt jumătate din mal şi l-a dus cu tufiş cu tot. Ştii că nu degeaba se recomandă ca la construcții de nave să nu se folosească lemn verde... O întâmplare foarte neplăcută, ce să mai vorbim, dar, spre norocul nostru, totul s-a sfârşit cu bine şi fără victime omeneşti.

Planul meu nu prevăzuse întârzierea asta, dar ce să-i faci? Asta-i un caz, cum s-ar spune, de „forță majoră” — o situație

cu totul neprevăzută. Trebuia să ancorăm şi să curăţăm bordurile. Altfel, mă înţelegi, ar fi fost neplăcut, te râdeau şi curcile. Nu avea nici un rost să navigam cu grădina după noi.

Împreună cu secundul meu Lom ne-am bătut capul o zi întreagă cu munca asta. Îţi închipui cât ne-am chinuit. Uzi leoarcă, arătam ca nişte pisici plouate şi de îngheţaţi ce eram, ne clănţăneau şi măselele-n gură. Puzderie de stele năpădiseră cerul, iar pe nave sunase miezul nopţii. L-am trimis pe Lom la culcare, iar eu am rămas de cart. Stăm şi mă gândeam la greutăţile şi la frumuseţea expediţiei noastre. Şi m-am lăsat atât de mult dus de visuri, încât nici n-am observat când a trecut noaptea.

Dar dimineaţa mă aştepta o surpriză cât se poate de neplăcută: cu avaria asta nu pierdusem numai douăzeci şi patru de ore din timp, dar mai pierdusem şi numele corăbiei! Crezi poate că denumirea vasului nu joacă şi ea un rol important? Te înşeli, tinere!

Denumirea este pentru un vas acelaşi lucru ca şi numele pentru un om! Şi uite că nu trebuie să căutăm prea mult un exemplu. Balivernă, să zicem, e un nume sonor, frumos. Dar dacă eram un oarecare Mitică-Pisică, sau, de pildă, am avut un elev pe care îl chema Ţiştar! Ce zici? Mai puteam oare să contez pe respectul şi încrederea de care mă bucur acum? Imaginează-ţi şi dumneata: căpitan de cursă lungă Ţiştar... sau Pisică! Sună caraghios!

La fel e şi cu vasul, îi dai numele de „Hercule” sau „Viteazul”, şi să vezi că în faţa lui gheţarii se dau singuri în lături, dar ia încearcă de numeşte-ţi vasul „Albie”. Aşa o să şi plutească, ca o albie, şi se va întoarce neapărat cu fundul în sus chiar pe vremea cea mai liniştită.

De aceea, înainte de a mă opri asupra aceluia pe care trebuia să-l poarte frumuseţea mea de iaht, am ales şi am cântărit zeci de nume. L-am numit „Belezza”[1]. Un nume sonor

[1] Belezza — frumuseţe (în limba italiană).

pentru un vas celebru! Ăsta-i un nume cu care nu ți-e ruşine să traversezi toate oceanele lumii! Am comandat litere turnate din aramă şi eu însumi le-am fixat de rama oglinzii la pupa. Frecate, străluceau atât de tare, încât păreau nişte văpăi. Puteai să citeşti „Belezza" de la o distanță de o jumătate de milă.

În ziua aceea nenorocită mă aflam singur pe punte. Marea era liniştită, portul nu se trezise încă. Era foarte devreme. Fireşte că după o noapte nedormită, te trage la somn... Deodată, ce-mi văd ochii? O şalupă vine pufăind drept spre mine şi, pac, îmi aruncă pe punte un pachet de ziare! Ambiția e într-o oarecare măsură un defect. Totuşi suntem oameni cum s-ar zice, şi-ți face plăcere când se scrie despre tine în ziare. Asta n-o poți nega. Desfac un ziar şi citesc:

„Avaria de ieri, care s-a produs la plecarea expediției în jurul lumii, a justificat pe deplin originalul nume pe care l-a dat căpitanul Balivernă iahtului său..."

Informația m-a tulburat întrucâtva, dar trebuie să recunosc că nu prea am priceput despre ce era vorba. Pun mâna pe un alt ziar, apoi pe un al treilea... într-unul din ele îmi apare în fața ochilor o fotografie: în colțul din stânga eram eu, în cel din dreapta secundul meu Lom, iar în mijloc frumusețea noastră de iaht, sub care era scris: „Căpitanul Balivernă şi iahtul său Bele...a, cu care pleacă în expediție".

Atunci abia am priceput totul. Am fugit repede spre pupa, mă uit, aşa era: căzuseră două litere.

Ce ruşine! O ruşine de neşters! Dar n-ai ce să-i faci, ziariştii au limbă lungă. Pe Balivernă, căpitanul iahtului „Belezza", nu-l cunoscuse încă nimeni, în schimb toată lumea a şi aflat despre „Beleaua" mea.

Dar nu m-am tânguit prea mult. O boare de vânt prinse a bate de la mal şi pânzele începură să se umfle. Atunci l-am trezit pe Lom şi am ridicat ancora.

Tot timpul cât am înaintat prin şenalul navigabil, de pe toate corăbiile ni se striga parcă dinadins:

— Ei, voi cei de pe „Belea”, noroc la navigație!

Îmi părea rău după un nume atât de frumos, dar ce era să fac, am pornit pe „Beleaua” mea şi am ieşit în larg. Nu-mi revenisem încă din supărare, totuşi trebuia să recunosc că tare e frumos în larg!

Nu degeaba spuneau grecii din antichitate că marea spală toate supărările de pe sufletul omului.

Plutim. E liniște. Doar valurile spumegă de-a lungul bordurilor. Catargul scârțâie, iar țărmul se îndepărtează, topindu-se în urma pupei. Se lasă frig, valurile încep să crească, şi de undeva apar albatroşii. Vântul se întețeşte. Un vânt sărat de mare îşi vede liniştit de treabă, şuierând prin greement. Iată că şi ultimul far rămâne în urmă, țărmul parcă nici n-ar fi existat. De jur împrejur numai apă, oriunde îți întorci privirea, pretutindeni, apă.

Am fixat direcția şi i-am predat timona lui Lom. Am rămas puțin pe punte, apoi am coborât în cabină să trag şi eu un pui de somn, aşa, de vreo oră-două, înainte de cart. Nu degeaba este o vorbă între marinari: „De nesomn n-ai a te plânge”. Înainte de culcare am tras o duşcă de rom, m-am întins în hamac şi am adormit buştean.

Peste două ore, înviorat, bine dispus, urc pe punte, îmi arunc privirea împrejur, mă uit în față... şi mi se face negru înaintea ochilor.

La prima privire nu era cine ştie ce nenorocire: de jur împrejur aceeaşi mare, aceiaşi pescăruşi, iar Lom, cu mâna pe timonă, era in plină acțiune. În față, însă, chiar la prova iahtului, se înălța deasupra orizontului, aidoma unui firicel de ață cenuşie, o fâşie de coastă abia vizibilă.

Ştii ce înseamnă să ai coasta la prova când ea trebuie să se afle în stânga ta la treizeci de mile depărtare? Ceva cu totul scandalos, inadmisibil, cea mai mare ruşine pentru un navigator! M-a uluit, m-a revoltat şi m-a înfricoşat totodată. Ce-i de făcut? Mă crezi că eram gata să mă-ntorc acoperit de

ruşine la ţărm, cât nu era încă prea târziu? Să navighezi cu un secund ca ăsta al meu înseamnă sa te împotmoleşti de nu mai ieşi niciodată la suprafaţă, şi mai ales noaptea.

Eram gata sa dau comanda corespunzătoare, trăsesem şi aer in piept, pentru ca ordinul să iasă din gâtlejul meu cât mai impunător, când colo, spre norocul nostru, se lămuri totul. Lom fusese trădat de nasul său. Secundul întorcea tot timpul nasul spre stânga, trăgea cu aviditate aer în piept, şi se înclina tot într-acolo.

Atunci am priceput totul: în cabina mea, pe babord, rămăsese destupată o sticlă cu rom din cel mai bun. Iar Lom are pentru băuturi spirtoase un nas de o finețe rară şi, firește, îl trăgea spre sticla cu rom. Se mai întâmplă.

Dacă-i aşa, lucrurile pot fi îndreptate, mă gândii eu. E, desigur, un caz aparte în practica navigației. Existau doar şi cazuri neprevăzute de ştiință. Nici n-am mai stat pe gânduri. Am coborât în cabină şi pe neobservate am mutat sticla la tribord. Nasul lui Lom se întoarse şi el, aidoma acului unei busole după magnet. Iahtul, supus, o porni şi el într-acolo, iar după două ore de mers, „Beleaua" reveni la drumul stabilit. Atunci am mutat sticla cu rom în față, lângă catarg, şi Lom nu mai încurca direcția. Iahtul plutea ca pe un fir de ață. O singură dată mai trase Lom aer în piept cu deosebită sete şi întrebă:

– Ce părere aveți, Hristofor Bonifatievici, să mărim viteza?

Era o propunere rezonabilă, cu care eram de acord. Nici până atunci „Beleaua" nu mersese prost, dar după aceea porni ca o săgeată.

III. ÎN CARE SE ARATĂ CUM TEHNICA ŞI INGENIOZITATEA POT ÎNLOCUI LIPSA DE CURAJ, ŞI CUM ÎN NAVIGAȚIE TREBUIE SĂ FOLOSEŞTI TOATE ÎMPREJURĂRILE, PÂNĂ ŞI INDISPOZIȚIA TA PERSONALĂ

Cursă lungă... în larg, departe... Ce cuvinte mărețe! Gândeşte-te, tinere, ascultă muzica acestor cuvinte:

Departe... Întindere nemărginită... Spațiu... Nu-i aşa?

Iar „cursa"? Cursa e tendința de a merge înainte, cu alte cuvinte, mişcare.

Ceea ce înseamnă: mişcare în spațiu. Aici, ştii, miroase puțin a astronomie, într-un fel oarecare ai impresia că eşti o stea, o planetă, un satelit în cel mai rău caz.

Iată de ce pe oameni ca mine sau, să zicem, ca pe tizul meu Cristofor Columb, ne trage la cursă lungă în largul oceanului şi la fapte marinăreşti glorioase.

Şi totuşi nu în asta constă principala atracție care ne face să părăsim pământurile natale.

Şi dacă vrei, îți voi dezvălui un secret şi-ți voi explica despre ce e vorba.

Plăcerile unei curse lungi sunt de neprețuit, ce să mai vorbim.

Există însă o plăcere şi mai mare: să povesteşti într-un cerc de prieteni apropiați sau de cunoscuți ocazionali despre fapte al căror martor ocular ai fost tu personal, să povesteşti despre situații uneori hazlii, alteori tragice, situații în care te pune mereu vitrega soartă de navigator.

Dar pe mări şi pe oceane ce poți să vezi? Apă şi vânt. Asta în primul rând.

Dar prin ce încercări poți să treci te-ai gândit vreodată? Furtuni, acalmie, rătăciri prin ceață, eşuări pe bancuri de nisip... Se întâmplă, fireşte, şi în largul mării tot felul de lucruri extraordinare. Ni s-au întâmplat destule în expediția noastră, dar în general despre apă, vânt, despre cețuri şi bancuri de nisip nu ai cine ştie ce mare lucru de povestit.

Adică de povestit ai avea ce: de pildă despre trombele marine, despre taifunuri, despre bancuri cu scoici pline cu mărgăritare, câte nu vezi! Ehei! Toate acestea sunt nemaipomenit de interesante. Apoi mai sunt peştii, corăbiile, caracatițele şi despre astea poți să povesteşti destule. Numai că, să vezi drăcia dracului, despre toate s-au spus atât de multe, că nu apuci să deschizi bine gura şi toți ascultătorii o iau la fugă, cum fug caraşii din fața unui rechin.

Altceva sunt escalele, țărmurile noi cum s-ar zice. Acolo ai la ce să te uiți, ai de ce să te minunezi. Da, da. Nu degeaba se spune: „câte bordeie, atâtea obiceie".

Iată de ce un marinar ca mine, plin de curiozitate, pe care nu-l leagă interese comerciale, caută să-şi facă expediția cât mai palpitantă prin escale în țări îndepărtate şi necunoscute. Din acest punct de vedere, navigația pe un iaht mic prezintă nenumărate avantaje.

Da, da. Dă-mi voie să-ți explic! Să presupunem că eşti de cart. Te-ai aplecat deasupra hărții. Asta e direcția, în dreapta vezi o împărăție, în stânga o hătmănie, exact ca în basme. Doar şi acolo trăiesc oameni. Dar cum trăiesc? Ai vrea s-o vezi şi tu, măcar cu un singur ochi, că doar e interesant. Este sau nu? Atunci n-ai decât să-ți satisfaci curiozitatea, cine te opreşte? Cârma banda... Şi iată că farul de intrare a şi apărut la orizont. Uite, aşa se petrec lucrurile.

Da, da. Înaintam cu vânt favorabil. Deasupra mării se lăsase ceață şi „Beleaua" mea, aidoma unei fantome, plutea liniştită, înghițind distanța milă cu milă. Nici n-am observat cum am trecut Zundul, Cattegatul, Scagerakul... Nu mai

puteam de bucurie văzând cum zboară iahtul meu. A cincea zi, înainte de revărsatul zorilor, ceața se împrăştiase şi la tribord apăru în fața noastră coasta Norvegiei.

Puteam să trec înainte, dar de ce era să mă grăbesc? Aşa că am dat comanda:

— Cârma tribord!

Secundul meu Lom întoarse brusc cârma la tribord şi peste trei ore lanțul ancorei zăngănea într-un fiord liniştit şi frumos.

Ai fost vreodată într-un fiord, tinere? Nu? Rău! Foarte rău! Când ai să ai ocazia, să te duci neapărat.

Fiordurile sau insulițele de coastă, cum li se mai zice, sunt un fel de golfuri înguste şi mici, încurcate ca nişte urme de găină şi care seamănă cu salbele pe care le poartă femeile. De jur împrejur, numai stânci brăzdate de crăpături, năpădite de muşchi, şi înalte, de nu te poți apropia de ele. în văzduh plutea o linişte adâncă, o tăcere de nezdruncinat, într-un cuvânt, o frumusețe de nedescris.

– Ce-ai zice, Lom — am propus eu — de o plimbare pe uscat, înainte de masă?

– Am înțeles — răspunse Lom, cu o voce atât de tunătoare, că un stol de păsări speriate îşi luă repede zborul.

Am blocat cârma şi m-am dus în cabină să mă schimb. Coborâse şi Lom. Când eram gata, tocmai îmi legasem şireturile de la ghete, deodată simt că iahtul se apleacă brusc spre prova. Alarmat, sar în sus şi urc glonț pe punte şi nu-mi vine a crede ochilor tristul tablou ce mi se înfățişează: prova iahtului se scufundase cu totul în apă şi continua să se scufunde repede, pe când pupa, dimpotrivă, se ridica în sus, ca coada unei găini care scormoneşte cu pliscul în țărână.

Şi numai eu eram vinovatul: n-am ținut seama de particularitățile fundului şi, lucrul cel mai important, scăpasem din vedere mareea. Ancora se înțepenise şi se ținea de parcă era dintr-o bucată cu stânca. Apa o lovea cu putere şi nici nu puteai

fila lanțul. Prova se afla în întregime în apă şi nici vorbă să te poți apropia de vinciul de ancoră.

Abia apucasem să închidem complet intrarea în cabină, când văd că „Beleaua" se aşază într-o poziție complet verticală, ca o plută de pescuit. Trebuia să ne împăcăm şi cu această nenorocire. N-aveam ce face. Am stat acolo până-n seară, când apa începuse să scadă. Uite aşa. Fluxul şi refluxul.

Iar seara, îmbogățindu-ne experiența, am adus iahtul într-un golf îngust şi am acostat la țărm. În felul acesta, mă gândeam eu, va fi mai bine.

Am pregătit o cină modestă, am făcut curățenie, am aprins luminile, aşa cum se cuvine, şi apoi ne-am culcat, fiind încredințați că povestea cu ancora nu se va mai repeta. Dimineața, nici nu se luminase bine de ziuă, că Lom mă trezeşte şi-mi raportează:

— Dați-mi voie să raportez: acalmie deplină, lucrul acesta barometrul îl arată limpede, temperatura

aerului din exterior douăsprezece grade Celsius, măsurarea adâncimii şi a temperaturii apei nu s-a putut face din lipsa acesteia.

Somnoros, nu mi-am dat seama imediat despre ce vorbea.

— Adică cum vine asta „din lipsă”? îl întreb. Unde a dispărut?

— A dispărut o dată cu refluxul — raportează Lom. Iahtul s-a înţepenit între stânci şi se află în stare de echilibru stabil.

Ies afară şi ce văd? Acelaşi cântec, dar pe altă melodie. De cu seară ne încurcase fluxul şi acum refluxul ne făcuse şi el bucata. Ceea ce eu luasem drept un golfuleţ era de fapt o trecătoare. Spre dimineaţă apa se retrăsese şi ne-am trezit pe un sol tare, ca zvântat de vânturi. Sub chilă, o prăpastie adâncă de vreo patruzeci de picioare şi nici o posibilitate de ieşire. Dar ştii? Nici una! Nu ne rămăsese decât un singur lucru de făcut: să aşteptăm un timp favorabil, mai bine zis să aşteptăm fluxul.

Eu însă nu sunt obişnuit să-mi pierd vremea de pomană. Am examinat iahtul din toate părţile, am aruncat scara de pisică peste bord, am luat un topor, o rindea şi o pensulă. Am cioplit pe dedesubt, acolo unde rămăseseră noduri, şi le-am vopsit, iar când a început fluxul, Lom a aruncat de pe prova o undiţă ca să prindă peşte pentru ciorbă. Aşa că, după cum vezi, dacă eşti deştept, întorci lucrurile spre folosul tău, cum s-ar spune.

După toate aceste întâmplări neprevăzute, prudenţa îmi dicta să părăsesc în mare grabă fiordul cel năstruşnic. Cine ştie ce surprize îmi mai pregătea! Eu, însă, după cum ţi-am spus, sunt un om curajos, perseverent şi chiar încăpăţânat, dacă vrei, şi nu mi-e în fire să renunţ uşor la o hotărâre pe care am luat-o.

Aşa se întâmplase şi de data aceea: hotărâsem să mă plimb, prin urmare trebuia să mă plimb. Şi îndată ce „Beleaua" a ajuns pe apă, am şi mutat-o într-un loc mai ferit de primejdie. Am filat lanţul mai lung şi am pornit-o.

Înaintam printre stânci ca pe o potecă de pădure şi cu cât înaintam, cu atât natura înconjurătoare era mai uimitoare, în copaci ţopăiau neastâmpărate veverițe, căutând alune, şi păsărelele nu mai conteneau cu ciripitul. Sub picioare trosneau uscături şi-ți făcea impresia că din clipă în clipă va apărea un urs mormăind amenințător... Şi erau tot soiul de poame. De fragi, ce să-ți spun? Nicăieri nu văzusem fragi ca aceia. Mari cât o nucă! Ne-am antrenat mergând, ne-am afundat în pădure şi uitasem cu totul de masa de prânz, iar când ne-am adus aminte, era târziu. Soarele apusese şi se făcuse răcoare. încotro s-o apucăm, nu mai ştiam. De jur împrejur pădure. Încotro îți întorceai privirea, poame, poame şi iar poame.

Am coborât spre fiord. Dar când colo, ce să vezi? Nimerisem un alt fiord. Începuse să înnopteze de-a binelea. N-am avut încotro, aşa că am aprins un foc. Cu chiu, cu vai, a trecut şi noaptea, iar dimineața am început să urcăm pe munte. Ne gândeam că de acolo, de sus, vom vedea poate „Beleaua". Ne cățăram ca vai de noi. Pentru constituția mea nu era chiar atât de uşor, dar urcam într-una, tot gustând din fragi. Deodată, în spatele nostru auzirăm zgomot. Putea să fie vântul, putea să fie o cascadă, nu ştiam, dar ceva trosnea tot mai tare şi parcă mirosea a fum.

Întorc capul — foc! Flăcările ne înconjuraseră din toate părțile şi veneau după noi aidoma unui zid viu. De data asta să ştii că ne trecuse pofta de fragi. Veverițele îşi părăsiseră cuiburile şi săreau de pe o cracă pe alta, tot mai sus pe versantul muntelui. Păsările zburau înnebunite. Ce larmă, ce panică... Eu nu sunt obişnuit să fug de primejdie, dar de data asta nu aveam ce face, trebuia să ne salvăm. Alergam după veverițe sus, pe coama stâncii, altă cale nu exista. După un timp ne-am oprit, ne-am tras răsuflarea şi am privit în jurul nostru. Trebuie să-ți spun că eram într-o situație desperată: din trei părți ne înconjura incendiul, iar într-a patra era stânca abruptă... M-am uitat în jos — o prăpastie de ți se tăia

răsuflarea. Ce mai, o privelişte puţin îmbucurătoare. Singura pată luminoasă pe orizontul acela sumbru era frumuseţea noastră de „Belea", care stătea exact sub noi, legănându-se uşor pe valuri şi mişcându-şi catargul aidoma unui degeţel ce ne îmbia să coborâm pe punte.

Iar focul se apropia din ce în ce. De jur împrejur veverițe cu duiumul. Prinseseră curaj, afurisitele. Unele aveau cozile pârlite şi acestea erau deosebit de curajoase, chiar obraznice. Ce să-ți mai spun, veneau buluc, se înghesuiau, ne împingeau şi puţin a lipsit să nu ne arunce drept în vâlvătaie. Săturați-vă de aprins focuri de vreascuri, parcă spuneau.

Lom era desperat. Veverițele, la fel. Trebuie să recunosc că nici mie nu-mi era prea bine, dar eu nu arătam.. Căutam să-mi țin firea. Un căpitan de vas nu trebuie să se lase pradă deznădejdii. Asta cu nici un chip!

Deodată, ce văd? O veveriță se uita țintă în jos, apoi deodată îşi zburli coada şi, zdup! sări drept pe puntea iahtului. După ea sări încă una, şi când mă uit, se rostogoleau ca boabele de mazăre, în cinci minute stânca noastră se golise.

Dar noi eram oare mai prejos decât veverițele? Hotărâsem a le urma pilda, în cel mai rău caz o să facem o baie. Ei şi? Ia te uită, mare grozăvie! Ba e chiar indicat să faci o baie înaintea gustării de dimineață. Iar eu sunt un om care dacă m-am hotărât ceva, înseamnă că s-a şi făcut.

— Secund, după verițe, înainte marş! am dat comanda.

Lom făcu un pas înainte, întinse piciorul deasupra prăpastiei, dar se întoarse brusc ca o pisică şi... dădu înapoi.

— Nu pot, Hristofor Bonifatievici. Nu pot să sar şi pace! Mai bine ard aici... Dați-mă afară pentru neexecutarea ordinului!

Vedeam şi eu că preferă să cadă pradă flăcărilor, dar de sărit n-o să sară. Şi numai de teama înălțimii. Ce să-i faci, asta-i o boală în felul ei... Şi totuşi nu era să-l las acolo pe sărmanul Lom!

Altul în locul meu şi-ar fi pierdut cumpătul, dar eu nu sunt dintre aceia. Imediat am găsit o soluție.

Aveam binoclul cu mine. O minune de binoclu maritim, care mărește de douăsprezece ori. Îi poruncesc lui Lom să ducă binoclul la ochi, îl împing uşurel la marginea stâncii şi-l întreb cu o voce severă:

— Secund, câte veverițe pe punte?

Lom începu să le numere:

— Una, două, trei, patru, cinci...

— Oprește! strigai. Le iei în primire fără numărătoare şi le bagi în cală!

Sentimentul datoriei era mai presus decât iminența primejdiei şi apoi, orice ai spune, şi binoclul a fost de mare folos: apropiase puntea iahtului. Lom păşi liniştit în prăpastie, în urma lui, doar o coloană de stropi. Iar numai după un

minut, secundul meu se şi căţărase pe bord şi se apucase să mâne veveriţele în cală.

Atunci am urmat şi eu acelaşi drum. Mie însă îmi era mai uşor: sunt un om încercat şi nu aveam nevoie de binoclu.

Dumitale, tinere, să-ţi fie asta o lecţie. La nevoie o să-ţi prindă bine: dacă ai să vrei, de pildă, să te lansezi cu paraşuta, ia la dumneata neapărat un binoclu cât de prăpădit, mă înţelegi. O să-ţi vină mai la îndemână. Pământul îţi va părea mai aproape.

Am sărit şi eu, am ieşit din apă şi m-am căţărat pe punte. Voiam să-i dau lui Lom o mână de ajutor, dar el era un flăcău dibaci, s-a descurcat şi singur. Nu apucasem să-mi trag răsuflarea, când a şi trântit capacul bocaportului calei, a luat poziţia de drepţi şi mi-a raportat:

— S-a primit fără numărătoare toată încărcătura de veverițe vii! Ce dispoziţii mai urmează?

Aici e aici, mă înţelegi dumneata, bate-ţi capul ce dispoziţii să mai dai!

Pentru început era limpede: trebuia să ridicăm ancora, să ridicăm pânzele şi să plecăm cu binişorul şi cât mai repede de la muntele ăsta în flăcări. Dă-l încolo de fiord! Nu mai aveai ce vedea şi, afară de asta, se făcuse prea cald... Aşa că asupra acestei probleme nu mai aveam nici o îndoială. Dar ce să facem cu veveriţele? Aici, ştii, situaţia era mai grea. A naibii încurcătură! Încă bine că le băgasem la timp în cală, că altfel fiarele astea netrebnice flămânziseră şi s-ar fi apucat să roadă manevrele velelor. Asta ne mai lipsea, să aşezăm din nou tachelajul!

Am fi putut să le jupuim pieile şi să le vindem într-un port oarecare. Au o blană scumpă, de bună calitate. S-ar fi putut face această operaţie cu un câştig considerabil. Dar nu era frumos s-o facem: veveriţele ne-au salvat viaţa, sau în orice caz ne-au arătat calea spre salvare, iar noi să le luăm şi pieile! Asta

nu intra în concepția mea de viață. Pe de altă parte, să cari după tine toată turma asta în jurul lumii, nici asta nu era o plăcere.

Cu alte cuvinte, să le dai de mâncare, de băut, să le porți tot timpul de grijă. Da' cum crezi dumneata? Aşa-i legea: dacă ți-ai luat pasageri, creează-le condiții. Şi ai bătaie de cap cât pofteşti.

Atunci am hotărât; ne descurcăm acasă. Dar pentru noi, marinarii, unde e casa? Pe mare. îți aminteşti ce spunea amiralul Makarov? „Pe mare înseamnă acasă." Aşa am făcut şi eu. Bine, mă gândesc, să ieşim în larg şi acolo vom vedea. La urma urmei, vom cere instrucțiuni la portul de expediție.

Şi-am pornit. Navigam de zor, întâlneam în calea noastră pescari, vapoare, era foarte frumos. Spre seară vântul se înteți şi începu o adevărată furtună, cam de gradul zece. Marea clocotea. Când ridica odată „Beleaua" noastră, când ți-o zvârlea în jos!... Greementul gemea, catargul scârțâia. În cale, veveriţele, neobişnuite cu navigația, căpătaseră rău de mare, dar eu nu mai puteam de bucurie. „Beleaua" se ținea bine, dădea examen pe timp de furtună şi merita nota zece plus. Nu-i vorbă că şi Lom se ținea tare: îşi pusese pe cap o pălărie cu boruri mari şi stătea neclintit la timonă, ca o stană de piatră, ținând cârma cu o mână sigură. Am stat o bucată de vreme să admir dezlănțuirea stihiei, apoi am intrat în cabină. M-am aşezat la masă, am dat drumul la radio şi mi-am pus căştile — hai, zic, să ascultăm ce se petrece în eter.

E un lucru minunat radioul ăsta. Apeşi pe un buton, întorci altul şi iată că ai la dispoziție muzică, timpul probabil pentru ziua următoare, ultimele ştiri. Alții, ştii, sunt amatori de fotbal, aşa că poftim de ascultă: „Şut", „gol"... Şi portarul scoate mingea din plasa... într-un cuvânt, ce mai tura-vura: radioul e mare lucru! Dar de data aceea o nimerisem cam prost. Am prins Moscova şi mă pregăteam să ascult. Aud: „Ivan... Roman... Konstantin... Uliana... Tatiana... Semion... Kiril..." de parc-aş fi venit în vizită şi făceam cunoştință! Îmi venea să

arunc căştile. Mai aveam şi un dinte cariat care începuse să mă doară de-mi venea să urlu, nu alta... Probabil din cauza băii pe care o făcusem.

M-am gândit să mă întind puţin pe pat, să mă odihnesc. Aproape că scosesem şi căştile, deodată aud ceva: să fie oare „S.O.S."? Am ascultat atent: „T-T-T... Ta-Ta-Ta... T-T-T..." ăsta e semnalul de primejdie. Se scufundă oare vreun vas undeva pe aici, prin apropiere? Am încremenit. Caut să prind fiecare sunet, vreau să aflu amănunte: Unde? Ce? în acest timp un val mare izbi cu atâta putere biata „Belea", încât ea, sărmana, s-a culcat cu totul pe bord. Veveriţele începură să zbiere ca ieşite din minţi. Dar asta n-ar fi fost nimica, s-au petrecut lucruri mult mai grave: radioul sări de pe masă, se lovi de peretele despărţitor şi se făcu ţăndări. M-am uitat la el, de montat nici vorbă. Emisiunea, ce să-ţi spun, o tăiase parcă cu cuţitul, încercam un sentiment chinuitor; undeva, prin apropiere, cineva se afla în primejdie, dar cine să fie şi unde, asta nu ştiam.

Era de datoria mea să mă duc să-l salvez, dar unde se afla oare? Nimeni nu ştia nimic, şi dintele mă durea din ce în ce mai rău.

Ei bine, închipuieşte-ţi, tocmai dintele ăsta m-a salvat! Fără să stau mult pe gânduri, apuc capătul antenei şi-l vâr direct în caria dintelui. Am simţit o durere îngrozitoare, de-mi scăpărau ochii, dar în schimb am prins din nou emisiunea. E drept că muzica nu se mai auzea, dar trebuie să recunosc că nici nu-mi ardea de muzică. Ce muzică? În schimb, aparatul Morse lucra cum nici nu se putea mai bine. Punctul îl marca pe nesimţite, ca o înţepătură de ac, în schimb liniuţa o simţeam în dinte de parcă cineva îmi înşuruba un şurub. Nu mai era nevoie nici de amplificator, nici de reglare, un dinte cariat are oricum sensibilitate destul de mare. E greu, fireşte, de îndurat, dar ce să-i faci, într-o situaţie ca aceea trebuia să mă sacrific.

Nu ştiu dacă mă crezi, dar în felul acesta am ascultat toată emisiunea, uite aşa, cu dintele meu cariat.

Mi-am însemnat textul, l-am descifrat, l-am tradus şi am aflat că aproape de tot, o corabie norvegiană cu pânze suferise o avarie: eşuase pe un banc de nisip la Doggerbank, avea şi o spărtură în bordaj şi era gata-gata să se scufunde.

Nu mai era timp de gândire. Vasul trebuia salvat cu orice preţ. Am uitat de durerea mea de dinţi şi am preluat personal conducerea expediţiei de salvare. Am urcat pe punte şi m-am aşezat la cârmă.

Înaintam. De jur împrejur, întuneric beznă. Marea era rece ca gheaţa, valurile se rostogoleau cu zgomot asurzitor, vântul şuiera... Nenorocire!

Am mers vreo jumătate de oră, i-am găsit pe norvegieni şi-am lansat rachete. Când mă uit, curată porcărie. Nu puteam să mă apropii de bordul lor, că mi-ar fi distrus iahtul. Bărci nu aveam, că le luase apa, iar ca să-i transport pe parâme pe o vreme ca aceea, era foarte riscant. Te pomeneşti că-i înec. Am încercat să pătrund dintr-o parte, din cealaltă parte, dar n-a fost chip. Iar furtuna se întetea din în ce în ce. Când pornea câte un val peste corăbioară, o înghiţea cu totul. Se rostogoleau talazurile peste punte şi nu se mai vedeau decât catargele... Stai, mă gândii, asta e ceva care-mi convine, şi mă hotărâi să risc.

Mi-am făcut un calcul foarte simplu: „Beleaua" are un pescaj mic, iar valurile sunt cât munţii. Să ne menţinem pe creastă şi tocmai bine trecem pe deasupra punţii. Am pornit în direcţia vântului şi o dată cu valul am pornit şi eu.

Norvegienii desperaseră. Când colo, hop şi noi cu „Beleaua"!

Stau la cârmă şi conduc în aşa fel, încât să nu mă agăţ cumva de catarg, iar Lom îi prinde pe naufragiaţi de-a dreptul de guler, câte doi odată. Trecurăm în felul ăsta de opt ori şi i-am scos pe toţi şaisprezece în frunte cu căpitanul, care se cam

supărase: el trebuia să părăsească vasul cel din urmă, dar Lom, în grabă şi pe întuneric, nu-i desluşise gradul, aşa că-l prinsese întâi pe el. Fireşte, nu era reglementar, dar nu-i nimic, se mai întâmplă... Abia apucaserăm să salvăm ultima pereche, când se năpusti al nouălea val şi nenorocita lor corabie se prefăcu în ţăndări.

Norvegienii îşi scoaseră beretele, stăteau pe punte şi tremurau ca peştii... Ne-am uitat şi noi cu părere de rău la rămăşiţele vasului lor. Apoi ne-am desfăşurat, am luat direcţia şi am pornit-o în plină viteză înapoi spre Norvegia.

Pe punte, strâmtoare mare, nu te puteai mişca, dar norvegienilor nu le păsa, ba erau chiar mulţumiţi. Era şi firesc: oricât de frig era şi oricâtă înghesuială, tot era mai bine decât să te scalzi pe o vreme ca aceea.

Da, da... I-am ajutat şi i-am salvat pe norvegieni. Aţi văzut ce-a fost în stare să facă „Beleaua"? Pentru unii — belea, pentru alţii, cum s-ar spune, salvarea de la o moarte sigură.

Şi asta numai datorită ingeniozităţii mele! În cursă lungă, tinere, dacă vrei să fii un bun căpitan, nu-ţi pierde niciodată cum-pătul şi speculează totul în folosul cauzei, chiar şi indispoziţia personală, dacă se iveşte ocazia. Uite, asta e!

IV. DESPRE OBICEIURILE POPOARELOR DIN SCANDINAVIA, DESPRE GREŞITA PRONUNȚARE A UNOR DENUMIRI GEOGRAFICE ŞI DESPRE FOLOSIREA VEVERIȚELOR ÎN NAVIGAȚIE

Ne-am întors în Norvegia, în oraşul Stavanger. Marinarii s-au dovedit oameni de treabă şi ne-au primit cât se poate de bine.

Pe mine şi pe Lom ne-au găzduit într-unul din cele mai frumoase hoteluri, iahtul ni l-au vopsit pe contul lor cu cea mai scumpă vopsea. Da' ce să mai vorbesc de iaht, că nici de veverițe n-au uitat. Le-au făcut acte în regulă, le-au dat drept încărcătură şi după aceea vin la mine şi mă întreabă:

— Cu ce porunciți să hrănim drăguțele dumneavoastră animale?

Eu în treaba asta nu mă pricepeam de loc, n-am crescut niciodată veverițe. L-am întrebat pe Lom şi el îmi răspunse:

— N-aş putea să mă pronunț exact, dar din câte îmi amintesc, cu alune şi cu conuri de pin.

Şi să vezi ce întâmplare: vorbeam curent limba norvegiană, dar uite, aceste două cuvinte le uitasem, îmi stăteau pe limbă şi nu puteam să mi le amintesc. Parcă-mi pierdusem mințile, nu alta. M-am gândit cât m-am gândit şi în sfârşit mi-a venit o idee salvatoare: l-am trimis pe Lom împreună cu norvegienii la o băcănie.

— Vezi şi dumneata, acolo, poate găseşti ceva care se potriveşte.

A plecat Lom şi când s-a întors, mi-a raportat că totul e în ordine. Găsise şi alune, şi conuri. Drept să-ți spun, m-a mirat întrucâtva faptul că într-o băcănie să se vândă conuri de pin,

dar mai ştii, într-o țară străină, câte nu se întâmplă! M-am gândit că poate le folosesc pentru aprins samovare, sau împodobesc cu ele bradul, mai ştii?

Seara, când am urcat pe „Belea" ca să văd cum merge cu vopsitul, am aruncat o privire şi în cală, la veverițe, şi ce crezi dumneata? Lom greşise, dar ce izbutită era această greşeală!

Când mă uit, veverițele mele se îndopau ca la onomastică! Înfulecau de zor halva cu alune! Halvaua se afla în cutii, iar pe capacul fiecăreia era pictată o alună. Iar cu conurile a ieşit şi mai grozav. În loc de conuri, s-a adus ananas. Într-adevăr, cine nu se pricepe poate să le confunde uşor din cauza, asemănării. Ananasul este, ce-i drept, mai mare, dar în rest se aseamănă, chiar şi mirosul e acelaşi. Acolo, la băcănie, Lom, cum a văzut ananaşii, a arătat cu degetul, şi în felul ăsta s-a întâmplat încurcătura.

Apoi începură să ne care pe la teatre, pe la muzee, pe la tot felul de curiozități ale oraşului, printre care ne-au arătat şi un cal viu. La norvegieni un cal e o mare raritate. Acolo se călătoreşte mult cu automobilul şi se merge mult şi pe jos. Pe vremea aceea arăturile le făceau cu alte mijloace, nu erau folosiți caii. Aşa că pe cei mai tineri îi exportaseră, caii mai bătrâni muriseră, iar caii care se mai aflau în viață nu aveau altă grijă decât să pască în grădina zoologică şi să viseze la ale lor. Iar când scot un cal la plimbare, vezi că se adună o mulțime de gură-cască, care holbează ochii, zbiară şi încurcă circulația de pe stradă. Cum s-ar întâmplă la noi dacă ar porni, de pildă, o girafă să se plimbe pe bulevard. Cred că milițianul s-ar fâstâci atât de tare, că n-ar mai şti ce lumină să aprindă la semafor.

Numai că la noi un cal nu e o raritate. Şi chiar îmi veni o idee, să-i uimesc pe norvegieni: am apucat calul de coadă, am încălecat şi i-am dat pinteni cu tocurile.

Norvegienii au rămas înmărmuriți de mirare, iar a doua zi în toate ziarele puteai citi articole întregi despre vitejia mea, şi alături câte o fotografie în care calul alerga în galop, iar eu,

călare pe el, pe deşălate. Vestonul mi se descheiase şi flutura în bătaia vântu-lui, şapca îmi alunecase pe-o ureche, picioarele mi se bălăbăneau, iar calul zbura cu coada vâlvoi...

Mai târziu mi-am dat seama că o făcusem fiartă cu fotografia, o asemenea poziție era nedemnă pentru un marinar, dar în prima clipă, din grabă şi nebăgare de seamă, chiar îmi plăcuse. Şi norvegienii erau fermecați.

În general pot să-ți spun că e o țară agreabilă. Oamenii sunt de treabă, liniştiți, prietenoşi, blânzi.

Am mai fost, desigur, şi înainte în Norvegia, ba chiar de mai multe ori. Încă de atunci, din tinerețe, îmi amintesc de următoarea întâmplare:

Făcusem odată o escală într-un port oarecare, iar de acolo trebuia să mai merg cu trenul.

Iată-mă ajuns la gară. Până la sosirea trenului mai era mult. Şi ca să te plimbi cu geamantanele în mână e şi greu şi incomod.

L-am căutat pe şeful gării şi l-am întrebat:

— Unde aveţi aici biroul pentru bagajele de mână?

Şeful, un bătrânel foarte cumsecade, desfăcu larg mâinile.

— Scuzaţi-mă — zice — la noi nu este prevăzută o încăpere specială pentru păstrarea bagajelor de mână. Dar nu face nimic, nu vă jenaţi şi lăsaţi geamantanele chiar aici, n-au să împiedice pe nimeni, vă asigur...

Ei, dar pe vremea aceea se trăia după obiceiuri bătrâneşti. Trăiau liniştiţi. Fireşte, nu toţi. Erau şi pe atunci, în Norvegia, oameni, cum s-ar spune, mai săltaţi, care gustaseră din roadele binelui şi răului. Să luăm de exemplu proprietarii marilor magazine, întreprinderi, fabrici. Aceştia ştiau să pună mâna pe ce nu era al lor.

Năravul ăsta al lor am avut prilejul să-l cunosc, cum să-ţi spun, în modul cel mai direct. Exista acolo o firmă, care fabrica telefoane şi radiouri... Şi iată că acestor fabricanţi le ajunse la ureche povestea despre dintele meu şi s-au cam îngrijorat. Fireşte, dacă toată lumea va asculta emisiunile cu ajutorul unui dinte cariat, nimeni nu va mai cumpăra aparate de radio. Ce pagubă pentru ei!

Aşa că aveau şi de ce să fie îngrijoraţi. Atunci au hotărât să intre în posesia invenţiei mele şi, dacă era cu putinţă, şi a dintelui.

La început, mă înţelegi, m-au luat cu binişorul, trimiţându-mi o scrisoare cu propunerea să le vând dintele stricat. Eu însă am stat, m-am gândit şi am chibzuit: „Ce rost ar avea?" Dintele nu e încă de aruncat, muşcă bine, iar cât priveşte faptul că e cariat, asta, să-mi fie cu iertare, mă priveşte personal. Uite, am un cunoscut căruia îi face plăcere când îl dor dinţii.

— Bineînțeles — zice el — când te dor dinții, e tare neplăcut, în schimb când îți trece durerea, ce bine te simți!

Aşa şi e. Şi le-am răspuns că nu-mi vând dintele şi cu asta basta...

Crezi că s-au liniştit? Da' de unde! S-au hotărât să mi-l fure din gură şi m-am trezit cu nişte derbedei care se țineau scai după mine, aruncându-mi câte o privire în gură, şuşotind între ei... Se înțelege că nu m-am sinchisit prea mult; dar mă gândeam: dacă ar fi fost vorba de un singur dinte, mai treacă-meargă, dar dacă pentru a fi mai siguri, s-or gândi să mi-l ia cu cap cu tot? Cum să mai navighez fără cap?

Tot frământându-mă cum să ies din încurcătură, mi-a venit o idee. Am cerut în port instrucțiuni în problema veveriților, iar între timp, ca să mă apăr de răufăcători, am luat măsuri speciale. Aveam pe iaht o schelă de debarcare, o schelă solidă de stejar. Un capăt l-am vârât sub uşa magaziei, iar pe celălalt sub uşa cabinei şi i-am poruncit lui Lom să încarce „Beleaua" cu balast.

Iahtul coborâse până la parapet şi schela se îndoise ca un arc, doar un capăt se ținea bine de uşă. Înainte de a suna stingerea, am controlat trăinicia acestei amenajări şi m-am dus liniştit la culcare. Nici de cart n-a mai făcut nimeni dintre noi, pentru că nu mai avea rost. Spre dimineață mă trezesc buimac şi aud nişte paşi ca de pisică, scârțâit de uşi, după care, deodată — pac! — schela scăpase de sub uşă şi se dezdoise...

Ies din cabină şi ce să vezi: catapulta mea acționase bine, şi încă cum! Pe mal se afla instalată o stație de radio şi atârnau nemernicii ăia tocmai sus, pe antenă. Se agățaseră de pantaloni şi atârnau urlând, de răsuna tot portul.

Cum i-au scos de acolo, nu pot să-ți spun, că n-am văzut.

Tocmai atunci sosise şi răspunsul din port cu instrucțiunea ca veveriţele să fie predate la Hamburg. Era acolo o grădină zoologică vestită, şi proprietarul ei, Gadenbeck, cumpără tot soiul de fiare sălbatice.

Am mai avut eu ocazia să-ți povestesc despre unele avantaje ale navigației sportive, în navigația sportivă eşti de capul tău, te duci unde pofteşti. În schimb dacă ai primit o încărcătură, te-ai băgat la stăpân: ții hățurile în mână ca un birjar şi mergi unde ți se porunceşte.

Toate-s bune, dar când ai primit un ordin, trebuie să te supui. Astfel am adus „Beleaua" la Hamburg, am tras-o în radă, iar eu m-am bărbierit, mi-am schimbat hainele şi-am plecat să-l caut pe Gadenbeck. Am ajuns la grădina zoologică, unde erau o mulțime de elefanți, tigri, crocodili, şi printre ei şi o pasăre marabu. Era şi o veveriță închisă într-o cuşcă. Da' ce mai veveriță! Nici nu se compara cu ale mele! Ale mele erau nişte leneşe, stăteau în cală şi înfulecau toată ziua la halva, în timp ce asta stătea cocoțată pe o morişcă, ca o jucărie, țopăia într-una şi morişca se învârtea cu ea. Era aşa de hazlie, că nu te mai saturai privind-o.

Aşa cum îți spun, în sfârşit îl găsesc pe Gadenbeck, mă prezint şi îi spun că am la bord o încărcătură mare de veverițe vii, la un preț convenabil.

Gadenbeck se uită în tavan, îşi împreunează mâinile pe burtă şi începe să-şi învârtească degetele.

— Veverițele — zice el — sunt nişte animale cu urechiuşe şi codițe, nu-i aşa? Aşa e, cum să nu, le cunosc eu. Va să zică verițe aveți? Atunci le iau. Numai că trebuie să ştiți, la noi sunt foarte severi cu contrabanda. Aveți acte în regulă pentru ele?

Aici mi-am adus aminte cu multă recunoştință de norvegieni şi i-am întins actul pe care-l aveam.

Gadenbeck îşi luă ochelarii, scoase tacticos o batistă şi începu să şteargă lentilele. Deodată, nu se ştie de unde, apăru un cameleon care sări pe masă, îşi scoase limbuță, linse toată hârtia şi dus a fost. Am fugit după el, da' ia-l de unde nu-i!

Gadenbeck puse la o parte ochelarii şi-şi desfăcu larg mâinile a neputință.

— Îmi pare rău — zice — dar fără acte nu le pot primi. Aş fi foarte bucuros, dar nu pot. În privinţa asta ai noştri sunt foarte severi.

M-am enervat şi eram gata să mă iau la harţă cu el. Văzând însă că totul e în zadar, am plecat. Mă apropii de chei şi văd că pe „Belea" se petrece ceva care nu miroase a bine. De jur împrejur, o mulţime de gură-cască, iar pe bord poliţişti, vameşi, funcţionari din port... Cu toţii îl asaltează pe Lom, iar el stă în mijlocul iahtului şi abia le mai poate ţine piept cu vorbe de ocară...

Am ajuns cu chiu, cu vai pe iaht, am potolit părţile beligerante şi am încercat să aflu despre ce este vorba. Afacerea luase o întorsătură cât se poate de neaşteptată şi neplăcută.

Se dovedise că Gadenbeck telefonase la vamă. După legile lor, eram învinuit de import ilegal de animale vii şi ameninţat să mi se confişte vasul cu încărcătură cu tot.

Iar în ce mă privea, nu aveam cum să mă apăr; într-adevăr, actul dispăruse, nici autorizaţie specială pentru import de veverițe nu primisem. La drept vorbind, cine să te creadă? Dovezi, nici un fel, iar dacă taci e şi mai rău.

Ce mai tura-vura, văd că lucrurile stăteau cât se poate de prost.

„Ehei — mă gândii eu — ce-o fi să fie! Să vedem care pe care."

Mi-am potrivit vestonul şi, luând poziţia de drepţi, m-am adresat şefului cel mare:

– Pretenţiile dumneavoastră, domnilor funcţionari, sunt neîntemeiate, întrucât, după legea maritimă internaţională, e prevăzut un punct conform căruia accesoriile indispensabile unui vas ca ancora, bărcile, instalaţiile pentru descărcare, salvare, mijloacele de comunicaţii, instalaţiile de lumini şi semnalizare, combustibil, maşini de propulsie în cantitatea

necesară pentru o navigație sigură nu sunt supuse la nici un fel de impozit de port şi nici la formalități speciale.

– Sunt complet de acord — îmi răspunde acela — dar fiți bun, domnule căpitan, şi explicați-mi: căreia din categoriile enumerate de dumneavoastră aparțin animalele pe care le aveți pe bord?

Am tăcut încurcat, dar de dat înapoi era prea târziu.

— Ultimei categorii, domnule funcționar, categoriei maşini de propulsie — i-am răspuns şi m-am răsucit pe călcâie.

La început, funcționarii rămaseră uluiți, după care şuşotiră între ei şi din nou mai-marele luă cuvântul:

– Noi — zice — renunțăm cu plăcere la pretențiile noastre legale, dar puteți să ne dovediți că animalele pe care le aveți pe bordul iahtului dumneavoastră servesc într-adevăr ca maşini de propulsie?

Îți dai seama: a dovedi aşa ceva nu era un lucru chiar atât de simplu. Ce era să le dovedesc? Mă gândeam cum să câştig timp.

– Să vedeți — zic — părțile principale ale maşinii se află pe țărm, în reparație, iar mâine vă voi prezenta cu plăcere dovezile.

Şi-au plecat. Când mă uit, chiar acolo, alături de „Belea", postaseră o şalupă a poliției, sub presiune, să n-o ştergem cumva pe neobservate.

Eu, însă, înțelegi, m-am încuiat în cabină, şi gândindu-mă la veverița lui Gadenbeck, am luat o coală de hârtie, un compas, o linie şi am început să desenez.

Peste o oră m-am dus împreună cu Lom la un fierar şi i-am comandat două roți cu zbaturi ca la vapoare şi o a treia ca o roată de moară. Numai că la roata de moară spițele sunt aşezate în exterior, iar noi le-am făcut în interior şi pe amândouă părțile am întins o plasă. Nimerisem şi un fierar iscusit, care le-a făcut la termenul fixat.

A doua zi dimineaţă am cărat toată instalaţia pe „Belea". Roţile cu zbaturi le-am aşezat pe borduri, iar pe aceea de moară la mijloc şi le-am unit pe toate trei cu o singură osie şi-am dat drumul veverițelor înăuntru.

Buimăcite de lumină, de aerul proaspăt, rozătoarele prinseră a alerga una după alta pe spițele dinăuntru, de parcă îşi ieşiseră din minți. Maşinăria începu să se învârtească şi „Beleaua" o luase din loc fără pânze, dar atât de repede, încât poliţiştii pe şalupa lor abia mai puteau să se ţină după noi.

De pe toate vasele lumea se uita cu binocluri; pe coastă se aflau o mulțime de oameni, iar noi înaintam cu viteză, că numai valuri-valuri rămâneau în urma noastră.

După aceea am virat şi ne-am întors înapoi lingă chei. Funcționarul acela cu care stătusem de vorbă era în toate stările, înjura de mama focului, ţipa, dar nu avea ce face.

Seara veni cu automobilul însuşi Gadenbeck. Se dădu jos din maşină, se uită împrejur, îşi împreună mâinile pe burtă şi prinse a învârti din degete, cum îi era obiceiul.

— Domnule căpitan Balivernă — zice — dumneavoastră sunteți persoana cu veverițele? Da, da. Aşa e, îmi amintesc foarte bine. Câte parale cereți pentru ele?

— Păi, să vedeți — îi răspund — nu se pune problema prețului, doar ştiți că am pierdut actele.

— Lăsați, lăsați — îmi răspunde dumnealui — n-aveți nici o grijă, domnule căpitan, doar nu sunteți copil, trebuie să înțelegeți că la noi asta e un lucru simplu de tot. Dumneavoastră spuneți-mi prețul...

Şi atunci am spus o sumă frumuşică; a cam strâmbat el din nas, dar fără să se mai tocmească mi-a plătit pe loc toată suma, a luat veverițele, cu tot cu maşinărie, şi când a fost gata să plece, m-a întrebat:

— Cu ce le hrăniți, vă rog?

– Cu halva şi ananas – îi răspund, şi mi-am luat rămas bun.

Gadenbeck ăsta nu mi-a plăcut de loc.

V. DESPRE SCRUMBII ŞI CĂRȚI DE JOC

În Olanda nu aveam chef să fac escală. E o țară mică şi nu prezintă interes pentru navigatori. Acolo nu găseşti decât trei lucruri într-adevăr minunate: lalelele, brânza şi scrumbiile.

Pe mine ca marinar m-a interesat, fireşte, numai ultimul şi m-am gândit să dau o raită prin Rotterdam, să văd cum se face acolo negoțul cu scrumbii.

Şi se face pe picior mare, să ştii! Acolo scrumbiile se prind, se sărează, se fac marinată, iar când scrumbia e proaspătă, o congelează; dacă vrei, poți cumpăra şi scrumbii vii să le pui într-un acvariu.

Dar iată ce te uimeşte îndeosebi în treaba asta: olandezii posedă pesemne un secret al lor. Altfel cum îți explici dumneata o nedreptate ca asta? Să-i luăm, de pildă, pe scoțieni: au încercat şi ei să prindă scrumbii. Aruncă năvodul şi îl trag afară plin de scrumbii. Bucuroşi nevoie mare. Dar când se uită mai bine, le gustă, le sucesc, le învârtesc, descoperă că au prins numai scrumbii scoțiene.

Au încercat şi norvegienii, ca nişte pescari renumiți ce sunt, dar de data asta nu le-a mers nici lor. Aruncă năvodul, îl scot, se uită şi ce să vezi: într-adevăr scrumbii, numai că toate erau norvegiene!

Iar olandezii ăştia prind de atâția ani de zile, dar numai scrumbii olandeze. Bineînțeles că de pe urma asta trag foloase: le vând peste tot pe unde apucă, şi în Africa de Sud, şi-n America de Nord... pe tot globul.

M-am adâncit în studiul acestei probleme şi cu totul pe neaşteptate am reuşit să fac o importantă descoperire, care a schimbat fundamental planul inițial al expediției mele. După o serie întreagă de observații, am stabilit cu o excepțională

precizie că orice scrumbie e peşte, dar nu orice peşte e scrumbie.

Ştii ce înseamnă asta?

Asta înseamnă că n-are niciun rost să cheltuieşti fonduri uriaşe, n-are nici un rost să umpli butoaie de scrumbii, să le încarci pe corăbii şi iar să le descarci acolo unde ai nevoie de ele. Nu e mai simplu oare să aduni scrumbiile într-o herghelie sau turmă, cum vrei să-i spui, şi să le mâni de vii la destinaţie?

O dată ce orice scrumbie e peşte, înseamnă că nu poate să se înece. Asta li-i proprietatea: să înoate, nu-i aşa? Pe de altă parte, dacă pe lângă turma asta se aciuează vreun peşte de alt soi, poţi foarte bine să-l alungi sau să-l nimiceşti.

Aşa că, acolo unde transportul, după vechea metodă, necesita un cargobot uriaş, cu un echipaj mare, cu maşini complicate, aplicând metoda mea, te descurci cu orice vas cât de mic. La urma urmei, chiar cu „Beleaua" mea.

Asta ar fi din punct de vedere teoretic, cum s-ar zice. Teoria era ademenitoare şi m-am hotărât să verific în practică ideea mea. Tocmai bine s-a ivit şi ocazia. O partidă de scrumbii era gata să fie expediată în Africa de Nord, la Alexandria. Fuseseră pescuite şi urmau să fie puse la sărat, dar eu am oprit lucrările. Atunci negustorii le-au dat drumul, le-au adunat într-o turmă şi Lom şi cu mine am ridicat pânzele şi am pornit la drum. Lom s-a aşezat la cârmă, iar eu la prova, pe bompres, am luat o nuia lungă de tot şi imediat ce observam un peşte străin, îi dădeam una peste bot.

Să ştii că am avut rezultate frumoase: scrumbiile noastre mergeau înainte, nu se dădeau la fund şi erau foarte vesele. Abia de le mai ajungeam din urmă. Nici un peşte străin nu îndrăznea să se mai apropie. Prima zi ne-am descurcat bine. Spre seară simţeam însă că e greu: obosisem urmărindu-le, nu-ţi mai ajungeau ochii umblând după ele şi, mai ales, când să te odihneşti? Unul era ocupat cu scrumbiile, celălalt cu cârma. Abia de mai apucai să răsufli. Dac-ar fi fost vorba de o zi-două,

am fi scos-o noi la capăt, dar drumul era lung, în față aveam oceanul, latitudini tropicale... Ce mai tura-vura, îmi dădeam seama că n-o să răzbim, că dăm peste cap toată treaba.

M-am gândit să mai iau un ajutor, un matroz. Nimerisem tocmai un loc bun: intrasem în Canalul Mânecii. Franța era alături, iar la Calais găseai oricând marinari fără lucru. Îți puteai alege pe care voiai: şi tâmplar, şi şef de echipaj, şi timonier clasa întâi. Fără să mai stau pe gânduri, m-am apropiat de țărm. Iahtul l-am lăsat în derivă, am chemat o pilotină şi l-am delegat pe Lom să se ducă după un marinar.

Făcusem însă o greşeală: alegerea echipajului e un lucru serios, care cere mare răspundere. Lom avea multă bunăvoință, dar era prea tânăr şi nu avea experiență. De treaba asta trebuia să mă fi ocupat eu personal. Pe de altă parte nici pe bord nu puteai lăsa pe oricine, ci numai un om priceput. Orice-ai spune, mânatul scrumbiilor vii era ceva cu totul nou. Şi ca în orice întreprindere nouă, întâmpinam şi eu greutăți. Trebuia să fiu tot timpul cu ochii în patru. Dacă le scăpai o clipă din vedere, se împrăştia toată turma. Şi atunci cu pagubele n-o mai scoteai la capăt, te făceai de râs în toată lumea, şi, ce-i mai important, subminai inițiativa asta atât de frumoasă şi promițătoare.

Ştii cum se întâmplă: dacă nu reuşeşti ceva din prima dată, a doua oară nimeni nu mai are încredere în tine şi nici nu te mai lasă sa încerci.

Cum îți spuneam, l-am trimis deci pe Lom la Calais, iar eu mi-am scos un şezlong pe punte şi stăteam întins la soare. Cu un ochi citeam, iar cu celălalt păzeam scrumbiile care se bălăceau vesele în apă, zburdau şi solzii le străluceau de-ți luau ochii.

Spre seară se întoarse Lom şi aduse cu el un matroz.

Mă uit la el: ca înfățişare se prezenta binişor. Nici prea tânăr, nici prea bătrân; ca statură, ce-i drept, cam mic, dar după ochi părea ager. Ce mi-a plăcut la el, mai cu seamă, era barba lui de pirat. Numai că ăia, după cum am auzit, sunt roşcovani,

iar al nostru era un brunet tipic. Ştia carte, nu fuma, curăţel, cunoştea patru limbi: engleza, germana, franceza şi rusa. Mai mult cu asta îl câştigase pe Lom; fiindcă până atunci, trebuie să recunosc, el cam uitase limba engleză. Noul matroz avea un nume de familie cam curios: Fuks, dar se ştie că numele e un lucru de pricopseală, şi afară de asta, Lom îmi şoptise la ureche că acest Fuks e o adevărată comoară: se pricepe foarte bine şi la hărţi.

M-am liniştit: o dată ce se pricepe la hărţi, mi-am zis, înseamnă că e un adevărat marinar, poate să stea şi la cârmă şi să rămână de cart în mod cu totul independent.

Într-un cuvânt, l-am primit. L-am înscris în rolul echipajului, i-am explicat care-i sunt îndatoririle şi i-am poruncit lui Lom să-i găsească un loc în careu. După aceea am ridicat pânzele, ne-am desfăşurat şi am plecat mai departe.

Să ştii că angajasem omul la timp. Până atunci avusesem noroc: vântul bătuse tot timpul dinspre pupa şi înaintasem cu mare viteză, dar după aceea începu să sufle drept în botul vasului şi asta ne strica toate socotelile, în alte condiţii poate că mi-aş fi păstrat calmul, aş fi rămas în derivă sau aş fi aruncat ancora, mă orientam eu, dar ce te faci cu scrumbiile? Îţi dai şi dumneata seama. Ele habar n-aveau de vânt, alergau de zor fără nici o grijă, iar noi trebuia să ne ţinem după ele. Navigam în volte, în zigzaguri, ca vai de lume. Atunci cu un fluierat am chemat tot echipajul sus, pe punte. Pe Lom l-am pus să păzească scrumbiile, iar eu m-am aşezat la cârmă şi, luând viteză, am dat comanda:

— Gata de făcut volta.

Când mă uit, Fuks stă drept ca o lumânare, cu mâinile în buzunare şi se uită curios la pânze. Atunci m-am adresat lui direct:

— Fuks — strig — umple cu vânt randa!

Fuks tresări, se uită la mine oarecum fâstâcit şi începu să arunce în cabină tot ce-i cădea în mână: colacii de salvare,

parâma de rezervă, felinarele. Volta, fireşte, nu reuşise, o scăpasem...

— Pune totul la loc! îi strig.

Scoase calabalâcul înapoi şi aşeză lucrurile lingă parapet.

Atunci abia mi-am dat seama ce matroz angajasem. Nu pricepea o iotă în meserie. Oricât de calm sunt eu, dar ăsta reuşise să mă scoată din sărite.

— Ei, Fuks — zic — mii de draci, matroz eşti dumneata?

— Eu nu sunt matroz — îmi răspunde el calm. Pur şi simplu am intrat la apă şi prietenii m-au sfătuit să schimb aerul...

— Dă-mi voie — l-am întrerupt eu — atunci cum vine asta, doar Lom mi-a spus că te pricepi la hărți?

— Să am iertare, Hristofor Bonifatievici, nu mă pricep la hărți, ci la cărți, şi nu la cărți maritime, ci la cărți de joc — răspunde el. Asta e specialitatea mea. Cărțile sunt pâinea mea cea de toate zilele. Dacă vreți să ştiți adevărul, eu de profesiune sunt trişor.

Când l-am auzit, mi s-au tăiat picioarele.

Spune şi dumneata, cum să procedezi în asemenea situație?

Ca să-i fac formele de debarcare mai pierdeam o zi întreagă. Vântul se întețea şi în orice clipă te puteai aştepta la o furtună. Scrumbiile s-ar fi împrăştiat care încotro. Pe de altă parte, să-l duc pe trişor ca pe un balast în spinare nu aveam nici un interes. Nu numai că nu era demn să facă parte din echipajul meu, dar habar n-avea de marină. Nu mai ştiam pur şi simplu ce să mă fac.

Deodată mi-a venit o idee grozavă.

Uneori, în timpul meu liber, îmi place să fac o pasiență, întâmplător aveam pe iaht un pachet de cărți. Şi atunci, de fiecare manevră voltantă, am legat repede câte o carte de joc, am întors iahtul cu prova în vânt şi am repetat comanda.

— Gata de făcut volta! Mola trei de pică, trage valetul de cupă, strângi pe zece de treflă...

Şi volta a reuşit pe cinste. Fuks se pricepea de minune la cărți, nici pe întuneric nu încurca culorile.

Şi în felul acesta pornirăm mai departe. Navigam în volte, vântul se întețea şi înaintam voiniceşte.

N-ar fi fost mare lucru, dar uite că scrumbiile mă îngrijorau. Cine ştie cum vor suporta ele schimbarea de timp? Cum nu aveam nici o grabă şi încărcătura nu era urgentă, demâncare nu cereau, de ce să risc? Mă gândii să mă opresc în port.

VI. CARE ÎNCEPE CU O ÎNCURCĂTURĂ ŞI SE TERMINĂ PE NEAŞTEPTATE CU O BAIE

În apropierea insulei Wight am cotit la dreapta şi am pornit spre Anglia, la Southampton. Am aruncat ancora în radă, pe Lom l-am lăsat să aibă grijă de scrumbii, iar Fuks şi cu mine ne-am suit într-o barcă şi am vâslit spre ţărm.

Debarcasem într-un locşor, o minune: iarbă tunsă ca o perie, potecile bine presărate cu nisip fin, nişte împrejurimi o frumuseţe. Peste tot inscripţii cu: „Trecerea oprită, conacul lui Archibald Dandy".

Abia am debarcat, nu apucasem să facem niciun pas, că ne-am şi trezit înconjuraţi de gentlemeni în fracuri, jobene şi cravate albe. Aveai impresia că ai în faţa ta pe mister Dandy cu familia, vreun ministru de externe cu suita, sau poate agenţi ai poliţiei secrete. După îmbrăcăminte, nu puteai să-ţi dai seama. Se apropie, ne salută, vorbă, vorbă, una-alta. Când colo, ce descoperim? Toţi aceştia erau cerşetori. Cerşetoria fără frac e strict interzisă în Anglia. Dar îmbrăcaţi astfel, pot cerşi cât poftesc. Dacă cineva le dă de pomană, se socoteşte că n-a dat unui cerşetor, aceştia fiind inexistenţi, înseamnă că un gentleman l-a ajutat pe un alt gentleman. M-am scotocit prin buzunare, le-am dat nişte mărunţiş şi mi-am văzut de drum. Deodată văd că se apropie încă unul. Un lungan care înghiţise parcă o prăjină. Când ajunse în dreptul nostru, îşi scoase jobenul şi se înclină într-un mod foarte ceremonios. Mă scotocii din nou prin buzunare, mai găsii două copeici şi i le aruncai în joben. Aşteptam să-mi mulţumească, când colo, gentlemanul se aprinde la faţă, începe să mârâie, îşi pune monoclul şi rosteşte pe un ton foarte înţepat:

— Archibald Dandy, esquire. Cu cine am onoarea?

— Căpitan de cursă lungă, Hristofor Balivernă — mă recomand eu.

— Îmi pare bine de cunoştinţă — zice el. în gardă, domnule căpitan!

Am început să-mi cer scuze, da' de unde! Ce scuze! Era prea târziu. Îşi puse jobenul pe iarbă, îşi scoase fracul... Şi atunci, firește, m-am hotărât să mă apăr: mi-am scos vestonul şi am luat poziție de luptă.

Fuks nu se pierdu nici el cu firea şi luă asupra sa rolul de arbitru. Se dădu un pic la o parte şi strigă cât îl ținu gura:

— Secundanți, aut! Gong!

Mister Dandy începu să țopăie, să gâfâie şi să învârtă pumnii, cum fac copiii când se joacă de-a locomotiva, şi se aruncă asupra mea. A trebuit să-mi pun şi eu în funcție pumnii.

Mie în general nu-mi place să-mi las mâinile slobode; aici însă era vorba de box, de o încăierare sportivă. Mi-am făcut vânt... şi de-abia am putut să-mi opresc lovitura.

Mă uit, eram într-o situație cam dificilă, şi asta numai din pricina diferenței de statură. Oriunde ținteam, îl nimeream tot mai jos de buric. El, dimpotrivă, lovea văzduhul deasupra chipiului meu. Prima rundă se termină fără nici un rezultat.

Totuşi lupta noastră trebuia să aibă un scor oarecare şi aici ne salvă Fuks.

— Suiți-vă, Hristofor Bonifatievici — şi-şi aplecă umerii. L-am încălecat numaidecât şi văd că lucrurile se schimbă.

Eram, cum s-ar zice, la acelaşi nivel cu adversarul, şi puteam să încep lupta în condiții de egalitate. Sub mine, Fuks țopăia, se avânta în luptă. Atunci mă gândii că e timpul să acționez şi eu.

— Gata, Fuks! zic.

Se vedea bine că nu-i venea uşor, dar mârâi voios:

— Gong!

Şi începurăm din nou...

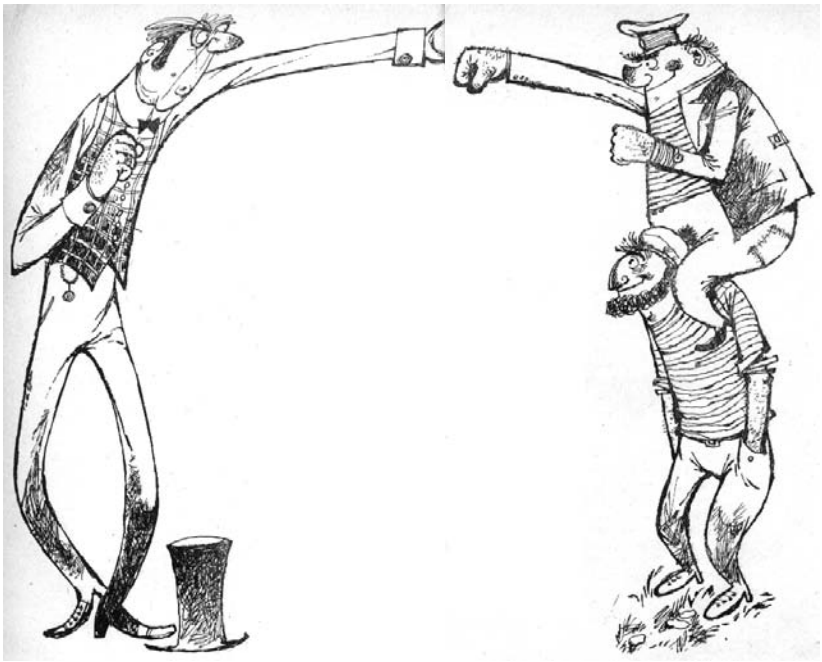

Mister Dandy boxa într-un mod strălucit. Primisem o lovitură puternică între ochi, dar imediat îmi amintii de tinerețe, îi dădui pinteni lui Fuks, care trecu la poziția de apărare, şi-i administrai rivalului meu un upercut distrugător.

Adversarul rămase o clipă năucit, închise ochii, lăsă mâinile în jos şi se prăbuşi aidoma unui catarg lovit de furtună. Fuks îi scoase ceasul din buzunarul vestei şi numără cu voce tare secundele.

Peste vreo patruzeci de minute mister Dandy se trezi, se frecă pe obraz, se uită mirat în jurul lui. Când ne văzu, sări în sus, începu să se scuture şi să-şi aranjeze hainele.

M-am recomandat pentru a doua oară şi i-am explicat cauza confuziei. Şi, uite aşa, ne-am împăcat. Am făcut cunoştință, ne-am strâns mâna, am discutat, ba ne-am şi împrietenit. I-am vizitat conacul, am băut câte o ceaşcă cu ceai, am stat ce-am stat lângă sobă şi-apoi am plecat cu toții, îndreptându-ne spre „Beleaua" mea.

Mister Dandy, a examinat iahtul şi părea încântat. Apoi începu să numere pe degete:

— Azi e joi, mâine înseamnă că e vineri, poimâine sâmbătă... Mister Balivernă — strigă el pe neaşteptate — însăşi providența te-a trimis aici! Duminică au loc mari campionate naționale. Dumneata trebuie să ieşi neapărat învingător. Eu personal merg cu dumneata şi mister Baldwin va rămâne de ruşine.

Drept să-ți spun, la început nu prea m-am dumerit despre ce e vorba, dar mister Dandy mi-a explicat totul. Avea un vecin, pe mister Baldwin, şi din te miri ce, se luau la întrecere, de pildă, care din ei doi e de viță mai veche, cine are cravata legată mai bine sau o pipă mai frumoasă... Dar toate astea sunt fleacuri. Rivalitatea cea mai aprinsă era cu privire la iahturi. Amândoi erau corăbieri pasionați şi când aveau loc campionatele, ar fi fost gata să sacrifice orice, numai să câştige.

Şi Dandy ăsta măsură „Beleaua" cu un ochi de expert, îi aprecie calitățile şi-şi dădu seama că victoria e asigurată pe orice vreme cu un astfel de iaht. Da, da!

Într-un cuvânt, stăruia să particip şi eu.

— Să veniți neapărat — zice. Sunt campionate interesante, aveți un vas admirabil şi credeți-mă pe cuvântul meu de gentleman că o să luați marele premiu regal şi pe cel mic al amiralului Nelson.

Nu prea mi-e obiceiul să alerg după premii, dar odată ce e vorba de campionate, de ce să nu particip şi eu? Vasul e admirabil, echipajul de nădejde şi pe lângă toate celelalte, nici eu nu stăteam pentru prima dată la cârmă. Şanse erau, slavă Domnului, destule.

Eram gata să accept, când deodată mi-am amintit de scrumbiile mele... Ce să fac cu ele! Îi explicai lui mister Dandy că sunt legat de mâini şi de picioare din cauza scrumbiilor. La început tare s-a necăjit, dar până la urmă a promis că va aranja el treaba asta. Şi, închipuieşte-ți, a aranjat-o într-adevăr. În

aceeaşi zi am primit autorizaţia să adăpostesc întreaga turmă în docul Amiralităţii din Portsmouth.

După aceea am procedat la pregătirea iahtului; bordurile le-am uns cu grăsime, am strâns tot ce era de prisos, ca în ajunul unei mari bătălii, am întins tachelajul. În dimineaţa zilei campionatului, mister Dandy se prezentă pe „Belea" într-o elegantă haină albă. Porunci să se îmbarce pe iaht două lăzi de whisky and soda, să fie la îndemână în cazul unei înfrângeri neaşteptate, îşi puse monoclul la ochi, aprinse o ţigară şi se instala la pupa.

Şi ca întotdeauna la astfel de întreceri, mulţime de catarge, pânze, fanioane, iar pe chei spectatori grămadă. O atmosferă emoţionantă. Cu tot calmul meu, eram totuşi puţin nervos. Ieşim la start şi aşteptăm semnalul. Gata! Pânzele se umflaseră de vânt şi iahturile porniră. Trebuie să-ţi spun fără să mă laud că startul l-am luat în mod strălucit, îi lăsasem pe toţi în urmă. Înaintam spintecând apa şi savuram dinainte victoria.

Aproape toată distanţa am străbătut-o ca o căpetenie. Dar la finiş ne-am prostit; nu făcusem bine calculul şi nimerisem sub un mal, un loc adăpostit de vânt. Acalmie totală, lăsând pânzele să fluture, bălăbănindu-se ca nişte zdrenţe, să le umfli cu pompa, nu alta. Lom gâdila catargul chemând vântul. Fuks fluiera cu acelaşi scop, dar toate acestea sunt, cum să-ţi spun, simple superstiţii. Nu cred în fleacurile astea. „Beleaua" stătea pe loc, concurenţii ne ajungeau din urmă, iar în faţă se afla mister Baldwin pe micul său vas.

Mister Dandy privi în urmă şi-l cuprinse tristeţea; trase o înjurătură şi, smulgând capacul unei lăzi, scoase de acolo o sticlă şi-o pocni în fund!

Dopul sări ca din puşcă, iar „Beleaua", smucită din loc, porni înainte.

Iar eu, cu toată enervarea mea, am chibzuit la rece şi am tras concluziile necesare, în timp ce mister Dandy îşi îneca amarul, mi-am adus aminte de un vechi proverb marinăresc

care spune: „Nu există vase proaste, nici vânturi proaste, există doar căpitani proşti".

Eu însă nu puteam fi trecut în nici un caz la categoria din urmă. îţi spun fără să mă laud că sunt un bun căpitan de vas. Ei, mă gândii eu, fie ce-o fi. Am repartizat oamenilor sarcinile, ne-am postat toţi trei la pupa şi ne-am apucat să destupăm sticlele una după alta.

Atunci se mai învioră şi mister Dandy. Îşi scoase din buzunar o batistă şi începu să comande artileria. Şi să ştii că aşa mergea mai bine.

Turela de la pupa! Foc!

Trei dopuri în salvă sar detunând ca tunurile; pescăruşii loviţi cad în apă, sifonul curge, apa clocoteşte sub iaht. Mister Dandy flutură tot mai des din batistă, strigând tot mai răsunător:

— O adevărată bătălie de la Trafalgar, nu alta! Ce să mai vorbim...

Între timp „Beleaua" înainta mereu, după principiul rachetelor, şi-şi mărea într-una viteza.

Promontoriul rămase departe, în urmă, pânzele fluturau în bătaia vântului, iar greementul se întinse şi începu să zbârnâie.

Lăsasem iarăşi în urmă toţi concurenţii, unul după altul, şi victoria pe care era cât p-aci s-o pierdem se apropia. Spectatorii de pe mal se agitau şi strigau. În faţa noastră... mai rămăsese numai Baldwin. Ajungem în dreptul lui, suntem alături, îl întrecem cu o jumătate de prova, apoi cu întregul corp... Orchestra de pe mal intona un marş, iar mister Dandy, fericit, zâmbi şi dădu comanda:

— Turela de la pupa, salut! Apoi căzu jos şi rămase în nesimţire.

A doua zi în oraş nu se mai vorbea decât despre victoria noastră. În ziare, pe pagini întregi, numai titluri cu literă mare, iar dedesubt descrierea amănunţită a uimitorului campionat. Nu

ştiu de unde până unde apărură diferiți prieteni, care veniseră să ne felicite. Dar cu victoria asta nu ne-am făcut numai prieteni, ne-am făcut şi duşmani destui.

La intrigile lui mister Baldwin, au început, mă înțelegi dumneata, şoapte, discuții, vorbe de tot felul. Până la urmă, a izbucnit un scandal în toată legea. Scandalul se pregătise în secret, iar noi, nebănuind nimica, ne-am dus după premii. Atmosfera era foarte solemnă. Cei de la iahting-clubul regal se adunaseră în păr în clădirea vămii, în sala cântarelor.

La ei se socoteşte o cinste deosebită faptul că premiile cântăresc mai mult decât premiatul. Mi s-a oferit şi mie să mă sui pe cântar, dar adunasem atâtea premii, că mă hotărâsem să urc pe cântar întregul echipaj. Şi s-au urcat după înălțime: mister Dandy, Lom, eu şi Fuks, iar pe celălalt aşezară un magazin de veselă: pocale de aur, vaze, cupe, pahare, păhărețe. După aceea au mai pus medalii, jetoane şi tot felul de bibelouri. În momentul când talerele s-au echilibrat, preşedintele iahting-clubului începu un logos solemn. Ce anume spunea nu-mi mai amintesc. Ştiu numai că discursul era plin de căldură, iar conținutul demn de o asemenea ocazie. „O victorie fără vărsare de sânge, cea mai frumoasă dintre frumoase... pildă pentru tineret..." M-am emoționat şi eram gata să izbucnesc în plâns.

Dar nu apucă preşedintele să-şi termine logosul, că se ridică mister Baldwin.

— Ştie oare stimabilul lord şi preşedinte că acest căpitan Balivernă, câştigătorul campionatului, a încălcat tradiția nescrisă a clubului nostru şi că, în veston de marinar, s-a suit călare şi a mânat calul în galop? întrebă el şi trecu din mână în mână un ziar norvegian cu fotografia în care mă fuduleam călare pe un cal.

După cum am mai spus, fotografia era cam indecentă pentru un marinar, aşa că nu m-a mirat faptul că în salon a început rumoarea. Totuşi, ieşisem victorios la campionat, iar învingătorii, cum s-ar spune, nu sunt judecați niciodată. În

acest sens răspunse şi preşedintele. Rumoarea încetă imediat. Credeam că totul s-a terminat. Da' de unde... Baldwin luă din nou cuvântul:

— Ştie oare lordul-preşedinte — continuă el — că acelaşi mister Balivernă a pus mână pe o încărcătură de scrumbii destinată coloniilor engleze şi că metoda propusă de mister Balivernă pentru transportul peştelui aduce prejudicii mari armatorilor supuşi ai maiestăţii sale regele Angliei?

Asta era pentru ei un atu mai puternic decât fotografia. Tradiţia rămâne tradiţie, haina de militar înseamnă şi ea ceva, de toate astea se ţinea fireşte scama în Anglia, dar interesele comerciale stau acolo mai presus de orice. Şi nu e de mirare că rumoarea din sală se înteţise. Cu greu mai deosebeai vocile, replicile, dar mister Baldwin tot nu se potolea. Continuă şi mai tare:

— Ştie oare lordul-preşedinte că scrumbiile mai sus arătate, după cum s-a stabilit, aduc pagube armatorilor englezi şi că prin protecţia lui Archibald Dandy esquire şi cu concursul său direct sunt deţinute în docul-amiral al maiestăţii sale? Se ştie, în sfârşit, că sus-numitul Dandy esquire, dând uitării datoria şi cinstea lui de cetăţean britanic, a pornit pe drumul ruşinii şi al crimei?

Ce să-ţi spun, parcă explodase o bombă la vamă. În salon se iscă o panică grozavă. Unii fluierau, alţii aplaudau, după care săriră cu toţii de pe locurile lor, se împărţiră în două tabere şi porniră unii asupra altora, cu atitudini din cele mai ameninţătoare.

Atunci mister Dandy îşi ieşi din fire. Sări de pe cântar şi, strigând cât îl ţinea gura, se năpusti asupra lui mister Baldwin. Începu o încăierare generală. Era gata s-o păţim şi noi, dar ne-au salvat premiile. Nu degeaba le câştigasem.

De îndată ce mister Dandy sări de pe cântar, talerul nostru urcă până aproape de tavan şi de acolo ne uitam la încăierare ca dintr-o lojă.

Pot să-ți spun că a fost o bătălie în toată legea. De jur împrejur se ridicase un nor de praf de nu te vedeai, se auzeau pârâituri de oase englezeşti de calitate, ce mai, trosnituri de mobilă veche englezească... Să te apuci cu mâinile de cap.

Gentlemenii se loveau între ei pe unde nimereau, întreg salonul era presărat cu dinți, manşete, gulere. O privelişte îngrozitoare.

Când masele de luptători se mai rărire şi bătălia încetă, am coborât şi noi şi, călcând peste grămezile de trupuri fără suflare, ne îndreptarăm spre ieşire.

În clipa aceea, mister Baldwin se mişcă şi gemu din greu.

— Ştie oare... hârâi el îndârjit, dar nu apucă să termine. Atunci se trezi şi preşedintele, se ridică în coate şi sună din clopoțel.

— Nu, nu ştiu, nu mai ştiu nimic! rosti el moale şi se prăbuşi mort.

Se făcu din nou linişte. Ieşirăm răsuflând din adânc şi, după ce ne uitarăm în jur cam buimaci, o luarăm la fugă spre „Beleaua" noastră.

Şi când ajungem acolo, ridicăm ancora, desfacem pânzele în vânt şi pornim în plină viteză spre Portsmouth, ca să salvăm scrumbiile.

Spre norocul nostru, în docuri nu sosise încă ştirea despre ultimele evenimente. Ni s-au deschis porțile, am dat drumul turmei de scrumbii, ba ne-au mai urat şi drum bun. Am pornit fără grabă, iar peste o oră la orizont apăru insula Wight. Am ocolit-o, am adunat scrumbiile în rânduri mai strânse şi, stând la tribord, ne uitam cum se topesc în ceață coastele Angliei.

Eu nu mă liniştisem încă după emoția prin care trecusem. Lom stătea tot timpul trist. I se făcuse parcă lehamite pe uscat. Numai Fuks era mulțumit. Apucase să ia de pe cântar un lănțişor de aur cu o ancoră şi acum îl întorcea pe o parte şi pe alta, căutându-i proba. Curând însă se posomorî şi el.

— În meseria noastră, pentru o treabă ca asta capeți una după ceafă — rosti el pe neașteptate, și, scuipând peste bord, îmi întinse lănțișorul.

M-am uitat bine la el și mi-am dat seama de motivul supărării lui Fuks: pe lănțișor, pe ultimul ineluș era marcat foarte clar: „Fabrica de bijuterii (imitație) Alkimistul. Made in England".

— Într-adevăr, e un lucru bine făcut și o marcă serioasă — îi spun lui Fuks, dându-i înapoi lănțișorul.

În aceeași clipă, în spatele meu pocni o pânză și, până să zic pâs, mă trezii dincolo de bord.

Orbit de apă, dădeam dezordonat din mâini și deodată mă prind de ceva tare. Deschid ochii — un picior, iar în față văd capul lui Lom. Acesta la rândul său se ținea de un alt picior, iar în fața lui apare Fuks, care se ținea și el de lănțișor, iar lănțișorul se prinsese cu ancora de bordul „Belelei".

Îți dai seama în ce situație ne aflam! Iahtul în plină viteză, iar noi tustrei în apă! Cufundați în visări, lăsasem cârma din mână și tocmai atunci se răsturnase o pânză, aruncând tot echipajul în apă. Noroc de lănțișor: n-are a face că era fals, fără el iahtul ar fi plecat singur cu scrumbii cu tot.

Am apreciat imediat situația și am strigat cât am putut:

— Țineți-vă așa, dar mai tare!

— Înțeles, să ne ținem așa! răspunse Lom.

— Înțeles, să ne ținem așa! repetă și Fuks.

Iar eu m-am tras mai aproape, ținându-mă de Lom, după care l-am ajuns și pe Fuks, iar în cele din urmă ajunsei la lănțișor, de unde sării pe „Belea". După mine făcu la fel Lom, apoi Fuks...

Ajuns pe punte, am cercetat din nou lănțișorul și am rămas uimit. Imaginează-ți că nici un ineluș nu se desfăcuse. Era solid.

— Să-l păstrezi, Fuks — i-am zis. Ne mai poate fi de folos. Apoi am dat fiecăruia câte un păhărel de votcă, ca să se

mai încălzească, după care am fixat carturile, iar eu am mai stat pe punte, cu ochii pierduți în zări, reflectând la tristele evenimente din ultimele zile.

— Adio, bună Anglie, adio, bătrână Anglie! rostii în sinea mea. Am stat cât am mai stat pe punte, mi-am fumat pipa şi m-am dus la culcare.

Dimineața, o dată cu revărsatul zorilor, veni Lom să mă trezească pentru cart şi-mi raportă că „Beleaua" naviga în Atlantic.

VII. DESPRE METODELE CALCULELOR ASTRONOMICE, DESPRE TACTICA MILITARĂ ŞI DESPRE CELE DOUĂ SEMNIFICAŢII ALE CUVÂNTULUI „FARAON”

În Oceanul Atlantic ni s-a întâmplat un lucru cu totul neînsemnat, lucru pe care de fapt nici nu merită să-l povestesc. Dar pentru respectarea adevărului, nu-l voi tăinui nici pe acesta.

Ştii, desigur, că în largul mării, departe de ţărmurile vizibile, un căpitan de vas îşi determină calea după aştri şi după cronometru. Aştrii sunt soarele, luna, planetele şi stelele nemişcătoare. Acestea ne sunt date, cum s-ar zice, de natură. Iar cronometrul e cu totul altceva. Cronometrul e rodul unei munci persistente a multor generaţii de oameni şi, după cum ne arată însăşi denumirea, ne serveşte pentru măsurarea timpului.

Măsurarea timpului e o problemă complicată. Uite, în Apus, tot în Anglia de pildă, academicienii mai discută şi astăzi dacă există timpul sau nu există de loc şi ni se pare numai că există. Dacă nu există, atunci înseamnă că nici nu avem ce măsura şi nici n-ar avea vreun rost s-o facem. După părerea mea însă, problema e clară: o dată ce le ajunge timpul pentru astfel de discuţii, înseamnă că el există chiar cu prisosinţă. Dar uite, cu privire la măsurătoare — sunt de acord, asta e o problemă grea, la desăvârşirea căreia nu s-a ajuns atât de uşor.

Pe vremuri, în scopul acesta se foloseau „clepsidre". După aceea au apărut ceasurile de perete cu greutăţi, apoi deşteptătoarele şi ceasurile de buzunar.

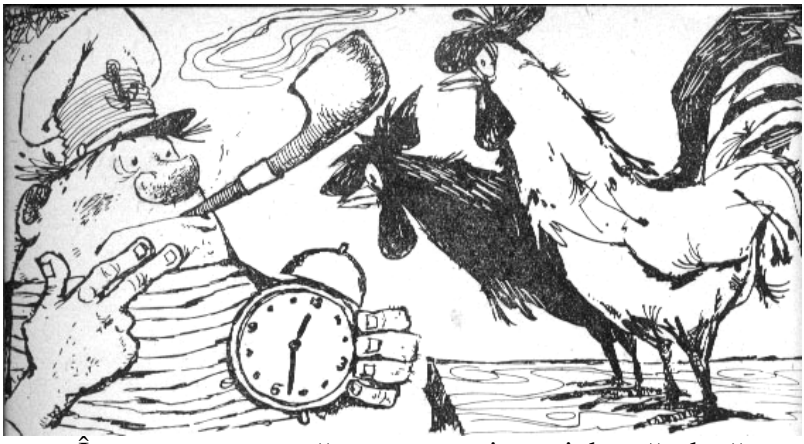

În vremea noastră nu se mai navighează după ceas deşteptător, considerându-se că nu are destulă precizie, dar, după părerea mea, la o adicătelea, e bun şi ăsta.

Uite, tizul meu Columb a navigat fără ceas, şi totuşi a descoperit America.

Ce-i drept, ceasul de perete nu poate fi utilizat pe vas, nu e indicat, trebuie să atârni greutăţi de tot felul, fiare vechi, potcoave, cărămizi, maşini de călcat... şi dacă se stârneşte o furtună? Te mai poţi apropia de el? Iar cât priveşte deşteptătorul... De ce n-ar fi bun?

Dar odată ce nu se obişnuieşte a naviga după deşteptător, nu ai încotro. Aşa încât, pregătindu-mi expediţia, îmi făcusem rost de un cronometru de mână special şi l-am pus în cabină. Nu prea am avut ocazia să mă folosesc de el: navigasem tot timpul în apropierea ţărmurilor. Acum însă, vrând-nevrând, trebuia să recurg la el. Cobor în cabină, iau în mână cronometrul şi descopăr o serioasă schimbare în caracterul său: fusese un ceas de mână, domestic, ca să zic aşa, dar stând acolo în cabină, pricepi, fără supraveghere, fără îngrijire, s-a sălbăticit de tot, dracu' ştie ce-mi arăta: când soarele abia răsărea, el arăta amiaza, când soarele era la amiază, după el era ora şase. Nu mai înţelegeam nimic. Ce l-am lovit, ce l-am scuturat, ce l-am răsucit, degeaba! Ceasul — tămâie!

Examinez situaţia, văd că înaintăm, dar încotro, habar n-aveam. Îţi dai seama că în felul acesta poţi să te rătăceşti foarte uşor. O adevărată nenorocire.

Dar salvarea veni de unde nu mă aşteptam.

În Anglia ne-am aprovizionat binişor cu alimente de tot felul: uscături, conserve şi păsări de casă. Printre altele aveam şi o ladă cu găini de Greenwich[1].

Pe drum le-am mâncat, bineînţeles, şi în ladă nu mai rămăseseră decât doi cocoşei, unul alb şi unul negru.

Stând cu sextantul în mână şi gândindu-mă la metodele de calcul astronomic, îi aud deodată pe amândoi cântând în cor:

— Cucuriguu!...

Am răsuflat uşurat, am făcut imediat calculul şi am înţeles: odată ce cocoşii de Greenwich încep să cânte, înseamnă că la ei răsare soarele. Iată că ştiam ora exactă. Şi prin urmare puteam determina locul unde ne aflăm. Aşa-a. Totuşi, am mai făcut o verificare: în timpul nopţii am ieşit iar cu sextantul şi exact la miezul nopţii — după Greenwich — cocoşeii mei au cântat din nou în duet:

— Cucuriguu!

Puteam naviga liniştit mai departe cu ajutorul cocoşeilor mei, dar mai găsii o metodă. O metodă minunată! Mă gândeam chiar să scriu o lucrare pe această temă, îmbogăţind ştiinţa navigaţiei. Dar asta când voi fi mai liber.

Pe scurt, metoda se reduce la următoarele: iei un ceas oarecare, de perete, de turn, sau chiar unul de jucărie, n-are importanţă. Numai să aibă ace şi cadran. Şi nu e obligatoriu ca ele să se mişte: dimpotrivă, e chiar indicat să nu se mişte. Să stea pe loc. Să zicem că ele arată, de pildă, la fel ca şi cronometrul meu, ora douăsprezece. Foarte bine! Cea mai mare parte din cele douăzeci şi patru de ore nici nu ai nevoie să te

[1] Greenwich — oraş unde se află un observator astronomic. De la meridianul care trece prin Greenwich începe măsurătoarea longitudinii pe multe hărţi.

foloseşti de un astfel de cronometru, şi să ştii că nici n-ai avea la ce; ar fi un lux de prisos; în schimb, în cele douăzeci şi patru de ore, cronometrul îți va arăta cu toată precizia ora exactă de două ori: o dată la amiază şi o dată la miezul nopții. Important este să nu-ți scape momentul când trebuie să te uiți, dar asta depinde numai de aptitudinile personale ale observatorului.

În felul acesta mi-am domesticit cronometrul şi am făcut-o la timp.

Rezervele ni se terminaseră, de conserve ne plictisisem şi trebuia să ne gândim nu atât la determinarea locului unde se află vasul, cât la sacrificarea celor doi cocoşei pentru o friptură.

Şi astfel se ivi o altă neplăcere: se punea întrebarea cu care să începem. Erau prea buni prieteni cocoşeii noştri. Să-l frigem pe cel negru, o să-i ducă dorul cel alb; dacă-l frigem pe cel alb, are să se plictisească cel negru...

Am chibzuit eu cât am chibzuit, m-am gândit, şi tot n-am ajuns la o concluzie convenabilă. Atunci mi-am zis: „O minte e bună, dar două sunt şi mai bune", şi am organizat o comisie: eu şi Fuks.

Am studiat din nou problema din toate punctele de vedere, dar fără nici un rezultat. N-am ajuns la nici o soluție constructivă. Atunci a trebuit să lărgim comisia. L-am cooptat şi pe Lom, şi am început consfătuirea. Am prezentat comisiei esența problemei, am amplificat cum s-ar zice materialul... şi să ştii că n-a fost în zadar. Pe loc secundul meu Lom a avut o idee atât de înțeleaptă şi de ingenioasă, încât imediat totul a fost pus la punct. N-a stat nici o clipă pe gânduri. Uite aşa, fără nici un pic de şovăială, a spus-o direct:

— Tăiați-l pe cel negru.

— Dă-ne voie — ripostarăm noi— cel alb o să-i ducă dorul!

— N-are decât! se opuse Lom. Ce ne pasă nouă?

Trebuie să recunosc că am căzut imediat de acord. Argumentul era puternic. Aşa am şi făcut. Şi iarăşi trebuie să

recunosc că Lom nu se înşelase. Cocoşul era gras, fraged şi ne-am lins degetele cât l-am mâncat. De altfel, nici al doilea nu s-a făcut de râs.

Şi uite aşa, mă înţelegi, am ocolit Bretania şi am intrat în golful Biscaya care, după cum se ştie, e renumit prin furtunile lui.

Nu vreau să ascund că eram destul de îngrijorat în timpul traversării, dar de data asta avusesem noroc. Trecusem ca pe oglindă şi totul a mers „ca pe apă", până când am intrat în Gibraltar. Aici însă am dat de bucluc. Mergeam încet, fără grabă şi mânam scrumbiile din urma, admirând peisajul munţilor inaccesibili. După cum se obişnuieşte, cei din cetate ne întrebară:

— Numele vasului şi al căpitanului. I-am răspuns:

— Iahtul „Belea", căpitan Balivernă.

Trecurăm mai departe, dar în pragul Mării Mediterane începu balamucul: mai întâi se auzi un şuierat, după aceea o bubuitură grozavă. Mă uit, pânza avea o gaură de o jumătate de metru. De jur împrejur foc, apa învolburată se ridica până la cer, iar din dreapta, tăindu-ne calea, venea în goană o escadră.

Am examinat imediat situaţia şi mi-am dat seama: piraţi de naţionalitate necunoscută.

Uite, văd că zâmbeşti, tinere, dar n-ai dreptate. Crezi poate că piraţii au rămas în romane? Te înşeli, dragul meu. Există şi acum destui.

Într-un cuvânt, situaţia era foarte încurcată: nu puteam primi lupta. Tactica maritimă recomandă să te retragi de pe linia de luptă când forţele adversarului sunt superioare.

Dar încotro să te retragi? Vântul adia uşor, pânza era găurită şi vasul abia dacă înainta...

Nu aveam decât o singură ieşire: să fac uz de vreun şiretlic, ca să derutez inamicul.

— Să fumăm, băieţi! strigai eu cu o voce plină de voioşie, şi-am scos punga cu tutun.

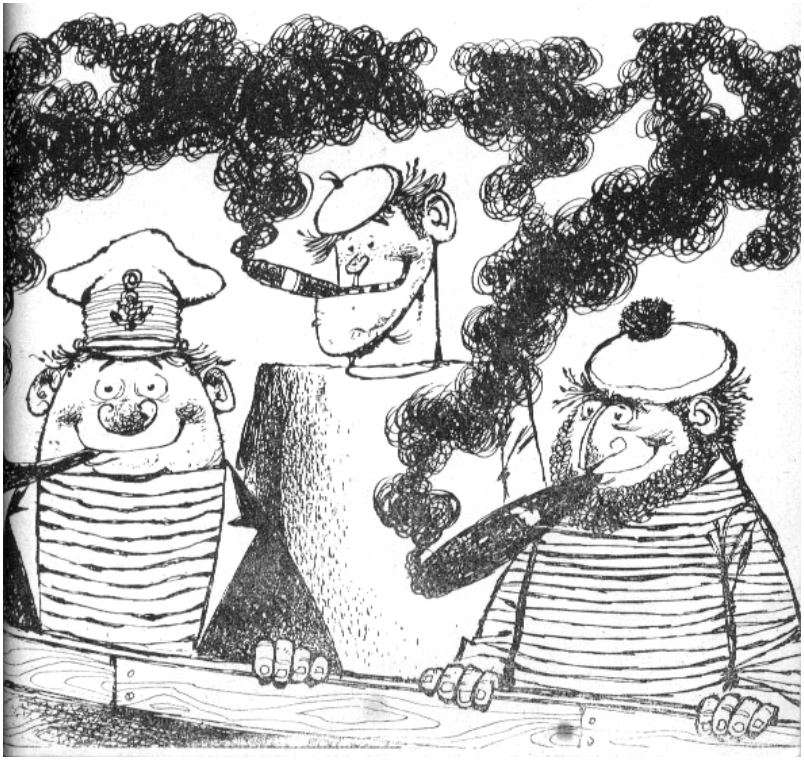

Echipajul meu nu era fumător, dar prea era situația încurcată, așa că Lom și Fuks nu îndrăzniră să refuze. Își răsuciră câte o țigară zdravănă și începură să pufăie. Mi-am aprins și eu cădelnița și nu trecuseră nici cinci minute, când se ridică o perdea de fum aidoma unui zid ocrotitor care ne ascunse de ochii inamicului.

Spune și dumneata, recunoști că era o idee ingenioasă?

Dar asta nu era decât începutul, băiete.

Perdeaua noastră ne-a camuflat foarte bine, dar la un moment dat tot trebuia s-o împrăștie vântul. Ce era de făcut? M-am gândit ce m-am gândit și am luat o hotărâre.

— Jos pânzele, echipajul să se retragă în careu! poruncii eu. Lom și Fuks s-au înfundat în cabină, au acoperit la repezeală toate luminatoarele, au astupat cu chiu cu vai

crăpăturile, iar eu am adunat ce a fost mai greu, am făcut un balot şi l-am urcat cu ajutorul unui palanc pe catarg. Atunci centrul de greutate s-a mutat sus. Încărcătura fiind grea, iahtul şi-a pierdut echilibrul şi s-a lăsat pe babord. „Beleaua" se răsturnă cu fundul în sus. M-am trezit în apă, dar am ieşit imediat, m-am aşezat la pupa şi am aşteptat evenimentele. Perdeaua de fum se risipise, iar escadra de piraţi cu întreg efectivul era la o distanţă de numai o sută de stânjeni.

Venise, cum s-ar spune, clipa hotărâtoare a luptei. „Ei — mă gândii eu — acum fie ce-o fi." Mi-am aşezat pipa deasupra chilei, iar eu mă uitam pe furiş. Vasul-amiral ne observase şi semnaliza prin semafor un text deschis:

„Prin focul precis al artileriei noastre, inamicul a fost nimicit. Ordin să vă retrageţi pe poziţia de plecare, deoarece în zona de acţiune a flotei s-a descoperit o brigadă de submarine de cea mai nouă construcţie. Amiral don Canalio".

Cum descifrară semnalizările, corăbiile piraţilor o şi luară la fugă care încotro, ca puii de găină speriaţi de gaie. Dar frumuseţea era alta: chiar şi într-o poziţie atât de nefirească ca aceea în care se găsea, „Beleaua" avea o înfăţişare impunătoare.

După izgonirea inamicului m-am scufundat în apă, am desprins greutatea de pe catarg şi iahtul făcu pentru a doua oară o tumbă, revenind în poziţie normală. Când Lom şi Fuks ieşiră din cabină, mă întrebară nerăbdători:

— Cum stăm?

— Cum stăm? Uitaţi-vă şi voi.

Adevărul e că nici nu mai aveau ce vedea. În urma inamicilor, la orizont, o dâră de fum. M-am uitat şi eu cu binoclul, după care m-am dus să mă schimb.

După aceea am potrivit pânzele, am pus la punct vasul, am făcut puţină ordine şi ne-am ocupat de scrumbii. Dar ştii? Treaba asta o făcurăm la timp. În zarva luptei, când se trăseseră focurile de armă, o parte din scrumbii manifestară o lipsă de

seriozitate nedemnă de nişte scrumbii onorabile: se desprinseră din turmă şi o luară razna, dispărând într-o direcţie necunoscută. Iar pe de altă parte, abuzând de inactivitatea noastră forţată, de turmă se ataşaseră atâţia peşti particulari de diferite soiuri, încât la început îmi pierdusem cumpătul: erau şi sardele, şi guvizi, şi hamsii; şi în felul acesta puteam foarte bine să ne facem de ruşine. Cine avea să-mi mai încredinţeze pe viitor vreun transport de marfă? Primisem o încărcătură de scrumbii olandeze calitatea întâi şi de predat trebuia să predau un fel de amestecătură de calitatea a treia, un talmeş-balmeş îngrozitor!... Am muncit vreo două ore cu nuiaua în mână, obosit, ce-i drept, în schimb alungasem întreg publicul străin. Am restaurat o oarecare ordine în turma ce mi se încredinţase şi am pornit-o pe „Beleaua" mea drept spre Egipt, la portul de destinaţie. Uite aşa!

A fost o călătorie fără peripeţii şi exact după două zile am sosit cu bine la Alexandria, am aruncat ancora, am chemat agentul comercial, iar noi ne-am aranjat până una-alta pe punte. Ne odihneam, ne uitam în jurul nostru şi ne împărtăşeam impresiile.

De altfel, pot să-ţi spun că pe vremea aceea nici nu prea aveai ce împărtăşi.

Acum e altceva. Uite, în antichitate, Egiptul era vestit, şi vestita era şi Alexandria. Dar pe vremea escalei noastre portul acesta nu prezenta niciun interes pentru un navigator curios. Numai vorbe că cică Egiptul e ţara faraonilor[1] şi aşa mai departe. Dar când făceai escală în această ţară, nici nu aveai ce vedea. Un port ca toate porturile, comerţ dezvoltat, export de bumbac.

În cele din urmă, apăru şi agentul. Controlă registrul şi frahturile, ne arătă un loc în port unde să ne oprim şi începu să ia în primire încărcătura. Am predat scrumbiile aşa cum se

[1] Titlul monarhilor din Egiptul antic. Tot faraoni sunt porecliţi, în semn de dispreţ, şi poliţiştii.

cuvine, cu bucata, am făcut totalul şi mi-a stat pur şi simplu inima în loc; dacă mă crezi, aproape jumătate din turmă mi se pierduse pe drum.

Fie că s-au rătăcit întâmplător, fie că au rămas pe undeva în urmă, fie că au dezertat conştient, asta nu mai ştiu. Fapt este că jumătate din turmă dispăruse, parcă nici n-ar fi fost! Ehei, stau prost de tot! mi-am zis.

Puteam, firește, să discut cu ei, să mă justific, puteam să invoc împrejurări neprevăzute, dar toate acestea ar fi părut argumente neserioase, neconvingătoare. Într-un cuvânt, eram grozav de mâhnit şi enervat, când deodată îmi veni o idee.

— Dați-mi voie — zic — unde s-a mai văzut ca o încărcătură de scrumbii să se dea în primire cu bucata? Faceți bine şi puneți-le la cântar şi numai atunci să-mi arătați care sunt pretențiile dumneavoastră.

Agentul, văzând că nu a dat peste un prost, a pus încărcătura pe cântar şi nu ştiu dacă mă poți crede, dar a apărut un plus destul de important! Poate că faptul acesta te va mira. Totuşi, dacă stai sa analizezi lucrurile, n-ai de ce să te mai miri. Ştiam dinainte că aşa va fi, şi-o să-ți explic fără nici o greutate motivul acestui fenomen. Gândeşte-te bine, analizează împrejurările în care s-au petrecut lucrurile şi vei înțelege că nici nu se putea altfel; călătorie liniştită, hrană pe săturate, schimbare de climă, băi de mare... ce mai vrei? toate astea acționează ca un tonic asupra organismului. Şi atunci, se înțelege că scrumbiile s-au îndreptat, s-au împlinit şi au luat în greutate.

Aşa încât experiența mi-a reuşit pe deplin şi după ce am terminat socotelile, mă gândii să mă odihnesc puțin, să mă mai răcoresc pe uscat, şi să văd şi eu curiozitățile locale.

Pornirăm în adâncul țării şi dădurăm de un deşert. Acolo prin deşert circulau troleibuze, dar nu era interesant să mergi cu troleibuzul şi ne-am hotărât să ne folosim de mijloacele de

comunicație locale. Eu m-am suit pe o cămilă, Lom pe o alta, iar Fuks pe un măgar.

Şi astfel am sosit la Cairo cu întreaga caravană. Iar la Cairo, ei bine, aici era cu totul altceva! Chiar şi pe vremea aceea era aici un adevărat Egipt şi fiecare brazdă de pământ respira iz de adâncă antichitate. Sigur că da! Acolo găseşti şi deşertul Saharei, şi beduinii, şi palmierii, şi curmalii şi, ce-i mai important, mormintele faraonilor. Nu-ți mai spun de sfincşi şi alte monumente din negura vremurilor.

În primul rând, ne-am dus să vizităm piramidele. Am plătit cât ni s-a cerut, am luat bilete de intrare, am împiedicat animalele şi am pornit-o.

Mergeam pe coridoare subterane. Acolo, ştii, totul a rămas neatins de cinci mii de ani. O ambianță excepțională: curățenie, lumină electrică, în fiecare ungher lustragii, la fiecare colț câte un chioşc cu înghețată... într-un cuvânt, n-o duceau prost răposații.

Am citit hieroglifele, ne-am uitat la un sarcofag de aur, la o mumie, şi pe urmă ne-am întors. La ieşire, când ne uităm, Fuks dispăruse. Eram gata să pornim în căutarea lui, când îl zărim alergând în întâmpinarea noastră, ținându-se cu mâna de obraz. Mă uit la el şi ce văd? Avea o vânătaie mare sub ochi.

— Cine te-a împodobit în halul ăsta, Fuks? îl întreb.

— Am rupt şi eu o bucățică de sarcofag, aşa, ca suvenir, dar când m-a atins o dată faraonul, am înțepenit! scânci Fuks.

— Ce tot vorbeşti, mă Fuks? Tu te-ai scrântit la minte! îi zic. Faraonul e mort de-a binelea.

– Da' de unde! Viu, şi încă ce viu! Şi nu e singur, e o întreagă companie de faraoni din ăştia.

— Ce fel de faraoni? Egipteni?

— De ce egipteni? Englezi. Iată-i că vin în marş spre noi.

Am văzut un detaşament de polițişti şi mi-am dat seama că Fuks avusese dreptate, într-adevăr, erau faraoni în toată legea: cu căşti şi bastoane...

VIII. ÎN CARE FUKS PRIMEŞTE O LECȚIE BINEMERITATĂ. DUPĂ CARE NUMĂRĂ CROCODILII ŞI LA URMĂ MANIFESTĂ EXCEPȚIONALE APTITUDINI ÎN DOMENIUL AGRICULTURII

Când ne-am întors pe iaht, l-am dojenit pe Fuks:

— Să nu se mai întâmple aşa ceva: nici un fel de „suveniruri"! Ai înțeles?

Lui Fuks i-a părut rău şi a promis că pe viitor va proceda cu mai multă prudență. Vânătaia i-a trecut şi am pornit-o în sus pe Nil.

Înaintam liniştiți. N-aveai ce zice: găseai în această parte a Africii aspectul ei cel mai caracteristic, încotro îți aruncai privirea, numai lotuşi şi papiruşi, pe o coastă se plimbau în voie antilope sfioase, iar uneori întâlneai şi câte un leu. În apă fornăiau hipopotami şi puteai să vezi broaşte țestoase cu duiumul lenevind la soare. Exact ca într-o grădină zoologică.

Lom şi Fuks, aidoma unor copii, se jucau aţâţând crocodilii cu nişte bețe. Eu îmi păstram deplina seriozitate. Conduceam iahtul şi viram, căutând să găsesc pe coastă vreun sătuc mai primitor.

Călătoria asta pe Nil, după cum îți dai seama, tinere, n-am întreprins-o dintr-o curiozitate deşartă: inițial planul expediției mele era: Atlanticul, Canalul Panama şi Oceanul Pacific...

Din cauza scrumbiilor, însă, a trebuit să schimb itinerarul şi acum aveam în față o traversare foarte grea a Oceanului Indian.

Dar acolo pe ocean nu există, după cum ştii şi dumneata, nici magazine, nici chioşcuri şi când ți se termină rezervele de

alimente, îți pui pofta în cui... Ca un om prevăzător şi econom ce sunt, m-am gândit ca pentru o asemenea expediție să mă aprovizioneze cât mai bine şi cât mai ieftin. Uite aşa.

În cele din urmă zării un sat. Părea a fi curățel şi ne-am oprit. Oamenii erau prietenoşi şi nici prețurile în piață nu prea ridicate, aşa că ne-am aprovizionat cât se poate de bine: am cumpărat o pereche de trompe sărate de elefant, o ladă cu ouă de struț, curmale, sago, scorțişoară, cuişoare şi alte mirodenii. Am încărcat toate acestea pe iaht, am înălțat pavilionul şi mă pregăteam de drum, când Lom îmi raportează că Fuks a dispărut din nou. Am aşteptat cât am aşteptat, Fuks nicăieri.

Eram gata să plec fără el, dar am chibzuit şi mi s-a făcut milă. Era un flăcău de treabă, cam coțcar ce-i drept, dar în schimb sârguincios şi bun la suflet. În Egipt oamenii sunt încrezători, iar tentațiile îl pândeau la fiecare pas. Lăsat de capul lui, cine ştie ce-i mai trăsneşte, o ia razna şi te pomeneşti că mai înfundă ocna.

M-am hotărât să alerg în căutarea lui. Merg ce merg, deodată vad la marginea satului adunată o mulțime. Aud râsete, văicăreli şi, curios, o iau într-acolo. Îl strig pe Lom, mărim pasul şi când ajungem acolo, ce să vezi? Fuks al meu se afla într-o situație tristă de tot. Se făcuse ghem, îşi vârâse capul în nisip şi se acoperise cu pălăria. Deasupra lui, mă înțelegi, un struț îl ciupea de părțile moi şi-l lovea cu picioarele ca pe o minge de fotbal. De jur împrejur spectatori imparțiali priveau şi aplaudau ca la circ. Încurajau pasărea, țipând şi râzând în hohote.

Atunci am strigat la struț, care, speriindu-se, s-a aşezat şi el lângă Fuks, cu capul în nisip. Şedeau, uite aşa, alături unul de celălalt.

L-am apucat pe Fuks de guler, l-am ridicat în sus, l-am scuturat bine şi l-am pus pe picioare. După asta l-am interogat cu toată seriozitatea despre motivul acestei situații atât de ciudate. Şi ce crezi că am aflat? Sfaturile mele nu avuseseră

niciun efect. Băiatul greşise din nou. Văzând un struț care se plimba în libertate, nu-l răbdase inima: se furişase pe la spate şi-i smulsese din coadă o pană, aşa... „ca suvenir"... Dar struțul, cu toate că-i o pasăre fricoasă, se făcuse foc.

Fuks îmi arătă pana. Voiam să i-o înapoiez struțului, dar ştii, m-am gândit că nu era prudent să mai întârzii pe meleagurile acelea. Struțului avea să-i crească altă pană, nouă, şi apoi se răfuise el cu Fuks, smulgându-i o bucată zdravănă din pantaloni, aşa că au rămas chit.

Cazul a fost discutat şi s-a râs destul pe socoteala lui. Ne-am luat rămas bun de la locuitorii satului şi ne-am întors pe iaht. Ridicarăm pânzele, luând-o înapoi în jos pe Nil şi navigând fără grabă de-a lungul malului, am ieşit la mare, îndreptându-ne spre răsărit. De acolo drumul nostru trece prin Marea Roşie şi Canalul de Suez.

Intrarăm în canal dimineața. De obicei, acolo, corăbiile sunt însoțite de piloți. Eu sunt însă un om umblat prin lume. Nu navigam pentru prima dată prin Canalul de Suez. Cunoşteam fiecare pietricică. Mă gândeam să nu risipesc banii de pomană şi am pornit fără pilot. Navigam avându-l pe Fuks la prova, eu la cârmă, iar Lom, cart de rezervă, pregătea în cală micul dejun. Secundul era meşter în arta culinară; pregătea uneori mâncări că şi sătul până în gât, tot le înfulecai de mai mare dragul. La fel se întâmplase şi atunci. De dimineață, Lom îşi pusese şorțul dinainte, îşi suflecase mânecile şi aprinsese focul la cambuză... Aruncai o privire înăuntru, dar m-am retras imediat. Acolo era cald totdeauna, dar acum, o adevărată uzină în plină acțiune, un infern, nu alta. Focul duduia, crătițele fierbeau de zor, friptura se rumenea şi, toate ca toate, dar aromele te dădeau gata. Rântaşurile şi sosurile erau specialitatea lui Lom. Se răspândise miros de bucate pe tot Canalul de Suez! Se adunaseră fiare din toate părțile numai să adulmece dacă nu puteau să şi guste. Stăteau pe țărm, se uitau la noi, se lingeau pe bot. Straşnică afacere! Făceam două treburi dintr-o dată; în primul rând

mergeam în direcția în care ne-am propus-o, iar în al doilea studiam în cele mai bune condiții fauna locală. Iar cât privește fauna, în locul acela era foarte bogată. Din Arabia veniră tigri, mistreți, iar de pe țărmul african — lei, elefanți, rinoceri. Se mai ivi din deșert şi o girafă care ne admira iahtul.

Nu ştiu ce idee i-o fi venit, dar judecând după aparențe, luase iahtul nostru drept un bufet plutitor, îşi coborâse gâtul ca o macara, mergea în urma noastră de-a lungul țărmului şi-i lăsa gura apă.

Tocmai atunci Lom terminase de gătit şi pusese masa pentru trei persoane. Aşternuse o față de masă curată, aşezase pe masă tot ce se cuvine, farfurii, tacâmuri, şi ieşise din cală cu un castron în mâini. Imaginează-ți: rumegătoarea devenise curioasă şi întinse botul drept spre castron. Lom țipă la ea, o înjură, dar girafa e un animal prost crescut, nu poți s-o convingi cu una, cu două. Înainta spre castron, neținând seama de nimic. Rânjea şi se lingea pe bot şi nu aveai ce-i face: s-o coteşti, nu aveai cum, canalul era îngust, iar pe mal n-o luai cu vasul. Iar ca să aplici măsurile de convingere contondente, însemna să părăseşti cârma, iar acolo era un loc de mare răspundere şi deci foarte riscant. Fuks se cufundase în aşa hal în studiul faunei, încât nu vedea şi nu auzea nimic. Lom avea mâinile ocupate... mai exista o singură salvare... retragerea.

— Lom, retragerea! dădui ordin.

– Înțeles, retragerea! răspunse Lom şi începu să coboare în cambuză cu spatele.

Dar dumneata ştii ce gât are girafa! Mai ales că-l mai şi întinsese după Lom. Se retrăsese bietul secund în fundul cabinei, dar girafa după el. Iată că-l aud pe Lom raportându-mi:

— Am ajuns la capăt!

Atunci am înțeles că stăm prost, că rămânem şi fără micul dejun. Am riscat totuşi: am lăsat pentru o clipă cârma şi am trântit uşa cabinei, prinzând gâtul girafei. Tactica aceasta a avut un efect mai mare decât orice muncă de lămurire. Girafa

se propti pe picioare, îşi smuci gâtul afară din cabină şi se înălţă cât era de lungă. Dar se vede treaba că animalul se supărase: aruncă o privire furioasă în jur, necheză şi înfulecă girueta.

Asta nu era cine ştie ce pagubă; aveam giruete de rezervă, dar, orice-ai zice, salvasem micul dejun. Şi nici girafa, dacă am analiza lucrurile, nu era chiar păgubită. Ce-i drept, am dat-o afară ca pe un musafir nepoftit, totuşi nu plecase chiar flămândă. Acolo, în deşert, girafele sunt deprinse să mănânce şi pietre, când le e foame, aşa că girueta nu fusese pentru ea, cum s-ar zice, o mâncare oarecare, ci o „delicatesă".

Aşa. După ce am analizat şi acest caz instructiv, am luat micul dejun cu o poftă grozavă şi am pornit mai departe.

Spre seară trecusem canalul, dar vânt, nici pomeneală, aşa că am fost nevoiţi să stăm pe loc aproape două zile; nu-i vorbă, ne-a prins bine pauza asta. Ne-am odihnit, am pus în ordine pânzele, arborada, am verificat greementul şi am făcut

curăţenie generală. Când a început să bată vântul, am ridicat pânzele şi am intrat în Marea Roşie.

La început mergeam liniştit cu vânt larg din tribord, după care vântul se înteți şi ne scutură zdravăn. Pornise simunul[1] dinspre Sahara. Era o căldură ca în baie, un zăduf îngrozitor. Hula era slabă, dar Fuks nu rezistă. Îl apucă răul de mare. S-a ținut cât s-a ținut, până a picat, n-a mai putut să se târască nici până la pat, ci s-a întins pe punte, pe lada cu provizii. Zăcea, gemea şi-şi făcea vânt cu pana de struț. Îmi era milă de el, dar nu aveam cum să-l ajut. Răul de mare e o boală lipsită de primejdii, dar fără leac.

Restul, totul în ordine. Simunul ne-a prins chiar bine: mâna „Beleaua" cu toată viteza, aşa că înaintam bine. Măsuram milă după milă. Mă uit, gata, într-o clipă am trasat drumul pe hartă, l-am lăsat pe Lom la cârma şi m-am dus să trag un pui de somn în cabină. La constituția mea, în latitudinile acelea era mai bine să fac de cart noaptea, iar Lom n-avea decât să facă ziua, căci nu era în primejdie să se topească.

Spre seară căldura mai scăzuse, secundul meu Lom se dusese la culcare în cabină, iar eu m-am postat la cârma şi conduceam iahtul.

În locurile acelea nopțile sunt cu adevărat feerice: sus pe cer se leagănă luna, aidoma unui felinar suspendat, marea e străvezie, radiind o lumină tainică, albastră, ca în basme. Stai o oră-două şi îți vin în minte tot felul de trăsnăi: covoare zburătoare, dragoni, fantome. M-am cufundat în visări, când aud deodată că Fuks mormăie ceva. Trag cu urechea... Ehei, îmi zic, boala asta nu seamănă a rău de mare, aici miroase a friguri galbene! Ian auzi cum aiurează, sărmanul!

— Hristofor Bonifatievici, un crocodil... Încă un crocodil... încă unul... Aoleu... Hristofor Bonifatievici...

[1] Vânt uscat şi fierbinte care aduce praf şi nisip.

Fixez cârma şi cobor în cabină. Deschid dulăpiorul farmaciei, scot de acolo o porţie zdravănă de chinină şi urc pe punte. Fuks o ţinea una şi bună:

— Douăzeci şi şase de crocodili, douăzeci şi şapte de crocodili, treizeci de crocodili...

– Mai taci, mă Fuks, ajunge, nu mai număra crocodilii! Ia înghite mai bine chinina asta şi linişteşte-te — îi spun.

Când să fac un pas spre Fuks, calc peste o jivină. Mă dau înapoi, alunec, cad jos şi împrăştii toată chinina. Deodată cineva mă apucă de deget, hap! Ei bine, să ştii că de data asta m-am speriat de-a binelea şi am început să ţip. La ţipetele mele Lom sare repede din cabină şi cum pune piciorul pe punte, îl aud că ţipă şi el.

Iar Fuks număra ca un ceasornic:

— Patruzeci şi cinci de crocodili... Cincizeci de crocodili... Acum chiar că intrasem în panică. Dar m-am stăpânit şi am aprins un chibrit şi te rog să mă crezi că aşa era: toată puntea era invadată de crocodili. Pui de crocodili, ce-i drept, micuţi, nou-născuţi şi neprimejdioşi în fond, dar, cum să-ţi spun, totuşi nişte vietăţi neplăcute. Cu jivinele nu mi-am bătut capul, am pus mâna pe mătură şi zdup cu ei peste bord.

După ce am curăţat puntea, curios să aflu de unde această invazie, am început să cercetez împrejur. Când mă uit, crocodilii ieşeau printr-o crăpătură a lăzii pe care stătea Fuks. Atunci am priceput totul. În satul acela, ni se dăduse din greşeală, sau poate dinadins, ouă de crocodil în loc de ouă de struţ. Căldura era mare şi colac peste pupăză se mai culcase şi Fuks deasupra, le clocise şi au ieşit puii.

Stabilind pricina neobişnuitei întâmplări, ne-am descotorosit destul de uşor de urmările ei. Nici n-am mai deschis lada. Am întins doar o scândură de la crăpătura aceea până peste bord, ca un fel de punte, şi puii de crocodil porniră cu toată viteza, unul după altul, ca pe bandă rulantă. Când am

ajuns la Aden, am deschis lada şi înăuntru mai rămăseseră numai cojile... Da, da. Uite aşa.

După ce am înlăturat crocodilii şi am restabilit ordinea pe iaht, m-am mai liniştit şi eu. Dar nu pentru mult timp; soarta îmi pregătise alte încercări.

Navigam de-a lungul ţărmurilor Eritreei, Lom dormea în cabină, iar Fuks pe punte. Furtuna se liniştise şi totul prevestea acalmie. Deodată, înainte de revărsatul zorilor, aud de undeva de pe mare nişte ţipete sfâşietoare.

— Toţi pe covertă! Om la apă! strigai. Cârma banda! Volta sub vânt!

Echipajul luă imediat măsurile necesare: zburară în mare mijloacele de salvare — colaci, baloane, frânghii şi în cele din urmă naufragiatul a fost adus pe bord.

Mă uit la el şi văd un subofiţer cu o înfăţişare cam umedă. Ca aspect nu prea strălucea, dar până la urmă se scutură, îşi drese vocea şi duse mâna la cozoroc:

— Sergent din armata italiană Potlogaro Banditto, la ordinele dumneavoastră!

— Ce ordine, care ordine? Spune mersi, dragul meu, că ai scăpat aşa şi povesteşte-mi cum ai nimerit aici şi ce să fac cu dumneata?

— Eram cam cherchelit şi, plimbându-mă pe ţărm, m-a suflat vântul şi m-a aruncat în mare. Vă rog, domnule căpitan, să mă debarcaţi în orice localitate de pe ţărmul italian.

— Ehei, băiete — zic — te-au adus cam departe curenţii! Italia unde-i...

— Italia e pretutindeni — mă întrerupse fascistul. Şi aici — îmi arătă spre dreapta — şi dincolo e Italia — îmi arătă spre stânga. Italia... Italia e întreg Universul!

Firește că n-am mai stat la discuţii. Mă gândii: „Încă nu s-a dezmeticit după beţie, aşa că n-are rost să mă ciorovăiesc cu un om beat".

Şi iarăşi trebuia să ţin seama că în anii aceia, uite, potlogari dintre ăştia înrobiseră poporul italian, ba se pregăteau să pună stăpânire pe întreaga lume şi chiar obţinuseră câte ceva. În Etiopia, în Somalia, în Eritreea cizma italiană era respectată mai presus de orice.

Cum să le dea prin minte potlogarilor şi bandiţilor ăstora că şeful lor, cel mai mare dintre bandiţi, îşi va urca cizmele atât de sus, încât tot cu cizmele în sus îl vor spânzura.

Dar pe vremea aceea el mai era încă semeţ şi călca pe pământ străin.

Aşa-a. În general însă, n-am căutat să-l contrazic. Mă gândii: „Să scap mai repede de musafirul ăsta nepoftit şi totul e în ordine."

— Bine — fac eu — fie cum zici, dar spune-mi mai precis unde să te debarc? Aici sau acolo?

– Uite colo — zice — la stâncile acelea, vă rog.

Fără să bănuiesc ceva, am acostat lângă ţărmul stâncos şi am întins schela de debarcare. Sergentul duse mâna la cozoroc şi spuse:

— Vă mulţumesc, domnule căpitan. Iar acum fiţi bun şi coborâţi şi dumneavoastră.

— Vezi-ţi de treabă, băiete, nu am timp şi n-are nici un rost. Vezi-ţi mai bine dumneata de drum...

— Aşa va să zică? se zborşi el şi scoase un fluier.

Deodată, mă înţelegi, apare de după stânci o întreagă companie de călăi. Ţac-ţac! şi până să mă dezmeticesc, tot echipajul meu era ferecat în cătuşe, inclusiv căpitanul, adică eu.

Ne-au prins de subsuori şi ne-au condus pe un teren foarte accidentat. De jur împrejur numai stânci şi pământ neroditor. În cele din urmă, ne-au dus într-un lagăr, după aceea s-au dus să raporteze. Noi stăteam şi aşteptam.

Într-un târziu, iese un colonel cu o farfurie în mână; stătea în picioare şi înfuleca nişte macaroane.

– Aha — zice — aţi pătruns pe teritoriul italian! Totul e limpede. Iahtul se confiscă, iar echipajul să fie dus la munca câmpului. Pentru rest, vom cere dezlegare de la Roma.

Ne-am dus la lucru. Ne-am istovit muncind toată ziua. Eram leşinaţi de foame, dar mâncare — ioc. Noroc de Fuks care vârâse mâna în desaga unui catâr şi scosese de acolo un pumn de ovăz. Ăsta ne-a fost ospăţul.

Spre seară apăru sergentul Potlogaro. Îi păru rău totuşi şi drept mulţumire pentru că-l salvasem ne aduse o farfurie cu macaroane din raţia lui.

Nu era tocmai plăcut să primeşti astfel de pomeni, dar ce să-i faci, foamea nu te întreabă. Am împărţit macaroanele frăţeşte şi am mâncat. Despre Lom ştiam că niciodată n-a suferit de lipsă de poftă de mâncare, aşa că se aruncă asupra lor ca un lup. Fuks însă se fandosea, le mirosea şi strâmba din nas.

— Astea-s macaroane? zice. Un surogat mizerabil! Ehei, domnule sergent, aveţi aici o climă binecuvântată, iar voi mâncaţi tot felul de porcării şi semănaţi porumb! Aici se poate face o plantaţie de macaroane să ajungă pentru toată Italia! Aduceţi-i la cunoştinţă colonelului: dacă doreşte, chiar eu pot să pregătesc un lot experimental. Am şi răsad, dar l-am lăsat pe iaht.

Am holbat ochii cât cepele. Cum putea să mintă în halul ăsta?

Potlogaro îşi ciuli urechile şi fugi într-adevăr să raporteze. Şi ce crezi dumneata? Ne-au pus la dispoziţia lui Fuks, iar lui i s-a repartizat un lot de pământ. Au adus macaroanele de pe „Belea", iar de jur împrejur au pus santinele. Veni şi colonelul în persoană.

— Sădeşte — zice — dar bagă de seamă: dacă-i vreo înşelăciune la mijloc, te jupoi de viu!

M-am uitat bine la colonel şi mi-am zis în gând că ăsta ne jupoaie într-adevăr. Hotărâi să-l previn pe Fuks:

— Lasă-te de treaba asta — îi şoptesc — n-o să iasă nimic altceva decât neplăceri...

Fuks dădu numai din mână.

— Fiţi liniştit, Hristofor Bonifatievici. Numai să vă ţineţi gura!

Am săpat pământul fără grabă, l-am împărţit în răzoare, Fuks fărâmiţă macaroanele în faţa tuturor, le sădi şi le stropi cu apă. Şi închipuieşte-ţi că peste trei zile au încolţit! La început nişte lăstari micuţi, iar după acea frunzuliţe...

Fuks umbla de colo-colo, le muşuroia şi le tot spunea italienilor:

— Dar ce vă închipuiţi?! Produs natural şi nu un surogat din acelea de doi bani! Când vor creşte cât un stat de om, o să le cosiţi, frunzele să le rupeţi pentru hrana vitelor, rar tulpinele le veţi arunca direct în oală şi veţi obţine o mâncare delicioasă.

Italienii l-au crezut. Ba trebuie să recunosc că şi eu l-am crezut. Mă convinsese, puşlamaua. Le vedeam cum cresc sub ochii mei. Şi atunci colonelul întrebă:

— Nu s-ar putea să semănăm tot câmpul acesta?

— Cum să nu, se poate, cu plăcere — zise Fuks — numai că mi-a rămas prea puţin material de însămânţare. Iar dacă l-am semăna pe al dumneavoastră, atunci va trebui să-l udăm cu spirt, altfel nu răsare.

— Nu-i nimica, băieţii mei îl vor uda — zice colonelul şi a dat dispoziţiile necesare.

A doua zi scoaseră pe câmp o cisternă cu spirt, deşertară toate macaroanele pe care le aveau la îndemână, le zdrobiră cu îmblăciul, le sădiră şi porniră să le ude. Dar vezi dumneata, în pământ intrase prea puţin spirt, cea mai mare parte nimerise în gâtlejul soldaţilor. Spre seară sosi şi colonelul, gustă şi el câte un pic, şi ce mai veselie se porni în toată tabăra, nu mă întreba: cântece, tămbălău, ca până la urmă să înceapă să se bată între ei. Când se lăsă noaptea şi pe cer apăru luna, tabăra amuţise, iar pe câmp nu se mai auzea decât sforăitul soldaţilor. Noi ne

luarăm tiptil tălpăşiţa şi, ţuşt, pe „Belea". Am ridicat pânzele şi întinde-o, neică!

— Ehei, Fuks — zic — mai bine te făceai agronom, nu matroz. Cum de-ai ajuns la o perfecţiune ca asta? Ai făcut chiar o adevărată minune, nişte macaroane să dea rod?! N-am mai auzit până acum.

— Nu-i nici un fel de minune la mijloc, Hristofor Bonifatievici, iuţeala mea de mână şi nebăgarea de seamă a adversarului — îmi răspunse Fuks. Îmi mai rămăsese un pumn de ovăz în buzunar, şi cu ovăz îţi încolţesc şi mucuri de ţigări dacă pofteşti, nu numai macaroane.

Uite aşa. Scăpasem cu bine de acolo. A doua zi am ocolit capul Guardafui şi am pornit-o direct spre sud.

IX. DESPRE OBICEIURILE DIN BĂTRÂNI ŞI DESPRE AISBERGURI

Oceanul ne întâmpină cu un passato[1] lin. Am navigat o zi-două. Vântul umed modera întrucâtva arşiţa, şi totuşi alte semne ne indicau că ne aflam în zona tropicală. Cerul albastru, soarele la zenit, dar mai ales — peştii zburători. Nişte peştişori de toată frumuseţea! Zburau deasupra apei ca libelulele, răscolind sufletul încercatului marinar... Nu degeaba se spune că peştele zburător e simbolul necuprinsurilor oceanului.

Şi uite, peştişorii ăştia, fir-ar ai ciorilor să fie, mi-au răscolit amintirile adolescenţei, prima cursă... Ecuatorul...

Ecuatorul, după cum ştii, este o linie imaginară, şi totuşi foarte precisă. Trecerea ei este însoţită, din timpuri străvechi, de mici reprezentaţii artistice ale amatorilor de pe vas: Neptun, zeul mărilor, se prezintă pe vas şi, după o scurtă convorbire cu căpitanul, scaldă chiar acolo, pe punte, marinarii care se află pentru prima oară pe domeniile lui.

Mă gândii să-mi amintesc de tinereţe şi să reînviez acest vechi obicei. Mai ales că nu era nevoie de decoruri complicate, şi nici de costume speciale. Din acest punct de vedere, punerea în scenă nu prezenta nici un fel de greutăţi. Dar cât priveşte colectivul de actori, aici era adevărata nenorocire. Pe vasul nostru eram singurul marinar umblat, tot eu eram şi căpitanul, aşa că, vrând-nevrând, tot eu trebuia să-l reprezint pe Neptun.

Îmi frământai creierul şi găsii o soluţie: de dimineaţă poruncii să se scoată pe punte un butoi plin cu apă, apoi mă prefăcui că sunt bolnav şi i-am predat lui Lom conducerea iahtului până la completa mea însănătoşire. Lom şi-a exprimat

[1] Vânt uscat, tropical, care suflă în regiunile dintre tropice şi ecuator.

părerea de rău, cu toate acestea cu vădită plăcere a dat bereta pe ceafă, aşa cum o poartă căpitanii, şi în noua lui calitate porunci lui Fuks să frece toate alămurile de pe vas.

Cât despre mine, m-am încuiat în cabină şi m-am apucat de lucru; mi-am făcut o barbă din câlți, am confecționat un trident, o coroană, iar în spate mi-am prins o coadă ca aceea de peşte. Trebuie să-ți spun, fără să mă laud, că totul reuşise perfect. M-am uitat în oglindă: ei bine — Neptun în carne şi oase!

Am urcat pe punte complet echipat, în clipa când, după calculele mele, „Beleaua" traversa ecuatorul.

Efectul, ce-i drept, a fost extraordinar, deşi întrucâtva neaşteptat. Lipsa unei prealabile pregătiri a spectacolului şi necunoaşterea vechilor obiceiuri marinăreşti au antrenat imaginația echipajului meu într-o direcție cu totul nedorită de mine.

Deci, ieşisem pe punte.

Secundul meu Lom stătea mândru la cârmă, privind țintă spre orizont. Iar Fuks, leoarcă de sudoare, freca de zor alămurile. Peştii zburau nepăsători deasupra valurilor şi pe puntea iahtului domnea o linişte desăvârşită. În primul moment, apariția mea a rămas neobservată.

Atunci mă gândii să le atrag atenția: bătui amenințător cu tridentul în podea şi scosei un urlet înfiorător. Amândoi săriră ca arşi şi rămaseră încremeniți de spaimă. Venindu-şi în fire, Lom păşi spre mine şovăitor şi rosti cu vocea tulburată:

— Ce-i cu dumneavoastră, Hristofor Bonifatievici?

Eu, care mă aşteptam la această întrebare, îi şi pregătisem răspunsul în versuri:

Sunt peste mări şi oceane stăpân,
Poate auzit-ați, mă cheamă Neptun.
Peştii şi undele mi se supun,
Eu poruncesc şi cumplitei furtuni.

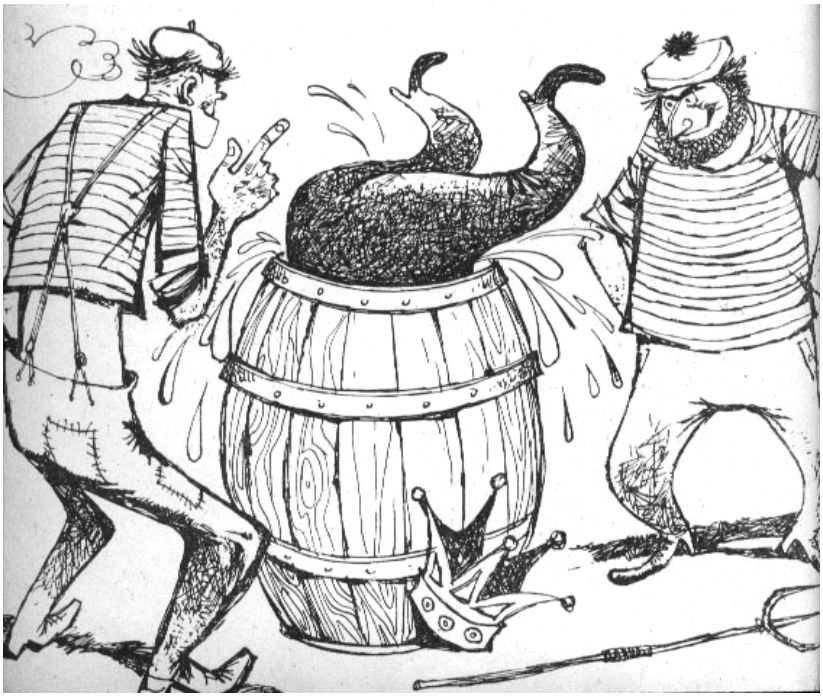

Spăimântător şi dezlănţuit
Eu din străfunduri răsar spumegând,
Doar uneori mă găsiţi şi mai blând.
Ce-i cu „Beleaua", daţi iute raport,
Care-i direcţia, escala, port?...

Lom se îngălbeni mai întâi de spaimă, dar imediat luă o hotărâre desperată. Se aruncă asupra mea aidoma unui leopard, mă cuprinse cu braţele lui vânjoase şi mă trase spre butoiul cu apă.

— Tine-l pe căpitan de picioare — comandă el din mers.

Iar când Fuks execută ordinul, Lom adăuga ceva mai calm:

— Bătrânul a căpătat o insolaţie, trebuie să-i răcorim capul.

Încercam să scap din mâinile lor, să-i conving că, după obiceiul de veacuri, nu eu, ci ei trebuie să se scalde cu ocazia trecerii ecuatorului. Dar nu mă ascultau de loc. M-au târât lângă butoi, mă înțelegi, şi s-au apucat să mă cufunde în apă.

Falnica mea coroană se înmuiase, tridentul se rupsese. Eram într-o situație jalnică şi aproape fără de ieşire, dar îmi adunai ultimele puteri şi în răstimpul dintre două scufundări poruncii energic:

— Opriți înmuierea căpitanului! Imaginează-ți că ordinul a avut efect.

— Înțeles, să oprim înmuierea căpitanului! strigă Lom cât îl ținu gura şi luă poziția de drepți, dându-mi drumul.

M-am prăbuşit în butoiul cu apă. Doar picioarele îmi rămăseseră afară. Puteam să mă şi înec, bine că-i dădu prin minte lui Fuks să aplece butoiul. Apa se vărsă, dar eu am rămas înăuntru. Stăm ca un rac în cotlon şi abia îmi trăgeam răsuflarea. După aceea mi-am venit în fire, am ieşit din butoi, dar tot ca un rac, cu pupa înainte.

Îți dai seama ce ştirbire a adus această întâmplare prestigiului meu. Şi ca un făcut, se opri şi passato. Marea era ca oglinda, iar pe vas se înstăpâni trândăvia. De dimineață Lom şi Fuks se aşezau pe punte turceşte, cu picioarele sub ei, cu cărțile în mână şi-i trăgeau la „popa-prostu"' fără pic de odihnă.

Am răbdat o zi, am răbdat două, dar în cele din urmă am pus capăt jocului. În general sunt împotriva jocurilor de noroc, mai ales când această pasiune amenință cu încălcarea disciplinei. Trebuie să ții seama că Fuks trişa tot timpul; de fiecare dată îl lăsa pe Lom nu numai prost, dar şi popă. Spune şi dumneata unde mai e respectul şi disciplina?

Pe de altă parte, dacă le-aş fi interzis jocul, ar fi murit de plictiseală. Aşa că am preferat ca secundul meu să fie un prost decât să intre în lumea celor drepți.

Le-am propus să joace şah. Orice-ai spune, ăsta e un joc al înțelepților, ascute mintea, dezvoltă aptitudinile strategice.

Afară de asta, caracterul calm al jocului îți permite să-l joci ca în familie.

Aşa că am aşezat pe punte o masă, am scos samovarul, am întins un umbrar din foaie de cort şi într-o atmosferă intimă şi plăcută, la o ceaşcă de ceai, ne duelam de dimineață şi până la miezul nopții, fără vărsare de sânge.

Într-o dimineață, Lom şi cu mine ne-am aşezat să terminăm o partidă începută de cu seară. Era o căldură ucigătoare şi Fuks, care nu juca, s-a dus să se scalde.

Regele lui Lom se cuibărise neputincios într-un ungher, iar eu gustam din dulceața binemeritatei mele victorii, când deodată un țipăt îmi rupse firul gândurilor. Mă uit peste bord şi ce văd? Deasupra apei plutea o pălărie. (Fuks se scălda cu podoaba de pălărie pe cap, de frica insolației.) Lovea apa cu mâinile şi picioarele, ridica valuri de stropi şi se apropia de „Belea" cu toată viteza pe care i-o permiteau calitățile de mare înotător, în urma lui, deasupra apei, spintecând oglinda azurie a mării, luneca fără zgomot aripioara dorsală a unui rechin uriaş.

Ajungându-l din urmă, rechinul s-a întors pe spate, deschizând un bot înfricoşător. Credeam că s-a terminat cu nenorocitul de Fuks.

Fără să-mi dau bine seama de ceea ce fac, am apucat de pe masă primul lucru care mi-a căzut în mână şi l-am aruncat cu toată puterea în botul răpitorului maritim.

Rezultatul a fost neaşteptat şi uluitor. Botul monstrului se închise imediat şi în aceeaşi clipă, încetând urmărirea, rechinul începu să se învârtească pe loc. Sărea afară din apă, închidea ochii şi, fără să desfacă fălcile, scuipa printre colți în toate părțile.

Între timp, Fuks ajunse cu bine la iaht, se cățăra pe punte şi, istovit, se aşeză la masă. Încercă să spună ceva, dar din cauza emoției i se uscase gâtul. Atunci mă grăbii să-i torn o ceaşcă cu ceai.

— Cu lămâie? îl întreb. Şi când să întind mâna în farfurioara în care ştiam că era lămâia, ia-o de unde nu-i.

Atunci am priceput totul, în clipa primejdiei de moarte, îmi căzuse sub mână lămâia care hotărâse soarta lui Fuks.

Rechinii, mă înţelegi, nu sunt obişnuiţi cu acreala. Da' ce să mai vorbim de rechini, încearcă şi dumneata, tinere, să mănânci o lămâie întreagă, îţi strepezeşte dinţii, de nu poţi să mai deschizi gura.

Silit de împrejurări, am interzis scăldatul, cu toate că mai aveam o rezervă de lămâi, dar parcă întotdeauna puteai să nimereşti atât de bine ţinta? Aşa-a. Am amenajat pe punte un duş şi ne udam unul pe celălalt cu o găleată. Dar toate acestea nu erau decât jumătăţi de măsură. Arşiţa ne istovise de tot. În ce mă priveşte, slăbisem binişor şi nu ştiu cum s-ar fi terminat toată povestea dacă într-o dimineaţă n-ar fi pornit să sufle în sfârşit o boare de vânt.

Extenuat de atâta trândăvie, echipajul manifestă o deosebită energie. Cât ai clipi din ochi ridicarăm pânzele şi „Beleaua", luând viteză, porni mai departe spre sud.

Te miră poate faptul că am ales anume această direcţie, nu-i aşa? Nu te mira şi mai bine uită-te pe glob; ca să mergi în jurul lumii, de-a lungul ecuatorului, e foarte greu şi pierzi mult timp. O astfel de expediţie necesită multe luni de drum. La pol, poţi ocoli foarte uşor axa pământului, chiar şi de cinci ori pe zi, cu atât mai mult cu cât la pol zilele au o continuitate până la şase luni.

De aceea ne îndreptam spre Polul Sud, coborând în fiecare zi o bună distanţă. Trecurăm de latitudinile moderate şi ne apropiam de Cercul polar. Aici, mă înţelegi, era cam frig. Şi nici marea nu arăta ca celelalte mări: apa cenuşie, ceaţă, nori atârnând deasupra capului. Când eşti de cart, îţi pui cojocul, urechile-ţi îngheaţă, ţurţuri atârnă de greement.

Totuşi nu ne gândeam să dăm înapoi. Dimpotrivă. Folosindu-ne de vântul prielnic, coboram spre sud. Valurile nu

ne supărau deloc, echipajul se simțea foarte bine, iar eu aşteptam cu nerăbdare clipa când va apare la orizont bariera de gheață a Antarcticei.

Într-o bună zi, Fuks, care avea ochi de vultur, strigă pe ne-aştepte:

— Pământ la proba!

Care pământ? Care proba? Nu pricepeam nimic. Dar Fuks strigă din nou:

— Pământ la proba!

— Poate pământ la prova? îl întreb. Vorbeşte clar. Ar fi timpul să te obişnuieşti cu expresiile marinăreşti. Numai că nu prea văd nici un fel de pământ.

— Aşa-i, pământ la prova — se corectă Fuks. Uitați-vă acolo, îi vedeți?

— Trebuie să recunosc că nu văd nimic — i-am răspuns. Mai trecu vreo jumătate de ceas şi ce crezi? Avea dreptate.

Acum vedeam şi eu la orizont o dungă întunecată. O vedea şi Lom. Semăna, într-adevăr, a pământ.

— Bravo, Fuks — zic, şi iau binoclul, ca să mă uit mai bine, când colo, ce să vezi? Nu era pământ, ci gheață. Un aisberg uriaş de forma unei mese.

Am pornit direct spre el. Şi după două ore, strălucind în mii de culori în bătaia razelor soarelui ce nu mai apunea, aisbergul apăru cu totul, aproape, la prova.

Deasupra mării se înălțau stâncile albastre asemenea pereților unui castel de cristal. Muntele acesta de gheață răspândea în jur un frig şi o linişte mormântală. Valurile verzui se izbeau murmurând de poalele lui, iar nişte nori fini ca de dantelă se agățau de creasta semeață.

Am o fire de artist, aşa că mărețul peisaj m-a impresionat la culme. Cu mâinile încrucişate pe piept, am încremenit de uimire, contemplând matahala aceea de gheață.

Deodată, nu se ştie de unde, o focă jigărită îşi scoase din apă botul tâmp şi fără a se sinchisi de splendorile care o

înconjurau, se cațără pe povârniș, se trânti pe gheață și ce crezi — începu să se scarpine.

— Pleacă de aici, nătăfleațo! îi strigai. Credeam că o să plece. Da' de unde! Se scărpina liniștită mai departe, fornăind, stricând solemna frumusețe a peisajului. Ne sfida, pur și simplu.

Atunci mi-am ieșit din fire și am săvârșit o faptă de neiertat, a cărei consecință era cât pe-aci să fie sfârșitul tragic al expediției noastre.

— Aduceți o pușcă! zic.

Fuks se repezi în cabină și apăru cu o armă în mână. Am țintit și... pac!

Deodată, muntele de gheață, pe care-l socoteam de o tărie fără seamăn, se despică bubuind în două părți egale, marea începu să clocotească la poalele lui, iar țăndări de gheață săriră pe punte, duduind. Aisbergul făcu un fel de salt mortal, luă pe sus

„Beleaua" şi ne trezirăm ca prin minune cocoţaţi tocmai în vârful muntelui. După aceea stihia se mai potoli. Mă liniştii şi eu şi privii în jur. Examinez situaţia şi văd că stăm foarte prost: iahtul se înţepenise în gheţuri în aşa fel, încât era imposibil să-l mişti din loc. De jur împrejur oceanul cenuşiu şi duşmănos, iar jos, la poalele muntelui de gheaţă, îşi vedea de joacă aceeaşi focă nemernică şi se uita la noi zâmbind impertinent pe sub mustaţă.

Oarecum intimidat de toată povestea asta, echipajul tăcea, aşteptând probabil explicaţia acestui fenomen de neînţeles. Atunci mă gândii să apelez la vasta mea rezervă de cunoştinţe şi chiar acolo pe loc am ţinut o scurtă conferinţă.

Le-am explicat că aisbergul e un vecin primejdios pentru navă, mai ales în timpul verii. Dacă partea subacvatică se dezgheaţă, îşi pierde echilibrul. Centrul de greutate se mută şi toată matahala asta se ţine, cum s-ar zice, numai de un fir de aţă. Nu-i nevoie de un foc de armă, ci e de ajuns doar o tuse mai puternică pentru ca să se distrugă toată această construcţie a naturii. Şi n-ar fi de mirare dacă aisbergul s-ar întoarce chiar cu fundul în sus... Echipajul asculta explicaţia cu atenţia cuvenită. Fuks tăcea cu modestie, dar uite, Lom, cu firea lui spontană, îmi puse o întrebare lipsită oarecum de politeţe:

— Bine — spuse el — cum s-a întors aisbergul ăsta s-a văzut, şi ţine de domeniul trecutului. Mai bine explicaţi-ne cum îl veţi întoarce înapoi.

Asemenea întrebare, tinere, te punea într-adevăr pe gânduri: cum să întorci o matahală ca asta? Şi totuşi ceva trebuia făcut! Doar nu era să stăm o veşnicie cocoţaţi pe muntele de gheaţă.

Atunci m-am cufundat în gânduri şi am început să analizez situaţia creată, iar Lom, între timp, neluând problema în serios şi supraapreciindu-şi puterile, se hotărî să coboare iahtul pe apă fără ajutorul nimănui. Luă, mă înţelegi, un topor,

îşi făcu vânt şi, lovind aisbergul, desprinse un bloc de vreo două sute de tone.

Intenţia lui fusese să reteze în felul acesta suportul nostru de gheaţă. Lăudabilă, n-am ce zice, dar cu totul neîntemeiată. Insuficientele lui cunoştinţe în domeniul ştiinţelor exacte nu i-au permis să prevadă rezultatul efortului său.

Rezultatul a ieşit tocmai pe dos. De îndată ce blocurile s-au desprins, aisbergul a devenit firește mai uşor, ridicându-se mai la suprafaţă. Într-un cuvânt, tocmai când îmi întocmeam planul de acţiune, datorită străduinţelor lui Lom, coama aisbergului, împreună cu iahtul, se ridicară mai sus cu încă patruzeci de picioare.

Când se dumeri, îi păru rău, firește, de uşurătatea lui şi se apucă să-mi execute ordinele cu tot zelul de care era capabil.

Cât priveşte planul meu, era cât se poate de simplu: am ridicat pânzele, am întins şarturile şi, cocoţaţi pe aisberg, am pornit cu toată viteza înapoi, spre nord, mai aproape de tropice. Pornise împreună cu noi şi foca aceea tâmpă, sfidându-ne cu neruşinare.

Cum îţi spuneam, nu trecu nici o săptămână, şi gheţarul nostru începu să se topească, să se micşoreze şi într-o dimineaţă se auzi un trosnet. Gheţarul făcu o a doua tumbă şi „Beleaua" coborî pe apă, alunecând uşor, ca un tobogan. Foca însă rămăsese sus. Pierzându-şi echilibrul, alunecase şi buf! pe puntea noastră. Am apucat-o de guler, i-am tras câteva cu cureaua ca să-i bag minţile în cap şi i-am dat drumul în apă. Ducă-se la treaba ei. În vremea asta, Lom răsucise timona, „Beleaua" viră şi luând direcţia sud, o pornirăm pentru a doua oară spre pol.

X. ÎN CARE CITITORUL FACE CUNOŞTINŢ CU AMIRALUL KUŢITAKI, IAR ECHIPAJUL DE PE „BELEA" CU CHINURILE FOAMEI

Din nou balauri cenuşii pe cer, din nou ceaţă, din nou am fost siliţi să îmbrăcăm cojoacele.

Într-o bună zi, pe un ger cumplit, pe când navigam fără grabă, deodată auzim: poc! Nu fusese nici explozie, nici tunet — nu puteai să-ţi dai seama ce anume fusese. Am aşteptat, am ascultat. Nimic. Linişte. După aceea, se auzi din nou: poc-poc! Şi iarăşi linişte.

Devenisem curios. Observasem din ce direcţie venea pocnetul, aşa că am îndreptat „Beleaua" în întâmpinarea fenomenului misterios.

La orizont se zărea ceva aidoma unui munte plutitor. Ne apropiam. Când colo, nu era munte, ci pur şi simplu un nor de ceaţă. Din mijlocul lui se înălţa o coloană de apă, care ţâşnea ca dintr-o fântână arteziană, apoi cădea în mare. Bubuitura răsună din nou pe întreg oceanul şi atât de puternic, încât „Beleaua" trosni din toate încheieturile.

Mă înfricoşa şi pe mine, dar curiozitatea şi dorinţa de a îmbogăţi ştiinţa cu dezlegarea unui fenomen de neînţeles au învins sentimentul prudenţei şi al fricii. Am pus mâna pe cârmă şi am condus iahtul drept în ceaţă.

Mă uit şi văd că ţurţurii de pe greement încep să cadă; afară de asta, de jur împrejur se simţea o căldură nefirească. Scot mâna peste bord şi ce să vezi? Apa mai că fierbea. Iar în faţa provei se vedea conturându-se o dihanie uriaşă, mare cât un cufăr şi deodată se auzi un strănut: hapciu! Atunci am priceput: un caşalot, mă înţelegi mata, intrase din Oceanul Pacific, răcise în gheţurile Polului Sud, căpătase un guturai

zdravăn şi acum zăcea şi strănuta. Şi dacă aşa stăteau lucrurile, nu mă mai mira deloc faptul că apa era caldă; o îmbolnăvire cu simptome de răceală este însoțită întotdeauna de temperatură mare.

Aş fi putut să harponez balena, dar îmi era penibil să abuzez de starea ei de boală. Asta era împotriva principiilor mele, aşa că am luat o porție zdravănă de aspirină, am pus-o pe o lopată, am ochit şi când eram gata-gata să i-o bag în gură, valurile stârnite de vânt au răsturnat lopata şi mi-au stricat toate socotelile. Aspirina s-a împrăştiat şi în loc să nimerească în botul caşalotului, i-a intrat în nări, cum s-ar spune.

Caşalotul rămase o clipă nemişcat, oftă, apoi închise ochii, şi când strănută o dată, se cutremură cerul. Asta n-ar fi fost nimic, a strănutat, a strănutat, să-i fie de bine, dar iahtul nostru zbură până aproape de nori, după care începu să coboare în tirbuşon şi... poc!

Din cauza izbiturii îmi pierdusem cunoştința. Când mi-am venit în fire, îmi văd „Beleaua" zăcând într-o rână pe puntea unui vas uriaş. Fuks se încurcase în greement, iar Lom zăcea alături, într-o poziție oarecum incomodă. Un mic grup de domni cu grade mărşăluiau spre noi, plini de importanță, sub protecția unui tun cu tragere lungă. Judecind după uniformele şi galoanele lor, erau cel puțin amirali.

Am făcut prezentările. Ei ne-au explicat că reprezintă comitetul internațional pentru protecția balenelor. Mi-au luat interogatoriul chiar acolo, pe punte: cine suntem, de unde venim, ce scop urmăreşte expediția mea, dacă n-am întâlnit cumva în drum cetacee, şi dacă am întâlnit, ce măsuri am luat împotriva mortalității lor.

Atunci le-am povestit că suntem o expediție în jurul lumii, că am întâlnit un caşalot bolnav, căruia i-am dat ajutor în limitele posibilităților, ajutorul recomandat de medicină în astfel de cazuri.

M-au ascultat, au vorbit în şoaptă între ei, au pus pază lângă iaht şi s-au îndepărtat pentru consfătuire, iar noi şedeam în aşteptare şi ne sfătuiam şi noi.

– Cred că ne oferă o recompensă. Poate ne dau vreo medalie — zice Lom.

– Ce medalie! se opune Fuks. După părerea mea, e mai bine să ne dea ceva bani...

Eu însă m-am abţinut.

Trecu un ceas, trecură două, trecură trei. Ne plictisisem aşteptând. Atunci am pornit şi eu în recunoaştere, la consfătuirea lor. M-au primit, n-am ce zice. M-am aşezat într-un ungher şi ascultam, începuseră discuţiile. Sosisem tocmai bine. Vorbea amiralul Kuţitaki, din partea unui guvern imperialist din Orient.

— Scopul nostru comun — spuse el — este ocrotirea cetaceelor împotriva mortalităţii. Ce mijloace avem noi pentru atingerea acestui scop nobil? Ştiţi cu toţii foarte bine, domnilor, că singurul remediu activ este distrugerea cetaceelor, întrucât, fiind distruse, n-o să mai aibă cine să moară. Şi acum să analizăm cazul care face obiectul discuţiei noastre: căpitanul, al cărui caz figurează pe ordinea de zi, a avut, după cum singur recunoaşte, a avut, zic, posibilitatea să nimicească caşalotul pe care l-a întâlnit în cale. Şi ce-a făcut omul acesta crud? S-a dat în lături, în mod ruşinos, de la îndeplinirea înaltei sale datorii şi a lăsat bietul animal să moară pe îndelete. Putem noi oare trece cu vederea un fapt atât de revoltător? Nu, domnilor, nu putem. Noi trebuie să pedepsim criminalul. Trebuie să-i confiscăm iahtul şi să-l predăm compatrioţilor noştri, care îşi îndeplinesc cu cinste sarcinile date de comitet...

Atunci îl întrerupse un reprezentant al unui alt guvern fascist din Occident, dar uite că am uitat cum îl chema, Grabentrup, dacă nu mă înşel.

— Toate bune şi frumoase – zice – criminalul trebuie pedepsit, asta e adevărat, numai ca domnul amiral a uitat lucrul

cel mai important: spre deosebire de alte cetacee, caşalotul are craniul de o conformaţie alungită, în felul acesta, jignind caşalotul, căpitanul Balivernă a insultat întreaga rasă ariană. Şi atunci cum vă închipuiţi, domnilor, că arienii vor tolera asemenea infamie?

N-am mai stat să ascult mai departe. Mi-am dat seama că am nimerit din lac în puţ. Am şters-o frumuşel de acolo şi am adus la cunoştinţa echipajului rezultatul recunoaşterii. Băieţii se pleoştiseră de tot; aşteptau în tăcere să ni se hotărască soarta.

Amiralii iubitori de balene au tot discutat o zi întreagă. Abia seara târziu au pronunţat sentinţa. Noi ne pregăteam pentru tot ce poate fi mai rău şi în gândul nostru ne şi luasem adio de la „Belea". Dar teama se dovedi prematură. Rezoluţia era oarecum vagă: „Să se creeze o comisie specială pentru studierea amănunţită a problemei, iar iahtul, împreună cu echipajul, să fie depus temporar pe una din insulele nelocuite din apropiere".

Eu, firește, am protestat, dar fără folos. Nici nu m-au întrebat. Au ridicat „Beleaua" cu o macara şi au aşezat-o pe stânci; şi pe noi tot acolo ne-au debarcat. Ridicară steagurile, mai bombăniră ceva şi plecară. Mă uit — nu se putea face nimic. Trebuia să ne supunem puterii abuzive şi să ne aranjăm ca pe uscat, ţinând seama de situaţia creată. Iar situaţia creată era proastă de tot: iahtul zăcea la marginea stâncii. Catargul ajungea deasupra mării, iar fluxul plescăia plictisit la picioarele noastre.

Ne-am echipat şi am pornit în explorarea insulei. Am umblat toată ziulica, dar pretutindeni am dat numai de stânci. Frig, urât de-ţi venea să-ţi iei lumea în cap.

Singurul lucru bun era combustibilul. Nici nu ştiu de unde se adunaseră pe insulă atâtea sfărâmături de corăbii. Cine ştie câţi oameni pieriseră prin coclaurile acelea...

Să-ți spun drept, nici nu aveam nevoie de foc. Rezervele noastre de alimente erau pe terminate, în jur nici floră, nici faună, iar cu pietre, oricât le-ai fierbe, tot nu te saturi.

Se zice că „pofta vine mâncând". Se poate. Dar în privința asta, eu am un organism oarecum deosebit. Numai când mi-e foame simt că am poftă de mâncare.

În scopul luptei împotriva acestei anomalii, mi-am strâns cureaua mai tare şi mi-am zis: răbdare, căpitane. Lom şi Fuks erau şi ei leşinați de foame. Am încercat să prindem peşte, dar nu muşca. Atunci Lom îşi aminti că marinarii în astfel de împrejurări fac borş din tălpi. Şi-a scos prin urmare cizmele de furtună şi le-am fiert două zile în şir, dar nici un rezultat. Pe vremuri, cizmele se făceau din piele de bovine, dar acum toată îmbrăcămintea de furtună e confecționată din cauciuc sintetic. Fireşte că pe vreme umedă şi ploioasă e bună, nu trece apa prin ea, dar în ce priveşte însuşirile gastronomice ale acestor încălțări, ce să-ți spun? N-au nici gust şi nu sunt nici hrănitoare.

Ne plictiseam de moarte. Umblam în jurul iahtului, ne uitam în zare şi ne cercetam unul pe altul cu coada ochiului. Vedeam limpede că ne pândeşte moartea prin inaniție. Noaptea aveam coşmaruri... Visam numai mâncare...

Într-o bună zi văd că se apropie un aisberg. Iar pe aisberg o ceată de pinguini. Şedeau la rând unul câte unul, ca la paradă, şi salutau.

Am salutat şi eu şi mă gândeam: cum am putea, domnilor pinguini, să facem cunoştință mai îndeaproape? Malul e abrupt, de coborât nici gând. Iar ei, pinguinii, oricât i-am chema, singuri nu vin. Aripile le au numai aşa, de formă, decorative. Pe de altă parte, îți părea rău să-i scapi din mână: erau nişte păsări grase, bine hrănite, te îmbiau singure să le frigi.

Ne-am postat pe marginea stâncii şi îi priveam cu infinită părere de rău. Aisbergul se înfipse în insula noastră exact sub

catarg. Pinguinii lărmuiau, tropăiau din picioare, fluturau din aripi şi se uitau şi ei la noi.

Am stat de-am chibzuit puțin, mi-am făcut în gând calculele necesare şi m-am hotărât să-mi amenajez o maşină, un fel de „pinguin-lift" sau ceva în genul ăsta.

Am luat un butoi gol, la care am bătut o timonă de rezervă, i-am făcut o gaură în fund, apoi am aşezat butoiul pe catarg, iar deasupra am aşezat scările de pisică, legate una de alta ca o bandă fără sfârşit. Am încercat această amenajare, aşa, de experiență, şi am constatat că merge. Dar uite că nu aveam momeală. Cine putea să ştie ce le place acestor păsări? Le-am aruncat o gheată — nu i-au dat nici o atenție. Le-am aruncat oglinda — acelaşi rezultat. Apoi am încercat cu un fular, cu maşina de tocat carne. Degeaba. Nu se urneau din loc.

Deodată mi-a venit o idee.

Mi-am amintit că în cabină atârna pe perete un

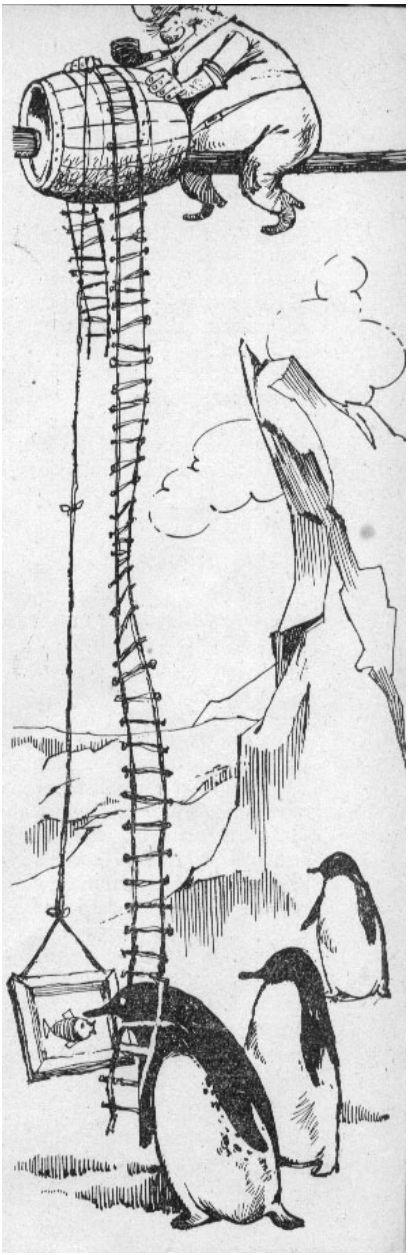

tablou. „Şalău fiert cu sos polonez." Mi-l dăruise un pictor. O reprezentare foarte naturală, nimic de zis. Am coborât, mă înțelegi, tabloul prins de un şnur. Probabil că le-a plăcut pinguinilor, pentru că începuseră să se apropie de marginea aisbergului. Primul a vârât capul în scară şi se întindea mereu spre şalău. Îndată ce şi-a trecut aripile, am răsucit cârma... şi gata prima victimă...

Nici nu-ți închipui ce bine a mers treaba! Şedeam călare pe catarg, cu o mână răsuceam cârma, iar cu cealaltă primeam de pe bandă victimele pe care le predam lui Fuks. El, la rândul său, le preda lui Lom, iar Lom îi număra, îi nota şi le dădea drumul pe mal. În trei ore am populat toată insula.

După ce am terminat operația de aprovizionare cu pinguini, viața noastră a pornit cu totul pe alt făgaş. Pinguinii se plimbau pe stânci, piuiau, se agitau... Zarvă mare, voioşie... Lom se înviorase şi el, îşi pusese şorțul dinainte şi se apucase de bucătărit. Primul pinguin l-am fript pe frigare şi l-am mâncat pe loc, în picioare, în chip de gustărică. După aceea ne-am apucat să-l ajutăm pe Lom: i-am cărat lemne şi-am făcut o stivă cât un munte. El îşi alegea care-s mai uscate şi aprindea focul. Să-ți spun ce foc era acela? Izbucneau nori de fum ca dintr-un vulcan şi stâncile se încinseseră atât de tare, că deveniseră aproape incandescente. În vârful insulei se afla un mic ghețar care, din pricina căldurii, se topise, mă înțelegi, şi se transformase într-un lac clocotitor. M-am gândit să profit de această ocazie şi să fac o baie. Mai întâi ne-am spălat rufele, le-am pus la uscat, iar după aceea am făcut baie de aburi. Aici mi-a scăpat din vedere un lucru. N-ar fi trebuit să ne hazardăm până-ntr-atâta. Ne aflam totuşi în Antarctica. Acolo vremea e nestabilă şi ar fi trebuit să țin seama de lucrul acesta, eu însă l-am neglijat, ba mai mult, tot eu puneam mereu lemne pe foc. Îmi place, mă înțelegi, o baie mai fierbinte...

Stâncile se încinseseră de nu puteai să pui piciorul pe ele. Flăcările năvăliseră în sus şi duduiau ca într-un burlan. Şi

atunci, firește, s-a schimbat echilibrul maselor de aer. De peste tot năvăliră curenți atmosferici reci, norii se îngrămădiră și porni o ploaie cu găleata. Deodată se auzi o bubuitură năprasnică!

XI. ÎN CARE CĂPITANUL SE DESPARTE DE IAHT ŞI DE SECUNDUL SĂU LOM

Orbit şi asurzit de cele întâmplate, nu puteam să-mi vin în fire. Când mă trezii, o jumătate de insulă împreună cu iahtul dispăruseră de parcă intraseră în pământ. Vântul bătea cu putere, împrejur nu vedeai decât ceaţă, marea care clocotea, iar peştii gata fierţi pluteau deasupra apei. Atunci abia mi-am dat seama ce se întâmplase. Granitul încins nu suportase răcirea bruscă, plesnise şi se desfăcuse în bucăţi. Sărmanul Lom se vede că pierise în această catastrofă. Într-un cuvânt, se terminase cu visurile mele. Fuks scăpase teafăr. Mă uit şi-l văd agăţat de o scândură, rotindu-se într-un vârtej.

Atunci am pornit şi eu înot, ştii, stil bras. Am înotat până la o altă scândură mai potrivită, m-am întins pe ea şi hai să aştept. Marea se mai liniştise, iar vântul se potolise şi el. Atât eu cât şi Fuks adunasem peşte fiert cât încăpuse pe scânduri, apoi dirijarăm navele noastre una lângă alta şi ne lăsarăm în voia stihiei. Eu mă făcusem ghem pe scândură, îmi strânsesem mâinile şi picioarele şi stăteam aşa. Fuks se aranjase şi el la fel.

Navigam alături, în voia valurilor, într-o direcţie necunoscută şi ne strigam:

— How do you do,[1] Fuks?

— All right[2], Hristofor Bonifatievici!

De ordine o fi fost el în ordine, totuşi pot să-ţi spun că a fost o cursă destul de tristă. Frig, foame şi necazuri, în primul rând nu ştiam unde o să ajungem şi dacă o să ajungem măcar undeva, în al doilea rând, acolo te puteai întâlni şi cu rechini.

[1] Ce mai faci? (în limba engleză în original)

[2] Bine, în ordine, (în limba engleză în original)

Aşa că trebuia să stai pe scândură fără să te mişti. Dacă ai fi început să manevrezi, atrăgeai atenţia acestor fiare. Şi într-o clipă te lăsau fără o mână sau un picior.

Cum îţi spun, navigam uite aşa, trândavi şi abătuţi. O zi, două... după aceea am pierdut socoteala. Calendar nu aveam cu noi, aşa că, pentru a ne controla, număram zilele, eu separat şi Fuks separat, iar dimineaţa ne verificam unul pe celălalt.

Odată, într-o noapte senină, Fuks dormea, iar eu, chinuit de insomnie, mă gândii să determin poziţia noastră pe mare. Fără aparate şi fără tabele de navigaţie, gradul de precizie al unei astfel de determinări e foarte relativ; un singur lucru am reuşit să stabilesc în mod exact şi incontestabil, că în noaptea aceea traversam linia meridianului calendaristic.

Dumneata, tinere, ai auzit desigur că marea în locul acela nu prezintă nimic deosebit, nici măcar linia n-o poţi vedea decât pe hartă. Dar pentru comoditatea navigaţiei, în locul acela se făceau nişte scamatorii cu calendarul. Când navigai dinspre apus spre răsărit, două zile se socoteau cu aceeaşi dată, iar când navigai dinspre răsărit spre apus, se făcea operaţia inversă — o zi nu se socotea de loc, şi în loc de „mâine" săreai dintr-o dată la „poimâine".

Dimineaţa îl trezesc pe Fuks şi după ce ne salutăm reciproc, îi spun:

— Fii atent, Fuks, astăzi e la noi mâine.

— Ce tot vorbiţi, Hristofor Bonifatievici? Toate ca toate, dar când e vorba de aritmetică, nu mă încurc.

Atunci am încercat să-l lămuresc.

— Păi să vezi — îi spun — asta n-are nici o legătură cu aritmetica, în navigaţie trebuie să te conduci după astronomie. Uite, astă-noapte, în timp ce dormeai, eu am determinat direcţia după Peşti.

— Şi eu! strigă atunci Fuks. Şi tot cu ajutorul astronomiei şi al peştilor. Ieri am avut trei peşti, iar astăzi n-am decât unul singur şi o coadă... Porţia mea este un peşte şi jumătate pe zi.

Abia atunci mi-am dat seama că la mijloc era o vădită neînțelegere. Eu mă referisem la constelația Peştilor, iar Fuks înțelesese în felul său şi se gândea la peştii fierți. Am încercat să-i explic.

— Uite, Fuks! strig. Ce ai deasupra capului?

— O pălărie turtită.

— Eşti turtit la cap, dragul meu Fuks! Deasupra capului ai zenitul.

— N-am nici un zornăit! strigă Fuks. Dar dacă zornăie la dumneavoastră, să nu vă îngrijorați, asta se întâmplă din cauza foamei.

— Bine — zic — dar sub dumneata ce ai?

— Sub mine am o scândură.

— Nu-i adevărat — spun eu — n-ai nici o scândură, ai nadirul[1].

— N-am nici un nadir, am o scândură netedă.

Ce să-ți mai spun, vedeam bine că nu o scot la capăt cu el. Fie, mă gândii, voi încerca să-i explic altfel problema.

— Ascultă, Fuks, după părerea dumitale, care este aproximativ latitudinea locului în care ne aflăm?

Un marinar priceput ar fi calculat imediat după ochi şi ar fi determinat latitudinea numeric: de pildă, patruzeci şi cinci grade sud... Fuks însă se apucase să măsoare scândură cu palma.

— Să tot fie vreo patruzeci şi cinci de centimetri!

Până la urmă mi-am dat seama că strădaniile mele sunt zadarnice; conferința mea nu avea un auditor corespunzător. De altminteri nici locul nu era potrivit. Trebuie să recunosc că nici mie nu-mi ardea de conferințe. Şi ca să nu provoc discuții fără rost, i-am ordonat să înceteze cu numărătoarea zilelor. Dacă ne vom salva, vom afla acolo ziua şi data exactă. Pe mare ne era indiferent în fond în ce zi anume ne va înfuleca vreun rechin: ieri sau poimâine, pe data de trei sau pe data de şase — totuna.

[1] Nadir — punctul sferei cereşti opus zenitului.

A trecut cât a trecut, am plutit cât am plutit şi iată că într-o bună zi mă trezesc din somn şi ce-mi văd ochii? Pământ la orizont! După contur păreau a fi insulele Sandwich. Spre seară ne apropiarăm şi într-adevăr aşa era: arhipelagul Hawaii.

Nimerisem, mă înțelegi, bine. Era un ținut minunat. Ce-i drept, pe vremuri acolo nu prea domnea liniştea: nu ştiu care mânca pe nu ştiu cine. Îl mâncaseră, de pildă, pe căpitanul Cook...

Ei, dar acum băştinaşii erau morți de mult, albii n-aveau pe cine mânca şi nici pe albi n-avea cine să-i mănânce, aşa că era linişte. În rest, raiul pe pământ: o vegetație bogată, ananaşi, bananieri, palmieri. Lucrul cel mai interesant era însă plaja Waikiki. Acolo se adună de pe tot globul lume care vine să facă baie. Pe valurile aduse de flux, locuitorii din partea locului fac plimbări, stând în picioare pe nişte scânduri care seamănă cu schiurile. Bineînțeles că şi asta se petrecea tot pe vremuri. Totuşi, bravo lor că stăteau în picioare! Pe când noi? Noi stăteam tolăniți şi ne bălăceam ca rațele. Drept să-ți spun, îmi era chiar ruşine. Atunci m-am îndreptat din şale, mi-am întins mâinile în lături şi imaginează-ți că am reuşit să-mi țin echilibrul.

După mine s-a ridicat şi Fuks pe scândură lui. Se ținea de pălărie ca să nu-i zboare de pe cap şi se balansa ca o balerină. Aidoma unor zei ai mărilor, goneam vijelios peste crestele înspumate. Țărmul era tot mai aproape, tot mai aproape. Deodată se sparse un val şi ne zvârli pe plajă.

XII. ÎN CARE CĂPITANUL ŞI FUKS DAU UN CONCERT, DUPĂ CARE SE GRĂBESC SĂ PLECE SPRE BRAZILIA

Pe ţărm ne întâmpinară nişte vilegiaturişti în costume de baie care ne aplaudară şi ne fotografiară. Trebuie să-ţi spun că aveam o înfăţişare din cele mai jalnice. Era nedemn pentru mine, căpitan de cursă lungă, să mă prezint în halul acela, fără uniformă şi fără decoraţii. Îmi era atât de ruşine, încât mă gândisem să-mi ascund numele şi gradul, rămânând, cum s-ar zice, incognito...

Am dus degetele la buze, făcându-i semn lui Fuks să tacă din gură.

Dar gestul mi-a fost atât de stângaci, încât am avut aerul că trimit cuiva o bezea... Pe ţărm se produsese o nouă explozie de entuziasm, aplauze şi strigăte:

— Bravo! Vivat!

Eu nu pricepeam nimic, dar mă prefăceam că nu mă miră. Tăceam şi aşteptam să văd ce va urma.

Deodată se apropie un tânăr îmbrăcat într-o hăinuţă caraghioasă şi începu să explice publicului:

— Cu toate că circulă zvonul că băştinaşii ar fi murit încă de pe vremea instaurării civilizaţiei în aceste locuri, nu este nici pe departe adevărat. Direcţia plăjii Waikiki, dorind să facă o surpriză vilegiaturiştilor, a descoperit doi havaieni veritabili, care v-au făcut o admirabilă demonstraţie, practicând vechiul lor sport naţional.

Eu ascultam şi tăceam chitic. Fuks, la fel. Tânărul în hăinuţă caraghioasă tăcu şi el o vreme, apoi îşi drese vocea şi-i dădu drumul ca din carte:

— Băştinaşii insulelor Sandwich, havaienii sau canacii, cum li se mai zice, se deosebesc prin statura lor zveltă, prin firea lor blândă şi prin aptitudinile lor muzicale înnăscute...

Comparam descrierea şi vedeam că nu prea corespund. Cu firea o nimerise, să zicem, dar în ceea ce priveşte statura şi talentele mele muzicale, ce să mai vorbim! Chiar că nu corespundeam de loc. Am vrut să mă opun, dar am tăcut. El însă tot nu terminase, îi dădea zor înainte:

— Aceşti canaci vor da astă-seară un concert de chitare havaiene. Biletele se vând la casa teatrului de vară. Preţurile sunt moderate. În foaier dans, bufet...

Mai vorbi el ce mai vorbi; după aceea ne luă de braţ şi, ducându-ne mai la o parte, ne întreabă:

— Ei, ce părere aveţi?

— Bună — îi răspund — vă mulţumesc.

— Atunci e în regulă! Dar permiteţi-mi să aflu unde aţi făcut escală?

— Deocamdată – zic – în Oceanul Pacific. Şi drept să-ţi spun, nu-mi prea plac locurile astea.

— Cum se poate? se miră tinerelul. „Oceanul Pacific" e un hotel clasa întâi. Mai bun ca ăsta nu găsiţi nicăieri. Vă rog să mă credeţi pe cuvânt. Iar acum, scuzaţi-mă, dar trebuie să mergem. Peste o jumătate de oră începe spectacolul.

Şi să vezi dumneata că ne-a suit într-un automobil şi ne-a dus nu ştiu unde. Acolo ni s-au dat nişte chitare, ne-au împodobit cu ghirlande de flori, ne-au scos pe o estradă şi s-a tras cortina...

Atunci mi-am dat seama că trebuie să cântăm. Dar ce anume să cântăm? Habar n-aveam. Parcă era un făcut, mă fâstâcisem şi uitasem toate cântecele pe care le ştiam. Fuks, cât era el de trecut prin ciur, îşi pierduse şi dânsul prezenţa de spirit, se uita la mine şi-mi şoptea:

— Începeţi, Hristofor Bonifatievici, cum-necum, o să vă ţin isonul.

Am stat vreo zece minute şi mă tot gândeam cum să încep. Publicul din sală se agita, făcea gălăgie şi gata-gata să înceapă un scandal.

Atunci am închis ochii şi m-am hotărât: „Fie ce-o fi..." Am ciupit strunele şi am început cu o voce de bas:

O pasăre în luncă stătea...

dar mai departe nu ştiam ce să cânt.

Mă salvă Fuks, care interveni cu o voce de tenor:

Spre ea o vacă se furişa...

După care i-am dat drumul amândoi în cor:

Se repezi de un picior s-o ia şi...
Sănătoasă rămâi, păsărea...

Imaginează-ți că ne-au întrerupt nişte aplauze furtunoase.

Apoi apăru crainicul.

— Ăsta este — zice — un străvechi cântec băştinaş, ale cărui cuvinte vorbesc despre străvechiul meşteşug vânătoresc din partea locului, de mult uitat, şi reflectă cum nu se poate mai bine sensul muzicii havaiene...

Aşa. După aceea am fost „bisați", am mai cântat ceva şi ne-am dus la administrație. Acolo ni s-a plătit pentru reprezentație şi am plecat. Dar încotro s-o apucăm? Ne-am întors pe țărm. Orice-ai spune, marea ne era dragă şi costumele noastre erau tocmai potrivite pentru plajă.

Mergeam alene pe nisip. Pe plajă nici țipenie. Se făcuse târziu. Deodată observăm prin întuneric doi indivizi. Ne-am apropiat de ei şi am intrat în vorbă. Se plângeau de rânduiala de acolo.

— Naiba ştie ce-o mai fi şi asta! spuneau ei. Suntem artişti, am semnat un contract ca să facem pe havaienii. Ne-am antrenat o lună întreagă la schiuri pe apă, am învățat şi cântece havaiene, şi când colo, vedeți şi dumneavoastră ce-a ieşit...

Atunci am priceput tot. Am vrut să le explic ce se întâmplase, când deodată, mă înțelegi, vântul ne aruncă la picioare o bucata dintr-un ziar. De mult nu mai ținusem un ziar în mână. Am lăsat jena la o parte şi l-am ridicat. M-am aşezat sub un felinar şi m-am cufundat în citit. Nu ştiu dacă mă poți crede, dar în ziar văzui o fotografie, a cui crezi? A secundului meu Lom. Şi lângă el „Beleaua"! Dedesubt, descrierea tragicului naufragiu de lângă țărmul Braziliei. Erau acolo şi

câteva cuvinte despre mine şi despre Fuks. Da' ce cuvinte! Am şi lăcrimat, atât erau de mişcătoare: „Neînfricaţii navigatori..." „Au pierit fără urmă"...

Da, da. Şi tot acolo în ziar am zărit un anunţ: „Folosiţi traficul aerian pentru liniile Oceanului Pacific. Curse regulate spre Statele Unite şi Brazilia".

— Uite ce-i, Fuks — zic — du-te şi cumpără bilete de avion pentru Brazilia şi comandă ceva haine pentru noi. Mie un veston şi o manta, iar ţie ce crezi de cuviinţă.

Fuks atâta aştepta; o luă la fugă, iar eu am rămas pe plajă să-i distrez pe falşii havaieni... Altfel s-ar fi dus la teatru să se lămurească şi ar fi ieşit un scandal. Pe lângă asta, pierdere de timp, neplăceri...

— Ascultaţi-mă — le propun eu — ziua tot aţi pierdut-o, decât să stăm aici, mai bine să luăm o bărcuţă şi să facem o plimbare. Ui-taţi-vă ce noapte frumoasă şi caldă, luna străluceşte...

Până la urmă i-am convins, între timp se întorsese şi Fuks şi raportă:

— Am comandat costumele. Vor fi gata chiar astăzi, dar cu biletele, Hristofor Bonifatievici, stăm cam prost. Am luat un singur bilet pentru mâine seară; era ultimul. S-au vândut toate locurile.

— Bine — zic — problema asta o vom discuta mai târziu, acum să mergem să ne plimbăm cu barca.

Am luat o bărcuţă şi am pornit. Ne-am plimbat toată noaptea, toată ziua, am vizitat toate împrejurimile şi ne-am întors tocmai la timp: mai rămăseseră numai două ore până la plecarea avionului. Ne-am luat rămas bun de la artişti şi am dat fuga la croitor, dar el, nemernicul, se îmbătase sau cine ştie ce făcuse, că nici nu se apucase de lucru. Eu, mă înţelegi, am ridicat tonul şi am început să-l dojenesc, dar el dădea din umeri.

— Să avem iertare — zice — v-am aşteptat toată ziua, trebuia să veniţi de ieri, astăzi n-am încă nimic gata.

Vedeam că cu logica lui nu voi ajunge la nici un rezultat.

— Bine —zic — dă-mi ce ai. Doar n-o să zbor în costumul de baie, cred că-ţi dai seama!

Cotrobăie dumnealui prin dulap şi scoate un pardesiu.

— Uitaţi-vă — zice — atâta mi-a rămas din lucrurile terminate. Mi l-a comandat anul trecut un gentleman şi nu ştiu de ce n-a venit să-l ridice.

M-am uitat la el, materialul era bun, croiala modernă.

— Fie — zic— îl iau. Cât costă? Poftim banii.

Am luat pardesiul şi am plecat.

— Totuşi ar fi bine să-l încercaţi — mă sfătui Fuks. Se poate întâmpla să nu vă vină bine.

Mă gândii că sfatul era bun. M-am oprit la umbra unui bananier, am desfăcut pachetul cu pardesiul şi l-am îmbrăcat. Mă uit, mă înţelegi, şi-mi vine ameţeala, nu alta: gentlemanul acela, clientul croitorului, fie că era de două ori mai înalt decât mine, fie că şi l-a cusut pentru mai târziu, când avea să mai crească, asta nu mai ştiam. Ştiu doar atât că pardesiul lui îmi venea oarecum curios, dar nu aveam ce-i face. Dacă l-aş fi dus înapoi, altceva tot nu găseam, să-l fi tăiat la poale, îl poceam de tot. Dar nici aşa nu puteam să mă sui în avion. S-ar fi putut întâmpla nici să nu mă lase, aşa cum arătam în el. Nici de purtat nu-l puteam purta, pentru că la primul pas m-aş fi împiedicat şi aş fi căzut. Trebuia deci să născocesc neapărat ceva şi asta cât mai repede, altfel pleca avionul fără noi, am fi pierdut şi biletul şi ne împotmoleam acolo pe vecie.

Aici trebuie să-i recunosc meritul lui Fuks, care nu şi-a pierdut cumpătul.

— Oho — zice — asta-i minunat! Cu pardesiul acesta şi cu un singur bilet vom putea zbura amândoi. Daţi-mi voie să vă arăt. Lăsaţi-vă mai jos puţintel... Aşa... Daţi-mi voie să mă urc...

Şi ce crezi? Mi s-a urcat în spinare, a îmbrăcat pardesiul, l-a încheiat la toţi nasturii şi pe urmă şi l-a potrivit aşa cum se cuvine.

— Acum — zice — cu toată viteza înainte, şi asta cât mai repede. Văd un poliţist care se cam uită la noi.

În situaţia asta ce să mai stai pe gânduri?...

Am sosit la aeroport şi am găsit avionul cu care trebuia să plecăm. Fuks le-a prezentat biletul. Ne-au suit sus şi ne-au arătat locul. Cu chiu cu vai, ne-am aşezat, adică de aşezat m-am aşezat numai eu, iar Fuks stătea cu picioarele pe scaun, iar cu capul se sprijinea de tavan.

M-am uitat printr-o butonieră şi am văzut că şi ceilalţi pasageri îşi ocupaseră locurile. Afară de noi mai erau cinci persoane. În avion curăţenie desăvârşită, peste tot oglinzi, confort, oameni cumsecade.

Motoarele au început să huruie, avionul şi-a luat avânt pe apă şi a început să ia înălţime. Pe cer, puzderie de stele, în întunericul nopţii nu se auzea decât zgomotul motoarelor. Pasagerii adormiseră. Am aţipit şi eu. Din toată cabina numai Fuks era treaz.

În felul ăsta am zburat toată noaptea. Dimineaţa, când ne-am trezit, mă uit prin butoniera mea, ascult şi constat că în cabină e o înviorare simţitoare. Se lipiseră cu toţii de geamuri, arătau ceva unul altuia şi, judecând după atitudinea lor, am înţeles că admirau priveliştea Cordilierilor. Fuks se aplecase şi el spre geam, dar eu, datorită situaţiei în care mă aflam, eram silit să scap o privelişte atât de rară şi să stau în întuneric, parc-aş fi fost un criminal în puşcărie.

M-a apucat ciuda, mă înţelegi, mai ales că mă plictisisem de moarte. Dar tot eu mă consolam: n-au decât să se uite, să le fie de bine. Eu o să-mi găsesc altă preocupare. Mi-am scos frumuşel pipa, am îndopat-o bine cu tutun, am aprins-o şi m-am cufundat în gânduri. Deodată aud zarvă în cabină. Se

iscase panică. Pasagerii săreau de pe locurile lor, țipau şi foarte des auzeam cuvântul „foc".

La un moment dat simt că Fuks mă loveşte cu călcâiele în şolduri, ca pe un măgar. L-am ciupit şi m-am uitat să văd ce se petrece... atunci am priceput totul. De la pipa mea fumul năvălea în cabină prin toate crăpăturile pardesiului şi, pe bună dreptate, crea impresia de incendiu.

XIII. ÎN CARE BALIVERNĂ ÎI VINE DE HAC UNUI ŞARPE BOA ŞI-ŞI COASE UN NOU VESTON

Am scuturat cât am putut de repede scrumul, pipa am vârât-o în buzunar şi am strivit focul cu tocul de la gheată. Stau şi tac chitic. Deodată pilotul îşi vâră capul în cabină. Atunci am prins şi eu puțin curaj. Oricum, mă gândii, trebuie să fie un om umblat, de bună seamă trecut prin încercări mai grele ca asta, care nu şi-a pierdut cumpătul cu una, cu două; va calma pasagerii şi totul se va aranja. El, însă, imaginează-ți, a băgat-o pe mânecă.

Mă uit la el, îl văd că păleşte la față, se văietă, se prinde de un fel de pârghie şi... buf! După aceea zgomotul motoarelor încetă, nu se auzea decât şuieratul vântului. Apoi, de undeva de sus se auzi o pocnitură ca de puşcă, cabina se zgudui, se smuci din loc şi avionul începu să aterizeze domol.

Pasagerii rămaseră nedumeriți, eu însă am ghicit numaidecât despre ce era vorba. Acum nu s-ar mai mira nimeni de treaba asta. Pe vremuri însă aceasta constituia ultimul cuvânt al tehnicii. Amenajaseră pe avioane un fel de dispozitive care se numeau „Pleacă în jos". Dacă se întâmplă vreo avarie, vreo explozie, un incendiu, sau dacă se rupe vreo aripă, pilotul, cu o singură mişcare, separă cabina pasagerilor, care coboară independent, cu paraşuta. Nimic de zis, dispozitiv foarte util, dar atunci întrebuințarea lui era vădit prematură.

Într-o altă împrejurare aş fi discutat cu pilotul şi l-aş fi combătut arătându-i greşeala, dar îți dai seama că atunci n-am avut încotro.

Avionul zbura înainte pe direcția lui normală, doar aripile-i străluceau în soare. Noi coboram fără nici o grabă.

Fumul de la pipa mea se mai împrăştiase, dar pasagerii nici gând să se calmeze. Dimpotrivă, mă uitam la ei, agitaţia creştea transformându-se în panică. Până şi Fuks începuse să se agite şi mă temeam ca nu cumva să sară de pe locul lui.

Numai eu mi-am păstrat calmul şi chibzuiam: cursa, fireşte, era întreruptă, biletele nu mai erau valabile, dar unul dintre noi doi, oricum ai suci-o tot călătorise fără bilet, iar la aterizare va trebui să dăm explicaţii. Iată un lucru neplăcut. Vor începe interogatorii, căutarea vinovatului, vor prezenta problema în aşa fel încât să mă scoată pe mine vinovat şi apoi nu mai scăpăm cu una cu două.

Atunci, mă înţelegi, m-am gândit să simulez că eu nu fac parte din pasageri. Mi se prezentă şi prilejul potrivit. Atenţia pasagerilor era îndreptată în altă parte, fiecare se gândea la ale lui şi mulţi îşi pierduseră chiar cunoştinţa, în plafonul cabinei, chiar deasupra noastră, se afla un chepeng.

Dumneata, tinere, n-ai avut ocazia să navighezi pe Amazon, nu-i aşa? Sigur că nu. Foarte bine, nici să nu doreşti una ca asta.

Eu însă am avut această ocazie. Am profitat de o clipă de neatenţie şi, împreună cu Fuks, ne-am strecurat prin chepeng afară. Ne-am uitat în jur — la picioarele noastre un fluviu cât toate zilele, iar cabina cobora mereu, în fine, am aterizat.

Atunci m-am aplecat deasupra chepengului şi am strigat:

— Bine aţi sosit, domnilor. Vă aduc bucuros salutul meu în locurile acestea atât de sălbatice şi inaccesibile.

Începură şi pasagerii să iasă unul câte unul. Au văzut şi ei că aterizarea se desfăşurase cu bine şi începură să mai prindă inimă. Se uitau la noi şi erau numai ochi şi urechi. Atunci m-am gândit că a sosit clipa să facem prezentările, îţi dai seama că nu le puteam spune adevărul şi că trebuia s-o întorc cumva, ca să ies cu orice preţ din încurcătura asta. Atunci le-am spus:

— Daţi-mi voie să mă prezint, domnilor: Hristofor Balivernă, profesor de geografie. Scopul călătoriei mele e

ştiinţa. Acesta e indianul Fuks, slujitorul şi călăuza mea. Să facem cunoştinţă. Eu m-am aclimatizat aici, aşa că daţi-mi voie să vă consider oaspeţii mei.

— Cu plăcere, cu plăcere — îmi răspunseră ei — ne pare foarte bine!

Eu însă vedeam bine că nu mă credeau. Se uitau chiorâş la noi... Era şi normal. Ce fel de profesor era individul ăsta care se prezenta în chiloţi de baie? Simţeam că trebuie să-i duc cu vorba, să le distrag atenţia.

— Îmi daţi voie, dar sunt de faţă toţi pasagerii? îi întreb.

Începură să se uite unul la altul, schimbară priviri şi unul dintre ei se hotărî în cele din urmă:

— A mai fost un pasager, un gentleman înalt.

— Aşa-i, aşa-i! confirmară şi ceilalţi. Acela care a luat foc...

— Aşa, va să zică! Foarte interesant. Fă bine, Fuks — zic — coboară şi vezi dacă victima nu are cumva nevoie de ajutor.

Fuks intră în cabină şi după scurt timp ieşi, aducând cu el un pumn de cenuşă: cică asta era tot ce mai rămăsese.

— Vai de mine — zic — ce nenorocire! Se vede că gentlemanul acela înalt a ars de viu. Acum ce să-i mai facem? Odihnească-se în pace... Şi acum, domnilor, să scoatem paraşuta, că ne mai poate fi de folos.

Desfăcurăm funiile şi le trăgeam ca pe nişte năvoade.

— Unu, doi, gata!

Mă uitam că oamenii se străduiau, dar nefiind obişnuiţi, treaba mergea prost. Deodată văd că au lăsat funiile din mână şi aleargă înapoi pe pupa, se îngrămădesc, cum s-ar zice, acolo şi tremura ca peştii. Fuks intrase cu totul în chepeng şi scoţând doar nasul, arăta spre paraşută. O pasageră tânăra se ridică în vârful picioarelor, desfăcu braţele, şi le flutura de parcă se pregătea de zbor.

— Vai, mamă!

Atunci am întors capul şi văd într-adevăr: „Mamă!" Un şarpe boa, mă înţelegi, intrase în paraşută. Un boa uriaş de vreo treizeci de metri. Se făcuse ghem ca în cuibul lui şi se uita la noi, alegându-şi victima.

Eu nu aveam nici un fel de armă, doar pipa pe care o ţineam între dinţi...

— Fuks — strig — dă-mi ceva, un obiect, dar cât se poate de greu!

Acesta se iţise din chepeng şi-mi întindea un fel de obuz. M-am uitat la el, era bun, era un obiect greu...

— Mai dă-mi unul! strig eu, pregătindu-mă să trag la ţintă. Şarpele mă privea şi el. Îşi căscase gura cât o peşteră. Mi-am făcut vânt şi l-am nimerit exact în gură.

Dar ce-i pentru un şarpe boa un fleac ca ăsta? L-a înghiţit ca pe nimica toată, fără o strâmbătură. I-am aruncat al doilea obuz; îl înghiţi şi pe acesta. Atunci am alergat spre chepeng şi i-am strigat lui Fuks:

— Adu repede tot ce mai ai acolo!

Deodată aud în spatele meu un şuierat groaznic.

Când întorc capul, şarpele se umfla văzând cu ochii, şuiera, iar din gură îi ţâşnea spumă...

„Eh – îmi zic — acum se aruncă asupra noastră!"

Dar el, imaginează-ţi, se cufundă pe neaşteptate şi dispăru.

Am încremenit cu toţii. Trece un minut, trec două. Pasagerii de pe pupa încep să se mişte, şuşotind între ei. Deodată domnişoara îşi luă poziţia dinainte şi strigă de răsună tot Amazonul: '

— Mamă!...

Când, ce să vezi: deasupra apei se ridică ceva ca un balon strălucitor, de dimensiuni uriaşe. O formă monstruoasă şi o culoare nemaiîntâlnită până atunci. Şi se umflă, mă înţelegi, şi se tot umflă văzând cu ochii...

Asta ce-o mai fi? Altă poveste! Mă cuprinse frica. Când mă uit mai bine, balonul avea o coadă care se mişca şi cu care lovea apa în fel şi chip... Atunci am priceput. Obuzele erau de fapt nişte extinctoare. Întâlnindu-se în esofagul reptilei, s-au lovit unul de altul, s-au descărcat şi au umplut şarpele cu spumă. Ştii ce presiune au extinctoarele. Şarpele s-a umflat, a căpătat o rezervă excedentară de plutire şi simţind că nu-i a bine, căuta să se afunde, dar burta nu-i permitea...

Atunci spaima mea dispăru ca luată cu mâna. M-am apropiat de chepeng.

— Hai, Fuks — zic — vino sus. Primejdia a trecut.

Fuks ieşi pe punte, admiră priveliştea, iar pasagerii, de îndată ce auziră că nu mai au de ce se teme, se felicitară unul pe altul, strângându-şi mâinile. Nu se auzea decât:

— Vă mulţumim, dragă profesore! Cum de-aţi izbutit?

— Ce mare lucru! le răspund. Aici, pe Amazon, te obişnuieşti cu de toate. Boa e un fleac, câte nu mai sunt...

După această întâmplare prestigiul meu crescu teribil. Spre norocul meu, se aranjase şi treaba cu costumele. Domnişoara avea cu ea o trusă cu ace şi aţă. Am luat un ac şi mi-am cusut un veston din paraşută. Era un material minunat, iar în loc de nasturi mi-am cusut nişte şuruburi pe care le-am deşurubat din cabină.

A ieşit destul de frumos şi rezistent, n-am ce spune, numai că, dacă nu aveai cheie de piuliţă, nu te puteai dezbrăca, în orice caz, asta era un fleac, te puteai obişnui. Pentru Fuks găsirăm un combinezon gata confecţionat, la rezerva pentru avarii, exact ca acela pe care-l avusese, doar că era ceva mai nou.

După aceea am aranjat pânzele, am înălţat un catarg, am confecţionat o cârmă. Pasagerii făceau pe rând de cart. Prindeam broaşte ţestoase şi ne adaptasem foarte bine. Domnişoara învăţase să gătească, aşa că în general nu ne

puteam plânge, dar uite, nava nu se adapta: nu aveam echilibru şi plutea cam brambura.

Totuşi navigam, înaintând cu chiu, cu vai spre răsărit, spre ţărmurile Atlanticului. Merserăm aşa vreo lună şi jumătate. Ce n-am întâlnit în calea noastră: maimuţe, liane, arbori de cauciuc! Pentru un călător curios toate acestea erau, fireşte, interesante, dar condiţiile de viaţă erau foarte grele.

Şi nici clima nu era de invidiat, iar noi, colac peste pupăză, nimeriserăm pe un timp ploios. Zăpuşeală ca în baie, zi şi noapte ceaţă, arşiţă, iar de jur împrejur nori de ţânţari. A fost un noroc că nu s-a îmbolnăvit nimeni de friguri.

XIV. LA ÎNCEPUTUL CĂRUIA BALIVERNĂ DEVINE O VICTIMA A PERFIDIEI, IAR LA SFÂRŞITUL ACESTUIA NIMEREŞTE DIN NOU PE „BELEAUA" LUI

Până la urmă am ajuns în portul Para. Am acostat şi am debarcat. Orăşelul, ca să-ţi spun cinstit, nu era cine ştie ce, un orăşel ca multe altele. Murdărie, praf, arşiţă, iar pe străzi, cete de câini vagabonzi. După codrii Amazonului orăşelul acesta era totuşi un oarecare focar de cultură. Deşi, ce să-ţi spun, o civilizaţie întrucâtva originală: oamenii războinici, cruzi, umblau tot timpul cu cuţite şi revolvere. Îţi era groază să treci strada.

Aşa. Ne-am bărbierit şi ne-am schimbat ca după o călătorie lungă şi grea. Tovarăşii noştri de drum şi-au luat rămas bun, s-au suit pe vapoare şi au plecat care încotro.

Doream şi noi s-o ştergem de-aici cât mai repede dar n-am reuşit: fără acte nu-ţi dădeau drumul. Aşa că ne-am împotmolit acolo ca racul în mâl, pe un ţărm străin, fără un adăpost fără prieteni, fără ocupaţie precisă şi fără mijloace de trai. Ne gândeam să găsim ceva de lucru, da' de unde! Nu găseai posturi vacante decât la plantaţiile de cauciuc şi atunci trebuia sa te întorci din nou pe Amazon, dar noi mai fuseserăm pe acolo şi încă o dată parcă nu ne trăgea aţa să mergem...

Am colindat cât am colindat prin oraş, am ajuns pe un mic bulevard şi ne-am aşezat sub un palmier, ca să mai chibzuim la situaţia noastră.

Deodată se apropie un poliţist şi ne invită să mergem la guvernator. Lucrul ăsta ne-a măgulit, firește, deşi eu unul nu sunt amator de recepţii sau de întâlniri cu persoane suspuse.

Dar nu aveai încotro: o dată ce te invită, înseamnă că trebuie să mergi.

Ne prezentăm la guvernator. Când colo, ce vedem? O matahală de om stând în baie, cu un evantai în mână, fornăie ca un hipopotam, se bălăceşte, se smiorcăie, iar de o parte şi de cealaltă a băii doi aghiotanţi în uniformă de gală.

— Cine sunteţi? ne întreabă guvernatorul.

I-am descris în linii generale situaţia noastră, i-am explicat toată tărăşenia şi m-am recomandat.

— Acesta — zic — e matrozul meu Fuks. L-am angajat la Calais, iar eu sunt căpitanul Balivernă. Aţi auzit probabil de mine?

Când îmi auzi numele, guvernatorul scoase un ţipăt, se cufundă în apă cu cap cu tot, scăpă, evantaiul, făcu spume şi era cât pe ce să se înece. Noroc de aghiotanţi că l-au salvat. Până la urmă îşi veni în fire, tuşi dregându-şi vocea şi se făcu vânăt-roşu la faţă.

— Cum adică — zice — căpitanul Balivernă! Acela care?... Eu n-am nimic împotriva persoanei dumitale, dar întrucât sunt o persoană oficială, îţi ordon să părăseşti imediat teritoriul pe care-l guvernez, lucru pentru care nu-ţi voi pune nici o piedică... Dimpotrivă... Aghiotant, eliberează imediat căpitanului un permis de plecare!

Aghiotantul, gata la poruncă, întocmi numaidecât hârtia, trânti o ştampilă şi-mi înmână actul. Eu atât aşteptam. M-am înclinat, am dus mâna la cozoroc.

— Mulţumesc — zic — excelenţă! Vă sunt foarte recunoscător pentru amabilitate. Sunt cu totul satisfăcut de dispoziţia pe care aţi dat-o. Permiteţi-mi să mă retrag.

Am făcut stânga împrejur şi am ieşit. După mine ieşi şi Fuks. Am luat-o direct spre chei. Deodată aud larmă în spatele nostru, ca un tropăit de picioare. Întorc capul. Vreo patruzeci de oameni îmbrăcaţi civil, cu pălării cu boruri largi, cu cizme,

cu cuțite şi cu pistoale-mitralieră, alergau năduşiți după noi, stârnind nori de praf.

— Iată-i, iată-i! strigau ei.

Ce să vezi! Chiar pe noi ne căutau! Am cântărit într-o clipă raportul de forțe şi mi-am dat seama că nu era nimic de făcut. Trebuia să fugim. Şi am luat-o la picior... În fuga noastră ne-am apropiat de un chioşc mic. Nu mai puteam de căldură şi m-am oprit sa mai răsuflu, inima îmi bătea să-mi spargă pieptul, nu alta. Obosisem peste măsură. Da' cum îți închipui... vârsta, căldura... Lui Fuks nici nu-i păsa. Era uşor la mers, dar îl vedeam totuşi trist din pricina evenimentelor. Pălise la față, iar ochii i se afundaseră în orbite. Deodată se înveseleşte şi mă bate familiar pe spate.

— Şi acum, căpitane — zice — stați aici, iar eu o iau la fugă. De dumneavoastră nu se vor atinge.

Şi o luă din loc de îi sfârâiau călcâiele.

Nu mă aşteptam le o asemenea atitudine din partea lui şi lucrul mă indispuse. Ei, mă gândii, întâmplă-se ce s-o întâmpla... Singura salvare era să mă cațăr într-un palmier şi m-am cățărat, dar ceata se apropia din ce în ce. Am întors capul şi ce văd? Nişte oameni voinici, fioroşi şi prost-crescuți. Trebuie să recunosc că m-am îngrozit. M-am speriat atât de

tare, încât am simțit un fel de leşin. Vedeam că mi-a sosit sfârşitul. „De s-ar termina odată mai repede!" mă gândeam eu. M-am agățat de palmier şi am rămas atârnat, încremenit de spaimă, şi auzeam că ajunseseră aproape de tot, erau alături, gâfâiau şi se agitau, îi auzeam chiar vorbind. Din discuțiile lor mi-am dat seama ce fel de oameni erau. Credeam că sunt nişte bandiți, nişte tâlhari sau vânători de scalpuri, când colo erau nişte jandarmi travestiți. Nu ştiu ce se întâmplase, de vină o fi fost căldura, fie că era altă pricină, fapt e că guvernatorul revenise asupra dispoziției date şi poruncise să ne găsească cu orice preț şi, pentru orice eventualitate, până una-alta, să ne linşeze puțin.

Numai că nu ştiu de ce nu se grăbeau s-o facă. Aşteptară un minut, două, zece, dar vedeam că mă lăsau în pace. Mâinile începuseră să-mi tremure, mă dureau. Eram gata-gata să-mi dau drumul şi să cad jos. Fie, mi-am zis. Sfârşitul e unul şi acelaşi. E inevitabil. Am coborât de bună voie din palmier... Imaginează-ți că nu s-au atins de mine. Am stat, am aşteptat — nimic. Atunci am pornit-o din loc fără grabă. Văd cu nu se ating de mine, ba se dădură chiar în lături, ferindu-se ca de foc.

M-am îndreptat atunci din nou spre parc, m-am aşezat sub acelaşi palmier unde stătusem cu Fuks, şi am ațipit. Dar am ațipit aşa de zdravăn, că nici n-am simțit când a trecut noaptea. Spre dimineață apăru şi Fuks, care mă trezi din somn şi mă salută.

— Ai văzut, domnule căpitan, aşa-i că nu s-a atins nimeni de dumneavoastră?

— Dar explică-mi, te rog, cum vine asta?

— Foarte simplu. Uitați-vă — răspunde el râzând şi trecu în spatele meu. Scoase de pe spinarea mea o placardă pe care era un craniu cu două oase încrucişate şi un fulger, iar dedesubt o inscripție: „Nu vă atingeți — pericol de moarte!"

De unde şterpelise el această placardă n-aş putea să-ți spun, dar mă gândesc că pesemne în ghereta aceea din parc se afla un transformator. Din altă parte n-avusese cum s-o ia...

Am făcut noi haz cât am făcut, ani mai discutat, când deodată constat că Fuks nu-şi pierduse vremea degeaba. Cumpărase bilete pentru vapor. Pe chei am prezentat permisul, aşa că ne-au dat drumul fără nici o discuție. Ne-au dat şi o cabină separată şi ne-au urat drum bun.

Ne-am instalat boiereşte şi am pornit spre Rio de Janeiro, în chip de pasageri.

Am călătorit foarte bine. La debarcare cerem informații.

Aflăm că „Beleaua" fusese aruncată pe mal chiar în apropiere. A suferit, fireşte, stricăciuni, dar Lom era un băiat de ispravă. A reparat iahtul, l-a pus la punct, l-a tras pe cala de halaj, iar el ducea o viață de sihastru. Aştepta tot timpul instrucțiuni din partea mea, iar mie, mă înțelegi, îmi era greu să i le dau.

Fuks şi cu mine am angajat o trăsură de prin partea locului, ca un fel de coş pe roate, am dat bici cailor şi am plecat. Mergeam de-a lungul țărmului şi ne uitam la tabloul trist al obiceiurilor locale: vreo două sute de oameni negri cărau cu spinarea saci cu cafea şi cu zahăr dintr-un depozit aflat pe țărm şi îi aruncau în apă: pleosc, pleosc! Marea nu mai avea apă, se prefăcuse în sirop. De jur împrejur muşte şi albine cu miile. Ne-am oprit şi am privit. Eram curioşi să aflăm ce distracție o mai fi şi asta? Atunci ni s-a explicat: întrucât prețurile la cafea şi zahăr sunt scăzute şi nu au unde să țină marfa, redresează în felul acesta economia, ridicând nivelul de trai. Şi ne demonstrau că ăsta e un lucru normal şi că altfel nu se poate. Am plecat mai departe şi deodată zărim drăgălaşa noastră „Belea" trasă pe țărm, aşteptând mâna fermă a căpitanului. În preajmă-i se plimba un lungan cât toate zilele. Un adevărat tip de tâlhar. Pe cap purta o pălărie cu boruri largi cât o umbrelă, avea pantaloni cu franjuri şi pe şold îi atârna un

cogeamite cuțit. Cum ne-a zărit, a venit glonț spre noi. Ah, mă gândii, ăsta ne taie în bucăți!

Dar nu ne-a tăiat, nu. Cine crezi că era? Lom în persoană. Se deprinsese cu obiceiurile locului şi se îmbrăcase după moda de aici.

Ne-am îmbrățişat şi ne-am sărutat, ba am şi plâns de bucurie. Toată seara am pălăvrăgit. El ne-a povestit aventurile lui şi noi pe ale noastre.

Dimineața am scos penele de sub chilă, am coborât iahtul pe apă şi am înălțat pavilionul. Trebuie să recunosc că în clipa aceea am lăcrimat de emoție. Asta, tinere, să ştii, e o mare bucurie pentru un marinar. Să te trezeşti pe puntea ta dragă. Dar şi mai mare bucurie am simțit la gândul că ne continuăm expediția. Nimic nu ne împiedica să pornim cu tot curajul la drum lung. Ne rămăsese doar să facem formele de plecare.

Lucrul acesta l-am luat asupra mea. M-am prezentat la comandantul portului „comandante del Bahia", cum se spune la ei, şi i-am prezentat actele.

Când colo, „comandante", îndată ce mă văzu, se umflă pe data ca o broască râioasă şi începu să strige:

— Aha, va să zică dumneata eşti căpitanul „Belelei"? E o ruşine, tinere! De pretutindeni vin numai plângeri împotriva dumitale. Uite, amiralul Kuțitaki se plânge că i-ai distrus nu ştiu ce insulă, că ai chinuit un caşalot... Guvernatorul ne înştiințează că ai părăsit portul Para în mod ilegal...

– Cum vine asta — zic — ilegal? Poftiți, vă rog — şi-i dau permisul.

El însă nici n-a vrut să se uite.

– Nu — zice — n-am să permit. Nu permit nimic. Numai neplăceri peste tot din cauza dumitale... ieşi afară!... Apoi strigă: Locotenent! Să se încarce iahtul „Belea" cu nisip, până la completa scufundare!

Am plecat, grăbindu-mă spre iaht. Când am ajuns, nisipul fusese adus, iar un funcționar se tot învârtea dând porunci.

— Iahtul dumneavoastră trebuie încărcat cu nisip, nu-i aşa? Să nu aveţi nici o grijă, n-o să întârziaţi din cauza mea — zice — într-o clipă se face totul.

Eram sigur că de data asta se sfârşise. Iahtul se va scufunda şi mai scoate-l dacă poţi. Dar imaginează-ţi că şi aici am ştiut să folosesc situaţia în interesul nostru.

— Stai puţin, tinere! îi strig eu din urmă. Cu ce vrei să-l încarci? Mie îmi trebuie zahăr tos calitatea întâi.

— Aha, aşa va să zică! zise el. Bine. Se face numaidecât, cum să nu!

Mă înţelegi, aceiaşi negri iuţi ca furnicile încărcară iahtul, umplură cala şi toate încăperile, iar pe punte aruncară saci cu zahăr.

Sărmana „Belea" se lăsa tot mai jos, după care — bâldâbâc... şi nu i se mai văzu decât catargul. Mai târziu dispăru şi catargul.

Amărâţi, Lom şi Fuks priveau cum se duce la fund dragul lor iaht. Amândoi aveau lacrimi în ochi. Eu, dimpotrivă, eram într-o dispoziţie excelentă.

Am dat ordin să facem o tabără chiar acolo pe ţărm. Am stat astfel trei zile, iar în a patra zi zahărul se topise şi când ne uităm, iahtul nostru se ridica încet deasupra apei. L-am curăţat, l-am spălat, am ridicat pânzele şi am plecat. Abia apucarăm să pornim, când pe ţărm sosi în goană „comandante" cu o sabie în şold şi striga:

— Nu permit!

Alături de el alerga în salturi vechea noastră cunoştinţă, amiralul Kuţitaki, care înjura şi el de mama focului:

— Asta-i treabă, domnule comandant? Pentru o treabă ca asta să faci bine să-mi dai banii înapoi!

„Ei, îmi zic, certaţi-vă sănătoşi, că noi plecăm." Le-am făcut din mână semn de adio, ne-am desfăşurat şi am pornit în plină viteză.

XV. ÎN CARE AMIRALUL KUȚITAKI ÎNCEARCĂ SĂ SE ANGAJEZE CA MATROZ PE „BELEA"

Din Brazilia drumul nostru se întindea mai departe spre apus. Dar ca să străbatem continentul pe uscat, îți dai seama, nu se putea, așa că a trebuit să-l înconjurăm, luând-o spre sud. Am trasat drumul pe hartă, am stabilit carturile şi am pornit. De data asta înaintam minunat. Vântul bătea ca la comandă, de sub etravă țâşneau valuri înspumate, iar pupa lăsa în urmă o potecă, pânzele zbârnâiau, şarturile erau întinse. Făceam câte două sute de mile în douăzeci şi patru de ore, iar noi stăteam cu mâinile încrucişate. Lom şi Fuks căzură pradă lenii, disciplina pe iaht începuse să slăbească şi atunci mă gândii să dau echipajului meu o preocupare, să vadă de treburile iahtului.

— Lom — zic — te-ai prăjit destul la soare, ia fă bine şi ocupă-te de alămurile iahtului! Să mi le freci, să ardă ca focul.

Lom a dus mâna la cozoroc: cică a înțeles.

A pisat cărămidă, a pus mâna pe o cârpă şi dă-i, şi freacă de zor!

Abia coborâsem în cabină să trag un pui de somn, când aud agitație pe punte. Am sărit în picioare, m-am repezit spre scară, şi îl văd pe Fuks venind în goană spre mine. Era palid şi tremura ca varga.

— Hristofor Bonifatievici, poftiți pe punte, vă rog. Mi se pare că a izbucnit un incendiu. Ies buluc pe punte, şi ce să vezi, într-adevăr aşa era: puntea ardea în două locuri. Lom şedea între cele două focuri şi freca o țeava de alamă, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Stau şi mă uit buimac, când văd deodată că se aprinde toată puntea.

Drept să-ți spun, m-am fâstâcit pentru moment.

— Lom — strig — explică-mi ce s-a întâmplat?

Acesta se ridică, ia poziția de drepți şi, foarte calm, îmi raportează:

— Conform ordinului dumneavoastră, fac alămurile ca să ardă ca focul.

Eram gata să-l fac bucăți, dar m-am stăpânit la timp. Mi-am dat seama că eu eram vinovatul. Păi chiar aşa. Un artist sau un scriitor îşi poate permite o oarecare libertate în exprimare, însă la noi, în profesia noastră marinărească, exactitatea e prima condiție. Noi nu avem timp de poezii. Când dai o dispoziție, trebuie să te gândeşti bine ce spui, altfel nimereşti pe unul ca Lom care, cu toate că e un om atent şi punctual, e obişnuit să îndeplinească ordinul în sensul strict al cuvântului şi afară de asta mai are şi o putere herculeană, aşa că mă înțelegi, nu-i mare lucru să te trezeşti cu o avarie serioasă. În sfârşit, trebuia să îndrept urmările greşelii mele. Pe loc am dat ordin:

— Încetează cu frecatul alămurilor! Alarmă de incendiu! Fuks se aruncă spre clopot. Lom, conform regulamentului în caz de alarmă, rămase pe locul incendiului, iar eu mă postai la cârmă. Clopotul suna într-una, dar fără nici un rezultat. Focul se întindea şi iahtul ardea ca o torță. Mă gândeam că poate să ajungă şi la pânze. Situația era cât se poate de serioasă. M-am

desfăşurat în cerc şi am venit în faţa vântului. Ei bine, imaginează-ţi că tactica mea a reuşit. Vântul a măturat focul. Se mai bălăbăni el o vreme pe după pupa, ca un fel de trenă de foc, după care se desprinse şi se stinse. Fuks se linişti. Şi Lom pricepu că sărise peste cal.

După aceea am luat-o pe direcţia noastră, am înlocuit părţile defectate ale punţii şi fără alte peripeţii am ocolit Capul Horn, am trecut prin faţa Noii Zeelande şi am ajuns cu bine în Australia, la Sidney.

Ne apropiem de cheiul portului şi pe cine crezi că văd acolo? Un cangur, un ornitorinc sau un struţ? Da' de unde Mărim viteza, ne apropiem. Mă uit pe ţărm, o mulţime de oameni, iar printre aceştia, în rândul întâi, amiralul Kuţitaki în persoană.

Cum nimerise acolo, de ce, pentru ce, dracu' ştie! Un lucru era neîndoielnic, că era el şi nimeni altul. Trebuie să recunosc că toată povestea asta îmi era neplăcută, chiar supărătoare.

În sfârşit, ne-am oprit. Amiralul se pierduse în mulţime. Eu, de îndată ce s-a coborât schela de debarcare, am sărit pe ţărm şi m-am dus în port. M-am recomandat autorităţilor de acolo, le-am adus la cunoştinţă sosirea noastră şi am stat de vorbă cu funcţionarii. La început, aşa cum se obişnuieşte, am discutat una-alta, despre timp, sănătate, noutăţile locale, iar după aceea, printre altele, aruncai, aşa, o vorbă. Poate, mă gândii, voi reuşi să aflu ce făcea acolo acest Kuţitaki şi ce pacoste ne mai pregăteşte.

Funcţionarii nu mi-au spus însă nimic, se jurau că habar n-au. Am mai vorbit ce-am mai vorbit cu ei, pe urmă m-am dus la căpitănia portului. L-am salutat pe comandantul portului şi am spus deschis cum stau lucrurile: i-am spus că un amiral mă urmăreşte tot timpul.

— Numai unul? îmi răspunde căpitanul. Înseamnă că ai avut noroc, dragul meu. Nici eu nu ştiu cum să scap de amiralii

aceştia războinici şi nu pot să întreprind nimic. Avem ordin să nu-i ajutăm, dar nici să nu le facem vreo greutate. Cu ce altceva vă mai pot fi de folos? Poate doriți un whisky cu sifon? La prânz sunteți invitații mei. Doriți o țigară? Cu amiralul aranjați mai bine dumneavoastră personal...

Într-un cuvânt, vedeam că-i o poveste neplăcută. La drept vorbind, Kuțitaki nu era pentru noi cine ştie ce personalitate, totuşi, să-ți spun deschis, nu ne plăcea să avem de-a face cu el.

Ți-am povestit despre Italia. Căpeteniile de acolo visau să ocupe toată Africa, jumătate din Europa, şi un sfert din Asia... La răsărit, boierii japonezi (samuraii, cum le spun ei) au început şi ei să viseze, ba dă-le întreaga Chină, ba toată Siberia, ba o jumătate din America.

În general nimănui nu-i este interzis să-şi facă iluzii, ba e chiar indicat să mai visezi din când în când. Dar când un fantezist ca acela îşi agață epoleți şi se postează pe o navă militară lângă un tun încărcat, atunci poate să iasă o mare dandana... Lăsându-se dus pe visuri, ţinteşte, ţinteşte şi până la urmă bum-bum! E bine când dă greş, dar dacă nimereşte, ce te faci? Ehei, iese o bazaconie, de nici să te gândeşti la aşa ceva în pragul nopții...

Iată de ce ne-am străduit să-i ocolim pe aceşti fantezişti. Drept să-ți spun, nu reuşeam întotdeauna. Se găsesc uneori visători atât de încăpățânați, că nu mai ştii cum să te descotoroseşti de ei. Şi iată că am avut şi eu parte de unul dintre aceştia — domnul Kuțitaki, amiralul. De când ne-am întâlnit la comitetul acela de protecție a balenelor, s-a agățat de mine ca un scai.

Să ştii că nu numai în treburile mele şi-au băgat nasul amiralii ăştia. Aici să ațâțe pe unul împotriva altuia, dincolo să prade pe cineva, aşa, pe neobservate; aici să cotrobăie, colo să adulmece şi totul numai pentru interes. Să vadă a ce miroase, a petrol? A peşte? A aur?... Şi bineînțeles că nu numai noi ne dădeam seama de treaba asta. Unii însă le-o treceau cu vederea,

nu-i ajutau, dar nici nu-i împiedicau. Îi țineau de sămânță, ca să bage pe alții în sperieți și să-și asigure reciproc liniștea.

Dumitale pot să-ți explic toate acestea, dar cu comandantul portului o discuție ca asta ar fi fost nelalocul ei. I-am mulțumit și mi-am luat rămas bun. Plecam fără să fi rezolvat ceva și fără să fi luat vreo măsură.

M-am întors pe iaht. Mă așez la masă să beau un ceai. Când mă uit, urcă pe punte un omuleț, după toate aparențele un culi japonez, îmbrăcat într-o hăinuță sărăcăcioasă și cu un coșuleț în mână, se apropie sfios și-mi explică situația lui. Acolo, în Australia, el moare de foame și roagă insistent să fie primit ca matroz pe iahtul meu.

— Veți călători pe Oceanul Pacific — zice — acolo bântuie taifunuri, e ceață, sunt curenți neexplorați... N-o să vă puteți descurca singuri. Luați-mă, domnule căpitan! Sunt un matroz încercat, am să vă fiu de mare folos. Fac și pe spălătoreasă, și pe frizerul. Mă pricep la toate...

— Bine — zic — treci pe aici peste o oră, să mă mai gândesc. A plecat și exact peste o oră văd o mașină care se oprește pe chei.

Iau binoclul și mă uit. Din mașină coboară, iavaș-iavaș, amiralul meu, cu coșulețul în mână și, fără grabă, se îndreaptă spre iaht.

Salută respectuos și începe același cântec:

— Luați-mă... vă rog. N-o sa vă descurcați singuri...

— Uite ce e — zic — m-ai convins. Văd și eu că trebuie să iau un matroz, dar în nici un caz pe dumneata, tinere.

— De ce?

— Uite așa, prea semeni cu cineva pe care-l știu eu.

— Dacă e vorba pe așa, n-am ce face. Mă scuzați — zice — că v-am deranjat.

Salută și pleacă. Curând după aceea ne pregătim să facem o plimbare. Ne-am pus la punct îmbrăcămintea, ne-am bărbierit și ne-am pieptănat. Făcusem ordine și pe iaht, iar cabina am

încuiat-o. Mergeam tustrei pe stradă şi ne uitam la aspectele vieţii localnicilor.

E totuşi, mă înţelegi, interesant să vizitezi o ţară străină. Deodată, vedem o scenă foarte curioasă: un negru lustragiu şedea pe un scăunel, iar în faţa lui, stând în patru labe, cine crezi? Japonezul nostru. Negrul îi ungea faţa cu cremă de ghete. Uite aşa. Crede-mă. Acolo, mă înţelegi, lustragii sunt oameni calificaţi, de sub periile lor ies scântei... Fireşte că ne prefăceam că pe noi treaba asta nu ne priveşte şi ne-am văzut de drum, ba ne-am întors chiar cu spatele. Seara când am sosit pe iaht, Fuks şi Lom erau obosiţi, aşa că s-au dus să se culce, iar eu am rămas de cart. Îl aşteptam, mă înţelegi, pe negrul acela: mă gândeam cum să fac ca să-l întâmpin cât mai bine.

Deodată mi se înmânează un plic din partea comandantului portului. Bătrânul se plictisea şi mă invita la o partidă de golf. Trebuie să recunosc că habar n-aveam ce fel de joc era acesta. Dar nu face nimic, mă gândeam, chiar dacă pierd, fac în schimb o plimbare pe coastă şi-mi dezmorţesc nişte ciolanele bătrâne... Într-un cuvânt, i-am răspuns că sunt de acord şi am început să mă pregătesc.

L-am trezit pe Lom din somn şi l-am întrebat:

— Ce trebuie să iau cu mine pentru jocul de golf?

Se gândi el ce se gândi, după care-mi răspunse:

— După părerea mea, Hristofor Bonifatievici, e nevoie de jambiere, atâta tot. Am eu nişte mâneci de la un tricou vechi al meu, luaţi-le, dacă doriţi.

Le-am luat şi le-am încercat. Am strâns pantalonii deasupra ghetelor, vestonul l-am potrivit în talie cu ace de siguranţă şi am ieşit cât se poate de frumos, un sportman în toată legea, campion, nu alta.

Pentru liniştea mea am aruncat totuşi o privire în manualul de golf şi văd că jocul e simplu de tot: trebuie doar să alergi după minge pe tot terenul, de la o groapă la alta. Câştigă acela care are mai puţine lovituri. Dar numai cu jambiere n-ai

făcut nimic: trebuie să ai tot soiul de bețe, crose, măciuci, cu care să loveşti mingea şi apoi, mai ai nevoie de un ajutor — un băiat, să care toată această gospodărie.

Aşa că am plecat împreună cu Lom să căutăm echipament. Am cutreierat întreg oraşul Sidney şi n-am găsit nimic din ceea ce s-ar fi potrivit. Într-o prăvălioară am găsit niscaiva bețe, dar erau prea subțiri. În alta, nişte poliţişti ne-au oferit bastoanele lor de cauciuc, dar nu-mi veneau la îndemână.

Se lăsa noaptea. Luna urca pe cer şi de-a lungul drumului se aşterneau nişte umbre misterioase. Pe mine mă apucase desperarea. Unde să mai caut? Doar să rup nişte nuiele!

Iată că zărim o grădină împrejmuită de un gard, după care se zăreau tot soiul de copaci. Lom mă ajută să mă cațăr; sărim gardul şi ne strecurăm printre tufişuri.

Deodată văd că se furişează un găligan de negru, ducând în spinare un braț întreg de bețe de golf. Absolut la fel cu acelea din carte.

— Ei, stimabile — strig — n-ai vrea să-mi cedezi mie inventarul dumitale sportiv?

Negrul, fie că n-a înțeles, fie din cauză că a fost luat prin surprindere, scoate un chiot îngrozitor, apucă o măciucă, o roteşte deasupra capului şi gata-gata s-o arunce în noi... Ți-o spun drept, lăsând ruşinea deoparte, că m-am speriat rău de tot. M-a scos Lom din încurcătură: l-a luat în brațe şi l-a aruncat într-un copac. Până să coboare el, noi am cules bețele de jos. Le examinez — întocmai ca cele desenate în carte. Dar ce frumos lucrate! Şi uitându-mă la ele, mă înțelegi, m-au furat gândurile. Noroc de Lom că mă scoase din visare.

— Să mergem — zice — acasă, Hristofor Bonifatievici, că pe aici e cam umed şi nu de alta, dar să nu răciți cumva.

Am sărit din nou gardul, am ieşit în stradă şi ne-am înapoiat pe iaht.

Mă liniştisem; costum aveam, crose aveam, mai rămăsese să găsesc doar băiatul. Ce-i drept, nu prea eram împăcat în

sinea mea. Îmi părea rău că-l oropsisem hodoronc-tronc pe bietul om. Pe de altă parte, însă, el era vinovatul, fiindcă se năpustise asupra noastră. Şi, la urma urmei, toate bazaconiile astea ne trebuiau pentru o singură zi, cu chirie, cum s-ar spune... Într-un cuvânt, cu inventarul, cu chiu, cu vai, se aranjase. Iar cu băiatul am rezolvat şi mai bine: dimineaţa, îndată ce prinse a se lumina de ziuă, aud că cineva mă strigă cu o voce smerită:

— Massa căpitan, massa căpitan! Mă uit afară.

— Eu sunt căpitanul — zic — intră. Cu ce te pot servi?

Mă uit, prietenul nostru amiralul din ajun în persoană, dar de data asta cu o înfăţişare de negru. De n-aş fi văzut cum se masca, nu-l recunoşteam. Îşi transformase înfăţişarea cu multă dibăcie. Pe cap, un permanent ca astrahanul, faţa unsă de strălucea, în picioare avea nişte papuci de paie, iar pantalonii erau de stambă cu dungi.

— Massa căpitan — zice — am auzit că aveţi nevoie de un matroz negru.

— Da — zic — am nevoie, dar nu de un matroz, ci de un boy pentru golf. Uite, ia crosele acestea şi hai să mergem...

Am plecat.

Comandantul portului mă aştepta. Ne-am suit într-o maşină şi am mers cam o oră.

— Ei, ce facem, începem? mă întrebă partenerul. Sper că un gentleman ca dumneata nu mă va înşela la socoteală, nu-i aşa?

Îşi aşeză mingea în groapă, îşi făcu vânt şi lovi. Am lovit şi eu. La el mingea pornise drept, la mine însă o luă razna, la dracu-n praznic. De jur împrejur tufişuri, şanţuri, şănţuleţe, un loc, ce să-ţi spun, pitoresc, şi totuşi prea accidentat. Negrul meu se istovise şi pe bună dreptate, beţele erau grele, căldură, zăpuşeală. Curgea sudoarea de pe el pâraie şi, mă înţelegi, machiajul se diluase şi crema de ghete se topea, aşa că nu mai semăna a negru, ci mai degrabă a zebră: avea toată faţa în

dungi, galben cu negru. Trebuie să recunosc că obosisem şi eu. Deodată observ un pârâu, iar acolo pâraiele sunt rare.

— Ştii ceva — zic — hai să ne odihnim chiar aici, să mai stăm de vorbă. Pe dumneata cum te cheamă?

— Tom, massa căpitan.

— Unchiul Tom, va să zică. Bine, bine. Ia să mergem, unchiule Tom, să ne spălăm.

— Vai de mine, massa căpitan, nu se poate, n-am voie să mă spăl, e tabu.

— Bine — zic — dacă e vorba că-i tabu, faci cum crezi. Bine ar fi fost să te speli totuşi: uită-te la tine, te-ai decolorat de tot.

N-ar fi trebuit să i-o spun, dar cuvintele ieşiseră singure din gură şi înapoi nu puteam să le mai iau.

El tăcea chitic, numai ochii îi sticleau. Se aşezase jos şi aranja, chipurile, bețele.

Mă afund în pârâu. Apa era rece şi limpede ca cristalul. Fornăiam ca un hipopotam. Când întorc capul, îl văd pe japonezul meu că se furişează şi ține în mână crosa cea mare. Eram gata să strig la el, dar era prea târziu. Îşi făcu, mă pricepi, vânt şi-mi aruncă crosa în cap. Dacă m-ar fi nimerit, mi-ar fi zburat țeasta.

Eu nu mi-am pierdut însă cumpătul şi bâldâbâc în apă!

Scot capul după aceea şi mă uit: stătea cu dinții rânjiți, ochii-i ardeau ca la tigru şi părea gata-gata să se arunce asupra mea...

Deodată, vine ceva de sus şi îl pocneşte drept în scăfârlie, de-l face una cu pământul. Ies din apă sa-mi caut salvatorul, dar ia-l de unde nu-i. Am găsit doar o crosa care zăcea pe jos. O ridic, mă uit la ea şi ce crezi? În locul mărcii respective se vedea chipul unui sfânt băştinaş. Atunci am priceput totul; în loc de crose pentru golf, eu luasem de la papuaşi bumeranguri. Ştii ce fel de armă este bumerangul. Cu el nu ai voie să greşeşti, iar dacă ai greşit, să fii cu ochii în patru, se întoarce

înapoi şi te pocneşte drept în moalele capului, aşa cum l-a pocnit pe falsul matroz. Da, da, chiar aşa.

Îl examinez pe unchiul Tom, văd că pulsul e bun, prin urmare, lovitura nu fusese mortală. Atunci l-am apucat de picioare şi l-am tras la umbră. Văd că din buzunar îi cad nişte hârtiuţe. Le adun, mă uit — cărţi de vizită. Casc mai bine ochii, şi ce-ţi închipui? Scria cu negru pe alb:

Hamura Kuţitaki
amiral

„Tu erai, drăguţule — mă gândii. Bine. Atunci mai stai aici şi odihneşte-te, eu nu am timp de pierdut, trebuie să-mi continui jocul, altfel se supără partenerul" — şi mi-am văzut de drum. Alergam după minge, iar în sinea mea trimiteam la toţi dracii „golful" acela, cu care mă încurcasem, dar ce era să fac? Să dau înapoi nu intră în firea mea. Loveam şi număram loviturile. Era destul de greu, să ştii. Cât a fost boy-ul cu mine, mai calea-valea, dar singur era sinucidere curată: trebuia să loveşti cu toată forţa, pe urmă să cauţi mingea, după aceea să cari la beţe. Mă dureau picioarele, mâinile nu le mai simţeam, şi-mi venea să cad jos de oboseală.

Ce să zic, parcă nu eu fugăream mingea, ci ea pe mine. Am tot tras la ea până am dat de un mic pârâiaş. De jur împrejur era mlaştină şi rogoz. Pe mal numai muşuroaie...

„Foarte bine — îmi zic în gândul meu — alerg până la pârâu, mă odihnesc puţin şi fac şi o baie."

Când îmi fac vânt şi trag ultima lovitură, deodată toţi bolovanii sar în sus şi încep să ţopăie.

Ce să vezi: nu erau muşuroaie, ci o turmă de canguri, care, speriindu-se, o luaseră care încotro. Iar mingea azvârlită de mine cu toată puterea nimerise în punga unei cangurițe. Bietul animal scoase un schelălăit sălbatic şi o luă la sănătoasa.

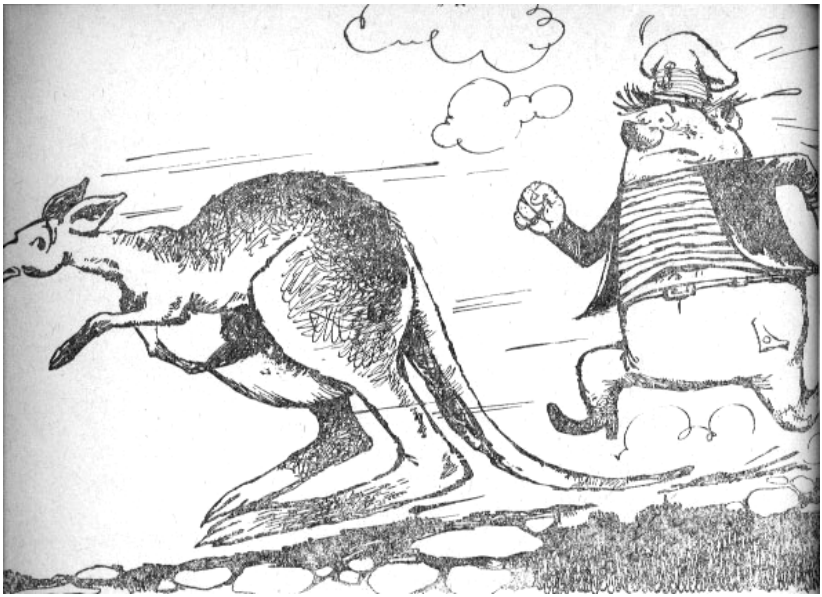

Hop, hop! Sărea de-a mai mare dragul, sprijinindu-se în coadă, iar cu labele dinainte se ținea de pungă...

Ce era să fac? Am aruncat bețele şi m-am luat după ea. Doar nu era să pierd mingea!

Era ca la o alergare cu obstacole. Şi acum, când îmi amintesc, îmi vine să râd.

Uscăturile trosneau sub picioarele mele, pietrele zburau în toate părțile... Obosisem, dar nu m-am lăsat, n-o scăpăm din ochi nici o clipă. Se aşeza ea să se odihnească, mă aşezam şi eu. Pornea ea la drum, porneam şi eu.

Până la urmă, mă înțelegi, animalul să fâstâci, încurcând direcția din cauza spaimei. Ar fi trebuit să intre undeva într-un desiş, într-o pădure, iar dumneaei o lua numai pe loc deschis, pe şosea, alergând de-a dreptul spre Sidney.

La un moment dat începu să se vadă oraşul. Tot alergând după canguriță, am ajuns pe nişte străzi. Oamenii se uitau la noi speriați şi strigau. Un polițist veni în goană cu motocicleta şi fluieră de mama focului.

Speriat, animalul făcu un fel de tumbă în văzduh, ca un salt mortal. Mingea a sărit afară din pungă, eu m-am aruncat după ea, m-am aplecat şi în clipa aceea m-am trezit cu o izbitură mai jos de spinare. Ce să-ți spun ce-am simțit! Nici să stai culcat, nici în picioare, cum s-ar zice.

M-am ridicat totuşi, mi-am scuturat hainele. S-a adunat lume în jur, mă compătimea, îmi oferea ajutor, dar mie nu-mi trebuia ajutor, ci crosă; mingea era lângă mine, groapa în apropiere, dar nu aveam cu ce lovi.

Atunci unui gentleman i se făcu milă şi-mi dădu bastonul lui. La a optzeci şi treia lovitură am terminat jocul.

Căpitanul portului era în culmea admirației.

— Un rezultat uimitor! zice. Gândeşte-te şi dumneata: un teren atât de accidentat şi numai optzeci şi trei de lovituri!

— Aşa e, precis — îi răspund — optzeci şi trei, nici mai mult, nici mai puțin...

Despre canguriță n-am suflat o vorbă. În îndreptar nu se spune nimic despre canguriță şi nici în regulile jocului. Reieşea deci că animalul, fără să fi avut vreo intenție, mi-a venit în ajutor. Asta mă înțelegi, este o treabă pur personală.

XVI. DESPRE SĂLBATICI

Stătui de vorbă cu comandantul portului despre noutățile de prin partea locului, despre curiozitățile oraşului, după care mă invită să mergem la muzeu.

Acolo aveai într-adevăr ce vedea: un exemplar de ornitorinc în mărime naturală, un câine dingo, portretul căpitanului Cook... Abia apucam să-mi fixez atenția asupra unui lucru interesant, că însoțitorul meu mă trăgea de mânecă şi mă ducea mai departe.

— Să mergem — zice — să vă arăt ceva extraordinar. Un exponat viu: căpetenia sălbaticilor, înarmată până-n dinți. Un tip deosebit de interesant...

Am intrat într-un salon, unde era amenajată un fel de despărțitură, un mic ocol, cum se obişnuieşte în grădinile zoologice. Acolo se plimba ca un leu în cuşcă un zdrahon de papuaş cu o pieptănătură foarte ciudată... Când ne zări, scoase un strigăt fioros şi-şi roti bâta deasupra capului... Eu eram gata să dau bir cu fugiții. Imediat însă mi-am amintit de „artiştii" din Honolulu. La drept vorbind, păcătuiam față de bietul om. „Și acesta — mă gândii — o fi desigur tot vreun «artist»" — şi m-am hotărât să-l descos pe îndelete, fără martori, cum de ajunsese în asemenea situație.

Mi-am luat rămas bun de la comandantul portului într-un mod foarte politicos.

— Mulțumesc pentru companie. Totul a fost foarte interesant. Întrucât nu-mi permit să vă rețin, aş dori, dacă se poate, să mai rămân aici pentru a mai admira şi alte lucruri.

Când am rămas numai noi doi, eu şi papuaşul, am intrat în vorbă:

— Ascultă — zic — eşti un papuaş adevărat, sau numai aşa, de formă...

— Vai de mine, se poate! îmi răspunde el. Sunt fiul legitim al căpeteniei. Am studiat în Anglia, la Oxford, şi după ce am absolvit facultatea cu medalia de aur, mi-am susţinut doctoratul şi am primit titlul de doctor în drept, după care m-am întors în patrie, dar, cum n-am găsit nici o muncă în specialitatea mea şi n-am nici cu ce trăi, m-am angajat aici...

— Va să zică, asta e! Şi câştigi bine?

— Da' de unde — îmi răspunse el — de-abia îmi ţin zilele. Ca să nu mor de foame, în timpul nopţii mai păzesc şi parcul oraşului. Acolo se plăteşte mai bine şi munca e mai uşoară. Şi aici e linişte în general. Numai aseară, nu ştiu cum s-a făcut, că am fost atacat de nişte sălbatici care mi-au furat bumerangurile. Mă întrebam azi-dimineaţă cu ce să mă duc la serviciu. Mi-am amintit însă la timp că din vremea studenţiei îmi rămăsese o întreagă colecţie de crose pentru golf şi m-am dus cu ele. Totul a fost în perfectă ordine. Oamenii n-au observat nimic...

Am mai stat de vorbă un timp, pe urmă ne-am luat rămas bun. Puteam să părăsesc Australia, dar aveam o datorie de onoare, cum s-ar zice: trebuia să înapoiez căpeteniei papuaşilor „arma" şi să văd ce mai face amiralul meu.

Ne-am echipat pentru drum, am dat iahtul în supravegherea autorităţilor din port şi am pornit.

Înaintam în adâncul ţării, mergând pe urmele evenimentelor întâmplate de curând: aici alergasem pe urmele canguriţei, colo pârâul cu povestea, dincoace căzuse bumerangul, iar lângă el, Kuţitaki... Nici urmă din toate acestea. Aici, unde aruncasem ultimele crose, mă înţelegi, curat, ca-n palmă.

Am mai umblat noi cât am umblat, am căutat peste tot, dar degeaba. Probabil că ne-am rătăcit, îmi zic. Pe mare mă orientez straşnic de bine, dar pe uscat se întâmplă să mă mai

încurc. De jur împrejur pustietate deplină — indicatoare — ioc, o căldură ca în iad şi foamea ne chinuia fără milă. Lom şi Fuks cârteau încetişor, eu însă căutam să mă ţin tare. Orice-ai spune, situaţia te obligă. Asta este.

Am hoinărit aşa vreo trei săptămâni. Eram istoviţi şi slăbisem toţi ca nişte ţâri. Ne părea rău că am pornit, dar nu mai puteam da înapoi... Într-o zi găsim un loc bun de popas şi ne întindem să ne odihnim. Căldură ca-n baie. Ne moleşisem de tot si am adormit tun.

Nu ştiu cât am dormit, dar deodată, ca prin vis, am auzit zarvă, agitaţie, strigăte războinice. M-am trezit, m-am frecat la ochi şi m-am uitat împrejur. Fuks, adăpostit după un tufiş, dormea un somn de copil, iar pe Lom ia-l de unde nu-i. Privesc în jur — Lom nicăieri. Atunci mi-am luat binoclul şi am cercetat orizontul. Secundul meu stătea lângă un foc, iar în jurul lui, mă înţelegi, sălbatici şi, judecind după atitudinea lor, se pregăteau să-l înfulece.

Ce să te faci? Stau şi mă gândesc. Când deodată mi-a venit o idee. Mi-am împreunat mâinile în chip de pâlnie şi am strigat cât mă ţinea gura:

— Ordon să nu-l mâncaţi pe secundul meu! Şi am rămas în aşteptare...

Nu ştiu dacă mă poţi crede, tinere, dar parcă şi acum aud răspunsul ca un ecou:

— înţeles, ordin să nu-l mâncăm pe secundul dumnea-voastră! Când m-am uitat, am văzut într-adevăr că-l lăsaseră neatins.

Stinseseră focul, se ridicaseră şi se îndreptau cu toţii spre noi. Vin la noi, stăm de vorbă şi lămurim neînţelegerea care se iscase. Erau niscaiva papuaşi de pe coasta răsăriteană. Era şi satul lor aproape, chiar pe malul mării. Nici prin gând nu le trecea să-l mănânce pe Lom. Voiau, dimpotrivă, să ne ospăteze pe noi, dar Lom îi convinsese să facă focul cât mai departe de

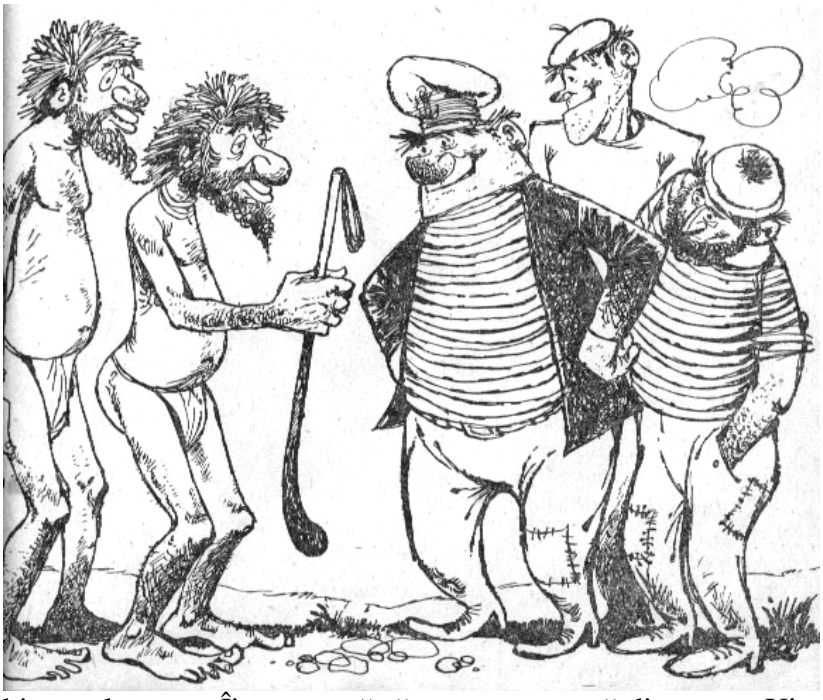

bivuacul nostru. Îi era teamă să nu ne trezească din somn. Uite aşa stăteau lucrurile.

După ce am luat o gustărică, să mai prindem puteri, ne întreabă:

— De unde veniţi, încotro vi-e drumul şi ce căutaţi?

— Cutreierăm — zic — ţara şi cumpărăm arme de origine locală, dar căutăm cele mai vechi tipuri, pentru colecţie.

— Aţi nimerit tocmai bine. În general, la noi lucrurile astea nu prea se găsesc. Le-am exportat de mult în America, iar noi am trecut la puşcă. Întâmplător însă avem acum o partidă de bumeranguri...

Şi am plecat spre satul lor. Acolo ne arată bumerangurile. Când le-am văzut, am recunoscut numaidecât uneltele mele sportive.

— De unde le aveţi? îl întreb.

— Ni le-a adus — zic ei — un negru, un particular. De ieri, însă, s-a tocmit consilier militar la căpetenia noastră.

Atunci mi-am dat seama că belicosul meu amiral s-a înfipt şi acolo, aşa că trebuia s-o ştergem cât mai repede.

— Ascultaţi — întrebai — care e cel mai scurt drum spre Sidney sau Melbourne? Puteţi să ne arătaţi?

— Cum de nu — îmi răspunseră ei. Cel mai simplu e pe mare. Pe uscat e şi departe, şi greu, o să vă rătăciţi. Dacă vreţi, puteţi închiria o pirogă. Bate un vânt potrivit, aşa că în două zile ajungeţi.

Mi-am ales o pirogă. Ciudată era barca asta, ce să zic! Pânza în chip de pungă, catargul – crăcănă, iar dincolo de bord ceva care semăna cu o băncuţă. Dacă vântul era puternic, trebuia să stai pe băncuţă, dar nicidecum în barcă. Eu, drept să-ţi spun, nu mai navigasem pe o navă ca asta, cu toate că în meseria de marinar nu sunt chiar un novice. Dar atunci nu aveam încotro. Şi-mi zic: o scoatem noi într-un fel la capăt.

Am încărcat bumerangurile, ne-am aprovizionat pentru drum şi am plasat echipajul. Eu la cârmă, Lom şi Fuks dincolo de bord, în loc de lest. Am ridicat pânzele şi am pornit.

Abia ne îndepărtarăm, când văd că în urma noastră vine în goană mare o flotilă întreagă. În faţă, o pirogă mare, iar la prova ei — cavalerul meu rătăcitor, amiralul Kuţitaki în persoană, în uniformă de căpetenie a papuaşilor.

Înaintau repede, gata-gata să ne ajungă din urmă. Să ne predăm, înţelegi, nu avea nici un farmec. Dac-ar fi fost numai papuaşii, cu ei m-aş fi înţeles eu, erau totuşi australieni, oameni civilizaţi, dar ăsta... cine ştie? Dacă-i pici în mână te înfulecă de viu... Ce mai tura-vura, vedeam eu că oricum ai suci-o, trebuia să primim lupta. Am cântărit situaţia şi mi-am zis: dacă intru în luptă, fac vărsare de sânge, şi la ce bun? Ce-ar fi să le fac o baie? Uneori nu strică se le răcoreşti capul unor astfel de războinici. Tocmai bine sufla vântul travers, un vânt puternic. Echipajul lor se afla pe băncuţe, dincolo de bord. Împrejurarea

era foarte prielnică, şi nu ne rămânea decât să facem un fel de prăjină mai lungă şi să ne desfăşurăm cât mai repede...

Într-un cuvânt, în două minute reamenajăm piroga, facem un viraj şi pornim în plină viteză în întâmpinarea lor. Ne apropiem unii de alţii din ce în ce. Deodată, cârmesc puţintel spre stânga, mă înţelegi, şi mătur tot lestul de pe prima pirogă, apoi de pe a doua, de pe a treia... de pe toate. Parcă-i suflase vântul. Când mă uit, în jur nu mai era mare, ci un fel de ciorbă de perişoare. Papuaşii pluteau, se bălăceau, râdeau şi le plăcea aşa de mult baia, încât nu mai voiau să iasă din apă.

Numai unul singur era supărat foc: Kuţitaki. Se căţărase într-o pirogă, tuna şi fulgera... Da' eu de colo, mă pricepi, îi transmit prin cod marinăresc, cu semnale: „Drum bun, tinere" – după care mă desfăşor şi întinde-o spre Sidney.

Când am ajuns, am înapoiat bumerangurile posesorului lor, mi-am luat rămas bun de la partenerul meu de golf şi am înălţat pavilionul.

Venise lume multă să ne conducă. Ne-au adus fructe, prăjituri, tot felul de bunătăţi pentru drum. Am mulţumit tuturor, am filat parâmele cu care nava era legată de mal, am ridicat pânzele şi am plecat mai departe.

XVII. ÎN CARE LOM PĂRĂSEŞTE DIN NOU IAHTUL

De data aceasta totul ne-a mers pe dos. După ce am părăsit ţărmul Noii Guinee, ne-a ajuns din urmă un taifun de o putere nemaiîntâlnită. „Beleaua" noastră juca pe valuri ca o coajă de nucă, dar, aidoma unui pescăruş, se ţinea mereu deasupra. Munţi de apă se năpusteau asupra punţii noastre. Greementul gemea. Eram în mare pericol. Deodată iahtul prinse a se învârti pe loc, ca un titirez, iar după o clipă vântul se linişti complet. Lom şi Fuks, necunoscând perfidia taifunului, răsuflară uşuraţi. Eu însă mi-am dat seama despre ce era vorba şi trebuie să recunosc că eram foarte îngrijorat. Nimerisem chiar în inima taifunului.

După o acalmie scurtă, vântul prinse din nou a şuiera ca un cor de diavoli, pânzele se sparseră pocnind îngrozitor, catargul se îndoise ca o undiţă, se rupse în două şi întreaga arboradă, împreună cu tachelajul, zburară peste bord. Ce mai tura-vura, ne-a zgâlţâit cum scrie la carte.

Când stihia se mai potoli, am ieşit pe punte să văd ce s-a întâmplat. Distrugerea era uriaşă şi ireparabilă. Ce-i drept, pânzele şi parâmele de rezervă erau în cală. Dar numai cu pânze, fără catarg, îţi dai şi dumneata seama că nu poţi naviga. Aici, departe de căile maritime frecventate, ne aştepta o soartă îngrozitoare: puteam să ne bălăcim în mijlocul oceanului ani de-a rândul. Înţelegi că asta nu era o perspectivă prea plăcută.

Deasupra capetelor noastre atârna ameninţarea unui sfârşit lent prin inaniţie şi, ca întotdeauna în astfel de împrejurări, mi-am amintit de viaţa mea agitată şi mai ales de draga mea copilărie. Şi imaginează-ţi că tocmai această amintire mi-a dat cheia salvării noastre.

Când eram copil, îmi plăcea să lipesc şi să înalţ zmeie în văzduh. Amintindu-mi despre această minunată ocupaţie, am mai prins curaj. Zmeu! Un zmeu de hârtie, asta-i salvarea!

Coşuleţele de la darurile primite la plecare au fost folosite pentru schelet. După aceea am fiert pap, am adunat toate hârtiile pe care le aveam pe iaht — ziare, cărţi, toată corespondenţa comercială şi ne-am apucat de lipit. Trebuie să recunosc, fără să mă laud, că a ieşit un zmeu pe cinste. Orice s-ar spune, dar în meseria asta sunt mare specialist. Când jucăria salvatoare s-a uscat, am ales o parâmă lungă, am aşteptat un vânt prielnic şi i-am dat drumul... Să ştii că n-a fost rău de loc. Parâmă s-a înălţat luată de zmeu, pornind iahtul, care începu din nou să dea ascultare cârmei.

Am desfăşurat harta, ca să aleg un loc potrivit pentru o reparaţie generală. Deodată aud nişte zgomote ciudate. Parcă trosnea ceva pe punte. Alarmat, urc sus şi în faţa ochilor îmi apare o privelişte îngrozitoare: parâmă de care se ţinea zmeul se agăţase de vinciul de ancoră şi în clipa când am apărut, era tocită de tot şi cum s-ar zice, se mai ţinea într-un fir de aţă. Atunci am dat comanda:

— Alarmă! Sus cu toţii!

Lom şi Fuks au ţâşnit pe punte. Stăteau în aşteptarea dispoziţiilor mele.

Să dai dispoziţii nu era un lucru simplu. Îţi dai seama că trebuia să facem un nod. Dar vântul se întetise, parâmă era întinsă ca o strună, iar o strună nu o legi cu una cu două.

Mă gândeam că totul s-a sfârşit. Dar forţa titanică a lui Lom îşi găsise aici aplicarea cuvenită. Se prinse, mă înţelegi, cu o mână de parâmă, iar cu cealaltă de o baba de pe punte, îşi încorda bicepşii şi parâmă prinse a slăbi...

— S-o ţii aşa, să nu-i dai drumul în nici un caz! poruncii şi începui să fac nodul.

Deodată, se năpusti asupra noastră, venind dinspre pupa, o rafală puternică de vânt. Zmeul se smuci, babaua fu smulsă

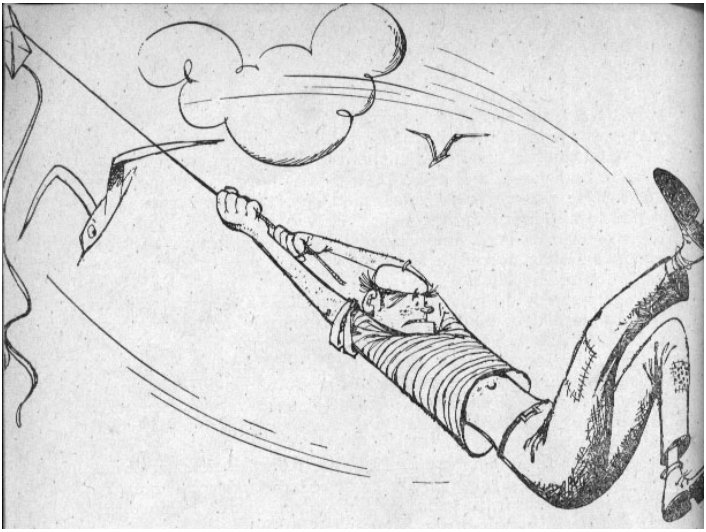

din lemnăria punții, aidoma unui morcov din răzor, iar Lom dispăru în nori. Mai apucase să strige doar:

— Înțeles, să țin așa!

Încremeniți, Fuks şi cu mine ne uitam în urma lui. Lom însă nu se mai vedea. Mai zărirăm printre nori un punct negru, apoi viteazul nostru tovarăş ne părăsi în mijlocul oceanului.

În cele din urmă mi-am venit în fire, m-am uitat la compas, am văzut cursul şi am apreciat după ochi cum va fi vremea. Trebuie să-ți spun că concluziile mele nu erau din cele mai strălucite: un vânt puternic, de forță șase şi cu o viteză de douăzeci şi cinci de mile pe oră îl ducea pe secundul meu spre țărmurile Țării Soarelui Răsare. Iar noi din nou ne bălăceam neputincioşi pe valuri, fără pânze, fără cârmă.

Constatarea asta m-a amărât la culme şi de supărare m-am dus să mă culc. Nici n-am apucat să aţipesc bine, când îl aud pe Fuks că vine să mă trezească. M-am frecat la ochi, m-am ridicat şi nu ştiu dacă mă poți crede, dar ascultă ce am văzut: în dreapta noastră, pe direcție, o insulă de corali şi totul aşa cum se cuvine: cu palmieri, cu lagună... Dac-am fi tras la mal, am fi putut să ne întocmim într-un fel oarecare nişte

pânze. Într-un cuvânt, soarta, cum s-ar zice, ne-a zâmbit, dar vai, zâmbetul ei se dovedise a fi fals.

Judecă şi dumneata: vântul ne mâna din urmă, fără grabă, am ajuns în dreptul insulei, care era alături de noi să-ntinzi doar mâna... Dar cum ştii şi dumneata, astea-s vorbe de clacă, ia caută de găseşte o mâna de vreo două sute de stânjeni... Ce mai tura-vura, totul era clar: trecusem pe lângă insulă.

Altul în locul meu şi-ar fi pierdut cumpătul, eu, însă, mă înțelegi, nu sunt dintre aceia. Practica maritimă recomandă ca în asemenea împrejurări să arunci pe coastă o ancoră legată de o parâmă. Cu mâna, fireşte că nu puteai să faci treaba asta: era nevoie fie de o puşcă, fie de o rachetă. Am alergat în cabină să caut obiectele mai sus-arătate, am scormonit, am întors totul pe dos, dar n-am găsit, mă înțelegi, nici rachetă, nici puşcă: îmi scăpase din vedere şi nu le luasem la plecare. Îmi cădeau în mâini tot felul de obiecte de toaletă: cravate, bretele... Dar din acestea, după cum ştii şi dumneata, nu se poate face o puşcă. Şi din nou o mică incursiune în trecut mi-a schițat planul acțiunilor viitoare.

Eu, mă înțelegi, n-aş putea spune că în copilărie m-am remarcat printr-o comportare exemplară. Dimpotrivă. Poate s-o recunoască orişicine. Huligan n-am fost niciodată, dar ştrengar, slavă Domnului. O unealtă ca praştia nu părăsea niciodată buzunarul meu... Niciodată...

Mi-am adus aminte de treaba asta şi mi-a venit o idee: o puşcă din bretele fireşte că nu se poate face, dar o praştie e cu totul altceva. Am luat şase perechi de bretele dintr-un elastic trainic. Am făcut o praştie, dar mult mai mare decât cele obişnuite. Mai departe e limpede: am încărcat-o cu o ancoră mică, după care Fuks şi cu mine am întins-o cu un vinci şi am dat comanda:

— Atenție!

După aceea am tăiat funia şi ancora s-a înălțat ducând cu ea o saulă subțire, dar trainică. Mă uit – merge! Ancora s-a

prins zdravăn de țărm. După o jumătate de oră eram pe insulă, iar topoarele noastre răsunau, tulburând solemna liniște a pădurii virgine.

Ne era cam greu singuri, dar ne-am descurcat până la urmă. Ne-am descurcat chiar foarte bine.

Taifunul ne zgâlțâise zdravăn, așa că trebuia, mă înțelegi, să călăfătuim din nou bordurile, să dăm cu smoală întreg iahtul, iar lucrul principal, să facem o nouă arboradă şi un nou tachelaj. Am muncit pe brânci, dar am reparat totul cum se cuvine. Cu catargul să vezi ce simplu şi ce bine s-a aranjat: am ales un pui de palmier, l-am scos din pământ cu rădăcină cu tot şi l-am aşezat pe bord. Sus l-am întărit după obicei cu şarturi, iar jos în cală, în loc de lest, am aruncat pământ, l-am udat şi, mă înțelegi, catargul nostru s-a prins.

După aceea am croit pânzele, le-am cusut, le-am ridicat şi am pornit.

Să conduci un vas astfel armat e în afara regulilor marinăreşti, în schimb aveam un confort neobişnuit: frunzele ne foşneau deasupra capului şi verdeața ne încânta ochiul... Ştii cât e de neplăcut să stai de cart, să plesneşti de căldură, iar setea să te chinuiască ca pe hoții de cai. Fructele palmierului se copseseră între timp şi nu trebuia decât să te catari pe catarg şi aveai în mână, tinere, o nuca de cocos plină cu lapte proaspăt şi

răcoritor. Ce să-ți mai spun. „Beleaua" nu mai părea un iaht, ci mai degrabă b plantație plutitoare... Uite așa. Ne fortificam cu regimul ăsta de fructe şi înaintam pe drumul în care, după presupunerile noastre, ar fi debarcat Lom. Am navigat o zi, am navigat două, iar în a treia zi în fața noastră zărim pământ. Iau binoclul şi văd: un port, semnalizări de intrare şi un oraş aşezat chiar pe coastă... N-ar fi fost rău să fi intrat şi noi, dar m-am stăpânit şi n-am intrat. Ce să mai vorbim, aveam o socoteală personală cu domnul Kuțitaki care se afla acolo, fir-ar el să fie al naibii...

XVIII. CEL MAI TRIST, ÎNTRUCÂT „BELEAUA" NAUFRAGIAZĂ, DE DATA ASTA FĂRĂ PUTINȚĂ DE SALVARE

Înaintam pe lângă țărm. Ziua se scurse fără evenimente deosebite. Spre seară se lăsă ceața, dar o ceață să-ți dai cu degetele în ochi. Din toate părțile se auzeau semnale, sirenele urlau cu desperare, iar clopotele băteau jalnic. Eu eram alarmat, dar, mă înțelegi, şi vesel. Numai că veselia asta nu ținu prea mult. Deodată văd venind de-a dreptul spre noi o navă mare cu mers rapid. Când mă uit mai bine — un torpilor în plină viteză. Eu o țin pe dreapta, o ține şi el pe dreapta, eu o iau la stânga, o ia şi el la stânga... Uite aşa.

Urmează, mă înțelegi, o izbitură groaznică, bordurile trosnesc, apa se năpusteşte pe punte şi „Beleaua", despicată în două, începe să se scufunde domol sub ochii noştri.

De data asta, gata, s-a sfârşit! mă gândesc îndurerat.

— Fuks — zic — ia colacul de salvare şi înoată spre vest. E aproape.

— Şi dumneavoastră? mă întrebă Fuks.

— M-aş duce şi eu, dar nu am timp, pentru că trebuie să fac o însemnare în jurnalul de bord, să-mi iau rămas bun de la iahtul nostru şi, afară de asta, drumul meu nu e într-acolo...

— Nici al meu, Hristofor Bonifatievici, nici mie nu mi-e în drum. Nu mă trage inima într-acolo...

— Rău, Fuks — îi răspund — foarte rău. Acolo, orice-ai spune, e un țărm, sunt frumusețile peisajului, sfântul munte Fudji-Iama...

— Nu mă interesează peisajele, iar în ce priveşte vechea mea specialitate, jocul de cărți, m-am lăsat de ea.

Am fost atât de mişcat de devotamentul lui, încât am simţit că-mi cresc puterile. „Ehei — mă gândii — e prea devreme să ne cânte aleluia!" Am examinat cât de mare era avaria şi am pus mâna pe topor.

Fuks era bucuros şi dădu dovadă de o energie care m-a uimit cu totul. Ce-i drept, era vorba de stricat, nu de dres, şi-i lucru destul de simplu.

Nici nu apucarăm să ne încălzim bine, că palmierul zbură dincolo de bord. Fuks sări călare pe el. I-am încredinţat şi câteva lucruri preţioase pentru noi: colacul de salvare, compasul cu habitaclul, o pereche de vâsle, butoiaşul cu apă, şi câte ceva din garderobă...

Cât despre mine, mă tot învârteam pe punte, nu mă înduram să părăsesc „Beleaua" mea... Deodată simţii că se apropie ultima clipă: pupa s-a ridicat în sus, restul iahtului cobora tot mai jos; încă puţin şi trebuia să se scufunde...

Ochii mi se umplură de lacrimi... Şi atunci, mă înţelegi, am pus mâna pe topor şi din două lovituri am scos tăbliţa cu litere de pe pupa...

După aceea m-am aruncat în apă, cu direcţia spre Fuks. Călare pe palmier, urmăream cum acoperă oceanul rămăşiţele iahtului meu. „Beleaua" mea dispărea pentru totdeauna, înghiţită de adâncurile oceanului, luând cu ea toate suferinţele prin care trecuse...

Fuks avea şi el lacrimi în ochi.

I-am întins mâna.

— Nu-i nimica — zic — nu-ţi pierde curajul, ai să vezi că o să mai navigam noi doi. Câte nu se întâmplă în viaţa unui marinar...

Ne-am mai uitat o vreme spre locul unde valurile se împreunaseră deasupra iahtului, apoi am încercat să ne aranjăm, şi imaginează-ţi că ne-am aranjat oarecum binişor.

Firește, simţeam mult lipsa confortului de pe iaht, totuşi aveam strictul necesar. Am instalat compasul, am amenajat cu

chiu cu vai o pânză mică dintr-un tricou vechi, colacul de salvare l-am atârnat pe o ramură a palmierului, iar oglinda de la pupa cu numele am amenajat-o ca masă de scris.

Într-un cuvânt, totul era bine, numai că, uite, picioarele stăteau în apă.

Într-o bună zi vedem un fum care venea de după pupa, şi am crezut că e din nou torpilorul, când colo, era un simplu cargou — un tramp[1] sub pavilion englez.

Nu voiam să cer ajutor, gândindu-mă că poate voi răzbi singur. Dar lucrurile au ieşit altfel.

Când am zărit cargoul, mi-am scos numaidecât cele necesare pentru scris şi m-am apucat să-mi fac însemnările corespunzătoare în jurnalul meu de bord. Căpitanul cargoului, zărindu-ne şi el, îşi puse luneta la ochi, descoperind situaţia jalnică a navei noastre, dacă o astfel de încropire poate fi numită navă. Şovăiau totuşi dacă să ne vină sau nu în ajutor, întrucât nu descoperise urme de panică şi nici nu emiteam semnalele corespunzătoare...

Dar uite că împrejurările se întoarseră în aşa fel, încât căpitanul schimbă brusc hotărârea.

În timpul acela, eu tocmai terminasem de scris, mi-am aşezat masa provizorie, cum s-ar spune, în picioare şi atunci literele scânteiară în depărtare. Zărind cuvântul „Belea", căpitanul îl luă drept o chemare în ajutor sau un semnal de naufragiu, ceva în felul ăsta.

Coti spre noi şi după o jumătate de oră ne şi aflam pe bordul lor, iar eu şi cu căpitanul, stând la un păhărel de rom, discutam despre cazul nostru atât de hazliu. Aşa părea atunci, hazliu.

I-am dat în dar vâslele, compasul şi palmierul care, plantat într-un ciubăr la porunca lui, a fost aşezat în salon. Mie nu mi-am oprit decât colacul de salvare şi oglinda pupa cu

[1] Tramp — navă comercială care merge din port în port în căutarea încărcăturilor.

denumirea iahtului, mă înțelegi, ca amintire. Stăteam de vorbă şi-mi povestea că merge spre Canada după cherestea. După aceea am discutat despre tot felul de noutăți. Apoi el a plecat, iar eu am rămas să citesc ultimele ştiri.

Răsfoiam ziarele, şi ce să vezi!... Zăresc un titlu pe o pagină întreagă: „Un atac aerian... Criminalul a dispărut!"

Firește că lucrul acesta mi-a stârnit interesul. Citesc articolul şi văd că toată zarva asta era din cauza lui Lom. Din câte am înțeles, coborâse cu zmeul-paraşută drept lângă Fudji-Iama. Se adunase bineînțeles lume care sfâşiase zmeul în bucăți şi-şi luase fiecare câte un petic, aşa, ca amintire.

Dar zmeul fusese făcut din ziare! Atunci a intrat în funcțiune poliția. Lom era acuzat de contrabandă de literatură ilegală. Nu ştiu cum s-ar fi terminat toată tărăşenia asta, dacă cerul nu s-ar fi acoperit cu nori. În acelaşi timp se auziră bubuituri subterane înfundate... Mulțimea, îngrozită, fu cuprinsă de panică şi o luase la sănătoasa.

Pe povârnişul muntelui sfânt nu mai rămăseseră decât secundul meu Lom şi şefii cei mari ai poliției japoneze.

Stăteau şi se uitau unii la alții. Pământul se mişca sub picioarele lor...

Era un fenomen neobişnuit pentru suprafața planetei noastre şi multora le-a provocat diferite manifestări de spaimă. Lom însă, mă înțelegi, şi-a petrecut toată viața pe bord, aşa că era obişnuit cu tangajul. Totuşi nu ştiuse să aprecieze aşa cum se cuvenea forța înspăimântătoare a celor petrecute şi pornise fără grabă, în sus, pe povârnişul muntelui. Când colo, aşa cum se obişnuieşte a se spune, „pământul se deschise" la picioarele lui şi o crăpătură largă despărți pe fugar de cei care-l urmăreau. Poliția îi pierduse urmele şi iată că-l caută cu multă râvnă. Zadarnic însă.

XIX. LA SFÂRŞITUL CĂRUIA LOM ÎŞI FACE APARIŢIA PE NEAŞTEPTATE ŞI CÂNTĂ ÎN GÂND

Asta ar fi cam tot ce aflasem din ziare, dar şi asta îmi era destul ca să mă tulbur. După ce-mi pierdusem iahtul, colac peste pupăză, tovarăşul şi secundul meu Lom intrase într-o încurcătură ca asta. Să fi avut iahtul, nu mă mai uitam la Kuţitaki şi alergam să-l salvez. Dar aşa, trebuia să aşteptăm până vom ajunge în portul de destinaţie şi abia de acolo s-o ştergem într-un fel oarecare. În bani nu ne prea lăfăiam, iar vaporul se mişca încet de tot.

Mă apropii de căpitan şi-i spun:

— Nu s-ar putea cumva să mărim viteza?

— Aş face-o bucuros, dar am puţini fochişti şi n-o scot la capăt, abia mai ţin aburul.

M-am gândit ce m-am gândit, m-am sfătuit şi cu Fuks, ne-am mai odihnit o zi, după care ne-am angajat ca fochişti pe vapor. Leafa era desigur mică, dar nu cheltuiam nimic cu masa şi când munceşti, nu te plictiseşti. Afară de asta, vaporul avea să meargă mai repede, aşa că intrarăm în tură.

Combinezoane nu ne dădeau, Fuks şi cu mine nu aveam decât ce era pe noi. Cu scopul de a face economie de îmbrăcăminte, ne-am dezbrăcat, rămânând numai în chiloţi. De altfel era mai bine, pentru că în compartimentul căldărilor era foarte cald. Cu încălţămintea o duceam însă prost. Sub picioarele noastre numai cărbune şi zgură încinsă. Dacă ne descălţam, ne frigeam, dacă ne încălţam, stricam ultima pereche de ghete.

Noi însă nu ne-am pierdut firea: am luat patru găleţi, le-am umplut ca apă şi ştii ce bine am dus-o? N-ai idee!

Stăteam cu picioarele în găleți, ca în nişte galoşi, iar dacă nimeream vreun cărbune încins, nu auzeai decât un „sfârr" şi cu asta basta.

Mă descurcam destul de bine ca fochist, că nu era pentru mine ceva nou, dar uite, pe Fuks munca asta îl dădea gata. Umpluse focarul vârf, cărbunele se copsese, făcuse o pojghiță şi el îl scormonea cu lopata.

— Ehei — zic — crezi că ai să faci treabă cu lopata? Aici e nevoie de o rangă de fier. Unde-i bietul Lom? El s-ar pricepe la treaba asta.

Nu ştiu dacă mă crezi, dar deodată aud în spatele meu o voce surdă:

— Lom e aici, la ordinele dumneavoastră!

Când întorc capul, ce să vezi — din mormanul de cărbuni apare secundul meu Lom: slab, negru, neras, prăpădit, totuşi,

Lom în carne şi oase. Mi se tăiaseră, mă înțelegi, picioarele, atât de surprins eram!...

Ne-am sărutat, fireşte, ba lui Fuks îi scăpă şi o lacrimă. Curățarăm toți trei focarele, după aceea Lom ne povesti despre încercările prin care trecuse.

Tot ce se scrisese în ziare despre el era în totul adevărat, afară de atacul aerian şi reaua lui intenție. Nici pomeneală de atac, îl adusese pur şi simplu vântul, şi asta era tot. Iar când oscilațiile solului încetaseră, Lom coborâse frumuşel spre oraş. Mergea şi-i era teamă să se uite în jurul său. Încotro îşi întorcea privirea, un polițist, încotro o apuca — un copoi...

Îți dai seama, dacă şi-ar fi păstrat calmul, ar fi reuşit să treacă neobservat, dar după atâtea zguduiri, cu nervii atât de zdruncinați, flăcăul nostru se cam speriase şi o luă la picior. Nici el nu mai ştia când o luase la goană.

Fugea şi se uita înapoi, iar în urma lui, copoi, poliția, copii, câini, ricşe, automobile, strigăte, zarvă mare, tropot de picioare...

Unde era să se ascundă? Atunci, mă înțelegi, o apucă spre mare. Se furişă pe cheiul unde se încărcau cărbunii, se vârî în cărbuni şi rămase acolo. Se nimerise ca vaporul nostru să se apropie de țărm pentru a fi încărcat. Încărcarea se făcea cu ajutorul transportorului cu cablu. Apuca cupa cât apuca, iar deasupra vaporului se răsturna.

Iată că-l prinse în cupă şi pe Lom. Când şi-a dat seama, a vrut să sară, dar s-a gândit că iar îl vor prinde, aşa că a renunțat. Nici nu apucă să zică pâs, că se şi pomeni în cală!

De respirat putea să respire... Îşi pipăi mâinile, picioarele, constată că erau întregi şi cum de plecat nu avea unde, se gândi să folosească trândăvia forțată, să se sature de somn. Se înfundă în cărbuni şi adormi. Şi a dormit până când a auzit ordinul meu.

În general, totul s-a întors spre bine. Echipajul de pe „Belea" se întrunise din nou şi începurăm să întocmim planul

pentru întoarcerea acasă. Se apropia sfârşitul călătoriei noastre şi atunci mă gândii: Fuks şi cu mine am nimerit pe vapor în mod legal, ca naufragiaţi, dar Lom nu avea bilet şi era un fel de delicvent fugar. Cine ştie ce soi de om era căpitanul vaporului? Atâta timp cât totul fusese în ordine, fusese şi el bun, dar dacă avea să afle despre tărăşenia lui Lom, putea să-l predea autorităţilor şi după aceea du-te şi scoate-l! Atunci i-am dat un sfat:

— Rămâi — zic — aici. Acum te-ai obişnuit. De mâncare o să-ţi aducem noi, iar tura o vom face împreună. O să ne fie şi nouă mai uşor, sunt totuşi treizeci şi trei de procente economie de forţe. Afară de asta, aici eşti în siguranţă.

Lom fu de acord fără nicio discuţie.

— Numai că — zice — o să mă cam plictisesc. Acolo e întuneric, iar eu m-am săturat de somn. Nu ştiu cum să-mi omor timpul.

— Ei, asta nu-i o nenorocire — îi răspund — putem să ne gândim la ceva. Uite, în întuneric poţi să faci, de pildă, versuri sau încearcă de numără până la un milion, asta ajută şi la insomnie...

— Dar de cântat, Hristofor Bonifatievici, e voie? mă întrebă el.

— Nu ştiu cum să te sfătuiesc — zic. Eu unul nu ţi-aş recomanda, dar dacă ţii neapărat, cântă în gând.

Când am terminat tura, şi a venit schimbul celălalt, Lom s-a dus înapoi în movila de cărbuni, iar eu cu Fuks am ieşit pe punte. Deodată văd că fochiştii dau buzna afară, de parcă i-ar fi opărit.

Îi întreb ce s-a întâmplat.

— S-a cuibărit un drac în magazie — îmi răspund ei. Urlă ca o sirenă, dar ce anume urlă, nu se înţelege.

Am priceput imediat despre ce era vorba.

— Staţi voi aici — zic — cobor eu şi lămuresc problema. Cobor şi aud într-adevăr nişte urlete îngrozitoare, o melodie

nedefinită, iar cuvintele, ce să-ți spun! Şi în special glasul, glasul era ceva... Nici nu ştiu cum să-ți explic. Auzisem odată în Ceylon cum urlau elefanții, dar aceea era o cântare de paradis.

Am stat, am ascultat şi mi-am dat seama că era Lom. Am pornit spre magazie, ca să-l cert pentru lipsa lui de prudență. Dar în timp ce mergeam, am priceput că eu însumi eram vinovatul, nici de data asta nu-i dădusem o dispoziție precisă. Din acest punct de vedere, am avut întotdeauna neînțelegeri cu Lom.

Intru în magazie şi aud:

Eu sunt secundul
Corvetei „Belea"
Pe care-a înghițit-o
Marea cea rea.
Iată-mă acuma
Ascuns în surdină,
Ca un criminal,
Pe o navă străină,
În cală să zac,
Pe negrul cărbune...

Nu puteai să-i spui nimic, pentru că într-adevăr cânta despre el şi tot ce spunea era adevărat. În legătură cu corveta, a cam exagerat însă. Corvetă era aceea!... Probabil că era un fel de figură de stil. Într-o dare de seamă, într-un raport de navigație, într-un document de transport o inexactitate ca asta e, firește, nelalocul ei, dar în cântece se admite, de ce nu? Poate să-i spună şi dreadnought[1], va suna şi mai impresionant.

Totuşi l-am oprit pe Lom:

— M-ai înțeles greşit, dragul meu. Cântă ceva despre noi, dar în aşa fel, încât să nu audă nimeni, ca să nu avem neplăceri.

[1] Un mare cuirasat, predecesorul vasului de linie de astăzi.

Lom tăcu. Era de acord.

— Aşa e — zice — dumneavoastră mi-aţi permis, dar eu nu mi-am dat seama. N-am să mai cânt. Mai bine o să număr...

Am ieşit din magazia de cărbuni şi i-am chemat pe fochişti. Le-am explicat că aşa urlă uneori focul în focare. Lucrul acesta l-a confirmat şi mecanicul.

— Se întâmplă — zice — câte un fenomen din ăsta.

XX. ÎN CARE LOM ŞI FUKS MANIFESTĂ LIPSĂ DE ATENȚIE LA CUMPĂRĂTURI, IAR BALIVERNĂ VERIFICĂ ÎN MOD PRACTIC REGULILE DE ALGEBRĂ

În cele din urmă am ajuns în Canada. Fuks şi cu mine ne-am luat rămas bun de la căpitan şi am coborât, iar pe Lom l-am debarcat de contrabandă noaptea. Am intrat într-o tavernă liniştită, ne-am aşezat la o masă şi hai să chibzuim ce-i de făcut ca să ajungem mai repede acasă. Distanța nu ne impresiona. Am hotărât ca din Canada să ne îndreptăm spre Alaska, iar din Alaska, prin golful Bering, spre Ciukotka. Acolo eram ca şi acasă, ne descurcam noi.

Din punctul acesta de vedere planul fu aprobat.

Atâta că mijloacele de transport ne-au pus pe gânduri. Venise iarna, mă înțelegi, apele înghețaseră, de jur împrejur numai zăpadă, căi ferate nu existau şi cu maşina nu puteai merge. Ca să mergi cu vaporul, trebuia să aştepți până la primăvară...

Ne-am sfătuit noi cât ne-am sfătuit şi ne-am gândit să cumpărăm o sanie. Iar la sanie, ce s-o nimeri — un ren sau nişte câini.

Am pornit după cumpărături, fiecare în altă pare... Eu m-am dus după sanie, Lom după ren, iar Fuks luă asupra sa sarcina clinilor.

Am găsit o sanie trainică, frumoasă, confortabilă. Lom nimerise ceva mai prost. Adusese un ren pătat şi cam costeliv. Specialiştii care l-au examinat l-au caracterizat în felul următor: la coarne ar fi, cică, ren de clasa întâi, dar la picioare, submediocru. Copitele prea înguste.

Ne-am hotărât să facem o încercare. Am înhămat renul, dar nu trăgea de loc. Unde era zăpadă, mai mergea cum mai mergea, dar când ajungea pe gheață, renul nostru nu putea să facă un pas. Picioarele îi alunecau în toate părțile.

Atunci mi-am dat seama că ar fi trebuit să-l potcovim. Da' de unde să iei potcoave?

Şi atunci, mă înțelegi, m-am folosit de oglinda pupa cu numele vasului, înseamnă că nu degeaba am cărat-o după mine. Am deşurubat literele de aramă şi cu aceleaşi şuruburi le-am fixat, cum am putut, pe copitele renului. Să ştii că ne-au ajutat, dar nu pot spune că îndeajuns. Ce-i drept, derapa mai puțin, dar de mers tot încet mergea. Nimerisem o vită leneşă!

Între timp sosi şi Fuks cu achiziția lui. Adusese o cățeluşă mică, cu botul ascuțit. În diplomă — căci avea una — scria că fusese călăuză fruntaşă, premiată chiar. Atunci ne-am hotărât s-o înhămăm în față. Uşor de spus. Cu renul am scos-o noi la capăt imediat, în loc de hamuri i-am atârnat de gât colacul de salvare. După cum vezi, şi acesta ne-a fost de folos; la oameni gospodari nimic nu se pierde, totul îşi găseşte întrebuințare. Câinele, însă, nu se lăsa de loc; îşi arăta colții, muşca. Încearcă de înhamă un animal ca ăsta!

Cu chiu, cu vai ne-am împrietenit. I-am făcut un jug, l-am vârât cu forța între hulube şi i-am dat drumul...

Ce să-ți spun, de-abia acum începu reprezentația! Renul lovea cu copitele şi dădea din coarne, iar câinele urla. Imaginează-ți că animalele alergau destul de repede, însă de-a-ndăratelea.

Mă hotărâsem să pornesc aşa, de-a-ndăratelea, dar pentru experiență, hotărâi să le schimb locurile. Deşi se spune că schimbând locul termenilor, suma nu se schimbă, asta e, mă înțelegi, numai la algebră. Aici însă era cu totul altceva.

Le-am inversat deci locurile şi i-am înhămat din nou.

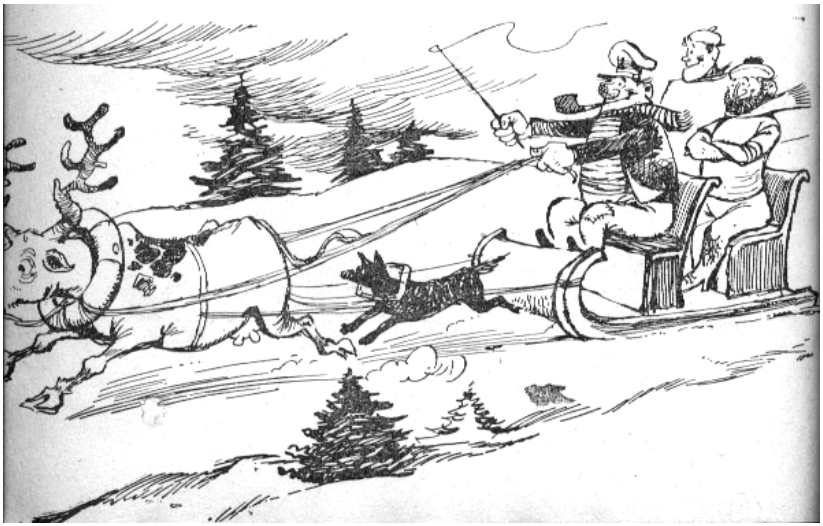

Ce crezi? Când porni renul nostru în buiestru, îi sfârâiau călcâiele. Iar cățeluşa după el. Clănțănea din dinți, scheuna, dar trăgea şi ea ca o locomotivă.

Lom şi cu mine abia apucarăm să ne suim în sanie, dar Fuks nu reuşi decât să se prindă de funie şi merse aşa vreo jumătate de milă, aidoma unei ancore de furtună.

Îți imaginezi ce alergare a fost aceea! Nu mi-am luat lohul, de altfel nici nu-l puteam folosi. Pe gheață era greu. Judecind totuşi după obiectivele de pe coastă, aveam o viteză uimitoare. Satele apăreau şi dispăreau cu iuțeala fulgerului, ca printr-o pâclă, sania zbura pe gheață, iar în urechi nu se auzea decât şuieratul vântului.

Renul scotea aburi pe nări, copitele străluceau şi să vezi cât de ingenios întipăreau literele cu care era potcovit: „Belea"! Ca un „Underwood"[1].

Cățeluşa noastră se străduia şi ea din răsputeri: scheuna, urla, îşi scosese limba de un cot, dar nu rămânea în urmă.

Nici n-am apucat bine să ne venim în fire, că am şi ajuns la granița Alaskăi, unde se aflau nişte şerifi cu arme şi drapele.

[1] Marca unei maşini de scris.

M-am gândit, mă înțelegi, să frânez puțin: nu făcea să trecem în goană granița, fără a respecta formalitățile locale, şi atunci am strigat:

— Viteză mică, stop!

Ți-ai găsit! Nici vorbă de aşa ceva! Renul meu nu vedea şi nu auzea. Alerga de parcă era automatizat.

Atunci un şerif flutură o batistă, iar ceilalți traseră o rafală... Credeam că s-a terminat cu noi, dar până la urmă nu s-a întâmplat nimic. Am trecut mai departe. După vreo cinci minute o luasem înaintea unei trăsuri cu un cal, mai depăşirăm două trăsuri, după aceea n-am mai numărat trăsurile pe care le întreceam. Ăia se grăbeau, pe când eu eram bucuros să merg mai încet, dar nu puteam să domolesc perechea de animale...

După o cotitură apăru fortul Yukon, unde se adunase o mulțime de lume pe gheață. Agitau mâinile, strigau, trăgeau focuri în aer. Se strânsese lume, încât gheața nu rezistă şi se sparse.

Mulțimea s-a retras pe țărm, iar drept în fața noastră se căscă o copcă uriaşă, spre care înaintam cu o viteză amețitoare. Atunci am aplecat sania într-o rână, hulubele s-au rupt, eu am căzut în zăpadă cu întreg echipajul, iar renul, din viteză, nimeri drept în apă, cu câine cu tot.

Puteau să se înece, dar i-a scăpat colacul de salvare. Mă uitam la ei cum înotau, fornăind şi gâfâind.

Binevoitori din public au adus un lasso, au prins renul de coarne şi au început să-l tragă afară din apă. Şi imaginează-ți că mult lăudatele coarne ale nobilului meu animal s-au desprins fără nici o greutate, iar de sub ele apărură două cornițe scurte, ca acelea de vacă! Spre norocul nostru, astea se țineau bine. Şi mulțumită lor fu scoasă sania deasupra gheții. Renul se scutură, îşi linse rănile şi prinse a mugi jalnic, exact ca o vacă.

Când m-am uitat mai bine la el, am constatat că era într-adevăr o vacă, doar că nu avea coadă. Îl înşelaseră pe Lom acolo în Canada. Atunci am înțeles de ce renul meu luneca pe

gheață. În schimb, de unde-i venea agerimea, care nu e proprie acestui animal, asta n-am priceput de îndată.

Totuşi, specialiştii în materie de câini mi-au explicat şi lucrul acesta. Se dovedise că şi Fuks fusese tras pe sfoară: în loc de câine i se vârâse pe gât un pui de lup.

Să vezi un lucru interesant: puiul de lup, ca animal de tracțiune, nu face două parale; vaca, fireşte, nu-i ca renul, nici pe departe, dar amândoi laolaltă au fost grozavi. Uite, aici s-a confirmat regula din algebră: minus cu minus îți dă plus, cum s-ar zice.

După ce s-a mai potolit iureşul, s-a lămurit şi povestea cu întâmpinarea aceea atât de solemnă. În ziua respectivă avuseseră loc alergări de iarnă şi, ce crezi, noi am obținut premiul întâi, aşa, pe nepusă masă.

XXI. ÎN CARE AMIRALUL KUȚITAKI ÎL AJUTĂ PERSONAL PE CĂPITAN SĂ IASĂ DINTR-O SITUAȚIE CÂT SE POATE DE GREA

Vreo trei zile am fost oaspeții Yukonului. Ne-am odihnit bine, am lăsat animalele să se odihnească. În calitate de oaspeți, ni s-a dat deplină libertate, dar ni s-au luat semnături că nu vom părăsi locul. A treia zi, am înhămat animalele la sanie şi am pornit la drum. Străbatem Yukonul ca săgeata, ieşim în golful Bering şi luăm direcția Ciukotka. Până la insula Laurențiu totul a mers strună. Acolo însă a trebuit să întârziem. Se iscase o furtună care a spart gheața şi ne-am împotmolit în fața unei crăpături ca pe un banc de nisip.

Ne-am instalat tabăra într-un bloc de gheață, aşteptând să vină dezghețul. Motive de grabă nu aveam, cu hrana nu o duceam prost, ne aprovizionasem pe drum cu pemmican, cu peşte, cu găinuşe de munte congelate. Mai aveam şi lapte de la vaca noastră. Într-un cuvânt, de foame nu muream noi, dar uite, cu frigul era prost de tot. Stăteam lipiți unul de altul şi tremuram ca scuturați de friguri. Mai mult decât toți, suferea Fuks; barba îi era numai țurțuri, rebegise de tot flăcăul şi cât era ziua de lungă, se văicărea. Lom ajunsese şi el la capătul puterilor.

Nu mai era de răbdat, trebuia să întreprind ceva. Stăteam şi mă gândeam la tot felul de metode de încălzire. Lemne, cărbuni, petrol, astea toate nu se potriveau pentru că nu le aveam la îndemână. Atunci mi-am amintit că fusesem odată la circ şi acolo un hipnotizator fiersese apă numai fixând-o cu privirea.

Ce-ar fi — mă gândii — să fac şi eu aşa? Voință aveam berechet, slavă Domnului! O voință de fier. De ce să nu încerc?

Mi-am fixat privirea asupra unui bloc de gheață — nimic. Nu să fiarbă, dar nici să se topească măcar cât de cât. Atunci mi-am dat seama că totul fusese minciună, înşelătorie, pur şi simplu un număr de circ. Iuțeala de mână, cum s-ar zice, curată scamatorie... De îndată ce mi-am adus aminte de acest cuvânt, în circumvoluțiunile mele cerebrale luă naştere o idee genială.

Am pus mâna pe topor, am ales un bloc de gheață mai potrivit, l-am marcat de jur împrejur, l-am crestat şi m-am întors în tabără.

— Ia ajutați-mă să execut o scamatorie! Lom se ridică în picioare şi bombăni:

— Mă mir, Hristofor Bonifatievici, cum de mai puteți glumi! Noi ne prefacem în țurțuri, iar dumneavoastră vă arde de scamatorii.

Fuks cârtea şi el:

— Hocus-pocus preparatus. În Marea Roşie am făcut baie numai în chiloți şi tot era cald, iar aici am îmbrăcat trei perechi şi nu mă pot încălzi. Mai scamatorie decât asta...

Atunci m-am răstit la ei:

— Lăsați discuțiile deplasate! Ascultați comanda! Să ridicăm bucata de gheață! Țineți aşa! Cinci grade spre stânga! Mai la stânga...

Si iată că în virtutea disciplinei au săltat creația minții şi a mâinilor mele, o uriaşă lentilă de gheață; am îndreptat un mănunchi de raze asupra gheții — o sfredelea nu alta, tăia ca în brânză. Se vedeau doar pufăind aburi. Am îndreptat mănunchiul asupra ceainicului – acesta dădu îndată în clocot şi capacul începu să salte. Iată în ce fel am biruit şi frigul. Şi țin-te trai pe vătrai! Începurăm să ne obişnuim cu locurile, că nu ne mai venea să plecăm de acolo. Pe lup îl hrăneam cu pemmican, vacii îi serveam fân. Şi noi eram sătui, nu răbdam de foame. În timpul acesta, crăpătura din gheață se îngustă, se lipi prin apropierea blocurilor, aşa că am înhămat trăpaşii

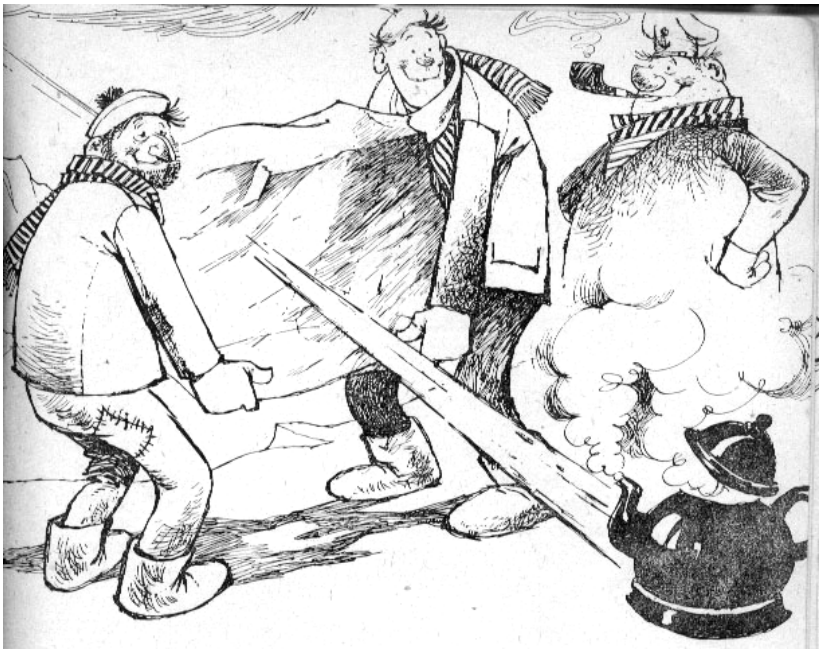

pentru ultima oară şi am pornit în goana mare în direcţia Petropavlovskului.

Sosim, coborâm din sanie şi ne prezentăm autorităţilor locale. Trebuie să-ţi spun că ne-au primit foarte frumos. Acolo, mă înţelegi, urmăreau expediţia noastră din ziare. În ultima vreme erau chiar îngrijoraţi şi când le-am spus cine suntem, ne-au primit cu braţele deschise — ospeţe, vizite, răsfăţ — numai să te ţii. Vaca am despotcovit-o şi am predat-o unui colhoz cu proces-verbal în regulă, iar puiul de lup l-am dăruit elevilor unei şcoli, pentru micul lor parc zoologic. Da' ce să-ţi mai spun... Un veac să fi stat acolo şi nu ne săturam.

Dar mă-nţelegi, veni primăvara, porniră la vale gheţurile şi nouă ni se făcu dor de mare. De dimineaţă plecam pe coastă, la vânătoare de morse, sau numai aşa, ca să privim oceanul.

Într-o bună zi am ieşit tustrei la plimbare. Fuks se urcase pe un deal. Deodată aud că strigă cu o voce înspăimântătoare:

– Hristofor Bonifatievici, „Beleaua"!

Ce belea o fi pățit, mă întrebam; poate s-a lovit la picior de un bolovan, sau a întâlnit vreun urs, mai ştii! Am fugit repede să-l ajut. Urcase şi Lom. Iar Fuks o ținea într-una:

— „Beleaua", „Beleaua"!

Urcarăm la dânsul şi imaginează-ți că într-adevăr „Beleaua" noastră venea cu toată viteza.

Atunci am alergat imediat în oraş. Acolo lumea se pregătea s-o întâmpine. Ieşim pe chei. Ne-au lăsat să trecem, n-au zis nimic, dar se uitau totuşi cu oarecare neîncredere la noi.

Eu personal nu mai pricepeam nimic. Cum naiba vine asta?! Doar sub ochii mei se scufundase iahtul. Ochii ca ochii, şi ei te mai pot înşela uneori, dar există însemnarea în jurnalul de bord. Şi acesta e doar un document, un act, nu fleac.

Noroc că fusese Fuks martor la scufundare, altfel ar fi reieşit că în clipa primejdiei eu am dezertat de la datorie, sau cam aşa ceva. „Bine — mă gândii — să acosteze şi vom lămuri."

Când iahtul acostă, nedumerirea mea fu şi mai mare. Mă uit, la cârmă stătea secundul meu Lom. Fuks la scote, iar lângă catarg eram eu în persoană, şi dădeam comenzile de acostare.

„Asta nu se poate! mă gândii. Poate că nu sunt eu ăl de colo?" Mă uit mai bine. Eu în carne şi oase. Atunci înseamnă că pe chei nu eram eu. Îmi pipăi pântecul: ba da, seamănă cu al meu. „Ce să fie asta — mă gândii — o dedublare a personalității, sau ce drăcie? Nu se poate, fleacuri, am visat, e pur şi simplu un vis..."

— Lom — zic — ia ciupeşte-mă!

Lom era şi el buimăcit, totuşi m-a ciupit, şi-a dat silința flăcăul, încât n-am putut să mă stăpânesc şi am țipat..,

Atunci atenția mulțimii se îndreptă asupra mea, asupra lui Lom şi asupra lui Fuks. Oamenii au făcut roată în jurul nostru.

— Acum, căpitane, poate că ai să ne explici situația creată?

În timpul acesta „Beleaua" se apropia de coastă, după toate regulile. Văd că scot şi baloanele de acostare. Aduc iahtul la chei şi acostează. Dublura mea salută cu mâna la cozoroc.

— Daţi-mi voie — zice — să mă prezint: căpitan de cursă lungă Balivernă şi echipajul. Terminând expediţia în jurul lumii, am sosit în portul Petropavlosvk-Kamciatski...

Publicul de pe chei striga „ura", iar eu nu pricepeam nimic.

Trebuie să spun că eu nu cred în drăcovenii, dar de data asta mi-a dat de gândit.

În faţa mea se afla o fantomă vie şi vorbea cu un tupeu extraordinar, îţi dai seama de situaţia caraghioasă în care mă aflam.

Apăream ca un fel de mistificator sau un impostor... „Ei bine — mă gândii — să vedem ce se întâmplă mai departe."

Echipajul coboară pe chei, iar eu căutam să lămuresc cum stau lucrurile, îmi făceam drum spre ei, dar mulţimea mă dădea la o parte şi auzeam cum îi spuneau celuilalt Balivernă că mai sosise un Balivernă cu echipajul său.

Acesta se opri, aruncă o privire în jur şi declară:

— Minciuni! Nu există nici un alt Balivernă: eu personal l-am scufundat în Oceanul Pacific.

Când am auzit cuvintele acestea, am înţeles tot. Am recunoscut pe vechiul meu prieten, pe visătorul amiral, domnul Hamura Kuţitaki, care mă lucrase atât de dibaci.

Atunci m-am strecurat cum am putut, cu echipaj cu tot, şi m-am apropiat de el.

— Bună ziua, domnule amiral — zic. Cum aţi călătorit?

Acesta se fâstâci şi tăcu mâlc. Atunci se apropie Lom şi când îşi făcu vânt şi îi dădu lui Lom numărul doi o lovitură de atlet, îl trânti la pământ. Acesta căzu şi am văzut că de sub pantalonii lui ieşeau afară nişte picioroange.

Acum prinsese curaj şi Fuks, care sări la Fuks numărul doi, îi prinse barba şi i-o smulse dintr-o dată.

Lui Lom şi lui Fuks le venea la îndemână: unul avea ca semnalmente statura atletică, iar cel de-al doilea barba. Eu, însă, nu aveam nici un fel de „semne particulare"... şi mă întrebam cum să-l dau gata pe impostor.

În timp ce mă gândeam, el singur născoci o drăcie care nici nu mi-ar fi trecut prin minte. Văzând că dăduse de dracu', scoase un stilet şi, apucându-l cu amândouă mâinile, „hârş-hârş!" îşi spintecă pântecul în formă de cruce... Harakiri, un număr de atracţie cu adevărat samuraic... Eu am închis ochii. Nu pot, tinere, să privesc cu sânge rece astfel de lucruri... Am stat cu ochii închişi, în aşteptare.

Deodată aud cum mulţimea de pe chei râde încetişor, după aceea mai tare, apoi izbucneşte în hohote. Am deschis ochii, dar iar nu pricepeam nimic: era cald, soarele strălucea, cerul era senin şi totuşi de undeva cădea un fel de zăpadă.

Când mă uit mai bine, văd că dublura mea se subţiase simţitor, dar totuşi trăia, iar pe burta lui se căsca o uriaşă rană din care ieşea puf şi se împrăştia pe ţărm...

I-au luat stiletul, l-au apucat de mâini şi l-au dus destul de politicos. Odată cu el au dus şi echipajul. Noi nici nu apucarăm să ne venim în fire de cele văzute, că ne trezirăm luaţi pe sus şi legănaţi.

Ne-au legănat pe sus cât ne-au legănat, oamenii s-au liniştit, lucrurile s-au lămurit şi ne-am dus cu toţii să vizităm iahtul.

Firește, nu era iahtul meu, totuşi semăna foarte bine. Dacă n-aş fi cutreierat cu el întreaga lume, aş fi putut şi eu să-l confund. Puteam să jur.

A doua zi sosi şi vaporul nostru.

Ne-am luat rămas bun de la oameni şi locuri, după care am plecat împreună cu Fuks. Cum vezi, trăiesc, sunt sănătos şi îmi bate în piept o inimă tânără. Fuks s-a recalificat şi s-a angajat la o casă de filme, să joace roluri de pungaş: înfăţişarea lui se potrivea pentru aşa ceva. Lom a rămas să conducă iahtul.

La scurtă vreme după ce ne-am despărțit, am primit de la el o scrisoare în care scria că se descurcă şi că iahtul merge destul de bine. Fireşte că „Beleaua" aceea nu era ca „Beleaua" noastră.

Ei, dar nici cu asta nu are vreo belea, se comportă şi ea bine... Da, da.

Uite aşa s-a întâmplat, tinere, iar dumneata îmi spui că eu n-am navigat niciodată.

Am navigat, tăticule, ba încă ce-am navigat! Uite, vezi, am îmbătrânit şi mi-a slăbit memoria, altfel ți-aş mai povesti multe întâmplări din viața mea de marinar.

XXII. SUPLIMENTAR, DE CARE UNII CITITORI S-AR PUTEA LIPSI

Am stat în ziua aceea până noaptea târziu şi am ascultat cu atenţie, ca nu cumva să-mi scape vreun cuvânt, iar când căpitanul isprăvi povestirea lui extraordinară, l-am întrebat respectuos şi cu modestie:

– Ce-ar fi, Hristofor Bonifatievici, să însemnăm această povestire? Aşa, cum s-ar spune, ca o pildă pentru urmaşi şi în general...

– Fie, noteaz-o — îmi răspunse căpitanul, după un răstimp de gândire. Eu n-am nimic de ascuns, adevărul nu-l poţi tăinui... Noteaz-o, drăguţule, iar când vei termina de notat, mi-o dai să controlez dacă nu s-a strecurat cumva vreo inexactitate...

În aceeaşi noapte m-am aşezat la lucru şi curând voluminoasa lucrare fu transcrisă pe curat, cu un scris mare şi pusă pe masa lui Balivernă.

Hristofor Bonifatievici corectă cu luare-aminte însemnările mele, făcu pe alocuri unele corecturi mărunte, dar foarte preţioase, iar după două zile, înapoindu-mi manuscrisul, îmi spuse cu oarecare tristeţe:

— Ai notat totul foarte corect, cuvânt cu cuvânt... Numai că faţă de dumneata vorbisem în felul meu, ca un marinar faţă de alt marinar, dar dacă se va nimeri vreun cititor neavizat, se poate întâmpla să nu priceapă lucrurile aşa cum trebuie. Chiar eu personal am avut în tinereţe un caz foarte hazliu; pe vremea aceea abia începusem să navighez ca mus. Odată, nu mai ştiu cum se întâmplase, eram ancoraţi. Şeful de echipaj al nostru era un om foarte serios. Într-o zi a vrut să se ducă în oraş. Sări în barcă şi-mi strigă:

— Ei, puştiule, pisica[1] în mare.

Auzeam şi nu-mi credeam urechilor. Aveam pe vas un motan de rasă siberiană, pufos, cu capul mare şi cu o coadă ca de vulpe. Era blând şi deştept, doar că nu vorbea. Acum hodoronc-tronc, să-l cobor în mare! Pentru ce? Cum să fac aşa ceva? În sensul acesta l-am şi întrebat pe şeful de echipaj... Ce bătaie am mai mâncat oi ţine minte cât oi trăi. Da, da... De aceea mi-e teamă: oamenii vor citi şi se vor încurca în terminologie şi atunci poate să iasă ceva atât de echivoc, încât voi apărea în faţa cititorului cu o înfăţişare nedorită de mine. De aceea te rog pe dumneata, drăguţule, să mai faci un efort: toţi termenii marinăreşti, scrie-i pe o listă separată, pe rând după alfabet, îi aduni pe toţi şi-mi prezinţi lista. În timpul liber mă voi gândi şi voi da explicaţiile necesare.

Nu am zăbovit cu execuţia acestei indicaţii şi curând după aceea am prezentat căpitanului o listă cu vreo şaizeci de cuvinte. S-a uitat la ea şi mi-a făgăduit că a doua zi dimineaţă explicaţiile vor fi gata. A doua zi mi-a cerut un termen de o săptămână. Apoi mi-a spus că în mai puţin de o lună nu poate termina treaba asta. Iar când după un an de zile i-am amintit despre nenorocitul acela de glosar, Hristofor Bonifatievici s-a supărat foc, mi-a spus că vorbesc ca un copil şi mi-a dat a înţelege că e vorba de o problemă serioasă şi că nu trebuie să mă grăbesc.

Până la urmă cartea a apărut fără glosar. Nu s-a întâmplat nimic, oamenii au citit-o şi în general pare-se că toţi au înţeles-o foarte bine.

Dar nu demult, când se pregătea o nouă ediţie a „Aventurilor căpitanului Baliverna", Hristofor Bonifatievici m-a chemat la dânsul şi mi-a înmânat în mod solemn ultima sa lucrare ştiinţifică, pe care, studiind-o cu multă grijă şi apreciind-o după merit, ne-am hotărât s-o tipărim cu alt prilej.

[1] Ancora cu gheare de pisică.

CUPRINS

I. ÎN CARE AUTORUL FACE CUNOŞTINŢĂ CITITORULUI CU UNUL DIN EROI ŞI CARE CAPITOL NU PREZINTĂ NIMIC DEOSEBIT 1
II. ÎN CARE CĂPITANUL BALIVERNĂ POVESTEŞTE DESPRE FELUL CUM A ÎNVĂŢAT LIMBA ENGLEZĂ SECUNDUL SĂU LOM ŞI DESPRE UNELE ÎNTÂMPLĂRI PUŢIN OBIŞNUITE ÎN PRACTICA NAVIGAŢIEI 6
III. ÎN CARE SE ARATĂ CUM TEHNICA ŞI INGENIOZITATEA POT ÎNLOCUI LIPSA DE CURAJ, ŞI CUM ÎN NAVIGAŢIE TREBUIE SĂ FOLOSEŞTI TOATE ÎMPREJURĂRILE, PÂNĂ ŞI INDISPOZIŢIA TA PERSONALĂ 14
IV. DESPRE OBICEIURILE POPOARELOR DIN SCANDINAVIA, DESPRE GREŞITA PRONUNŢARE A UNOR DENUMIRI GEOGRAFICE ŞI DESPRE FOLOSIREA VEVERIŢELOR ÎN NAVIGAŢIE 27
V. DESPRE SCRUMBII ŞI CĂRŢI DE JOC 37
VI. CARE ÎNCEPE CU O ÎNCURCĂTURĂ ŞI SE TERMINĂ PE NEAŞTEPTATE CU O BAIE 43
VII. DESPRE METODELE CALCULELOR ASTRONOMICE, DESPRE TACTICA MILITARĂ ŞI DESPRE CELE DOUĂ SEMNIFICAŢII ALE CUVÂNTULUI „FARAON” 54
VIII. ÎN CARE FUKS PRIMEŞTE O LECŢIE BINEMERITATĂ. DUPĂ CARE NUMĂRĂ CROCODILII ŞI LA URMĂ MANIFESTĂ EXCEPŢIONALE APTITUDINI ÎN DOMENIUL AGRICULTURII 64
IX. DESPRE OBICEIURILE DIN BĂTRÂNI ŞI DESPRE AISBERGURI 76
X. ÎN CARE CITITORUL FACE CUNOŞTINŢ CU AMIRALUL KUŢITAKI, IAR ECHIPAJUL DE PE „BELEA" CU CHINURILE FOAMEI 86
XI. ÎN CARE CĂPITANUL SE DESPARTE DE IAHT ŞI DE SECUNDUL SĂU LOM 94
XII. ÎN CARE CĂPITANUL ŞI FUKS DAU UN CONCERT, DUPĂ CARE SE GRĂBESC SĂ PLECE SPRE BRAZILIA 98
XIII. ÎN CARE BALIVERNĂ ÎI VINE DE HAC UNUI ŞARPE BOA ŞI-ŞI COASE UN NOU VESTON 106
XIV. LA ÎNCEPUTUL CĂRUIA BALIVERNĂ DEVINE O VICTIMA A PERFIDIEI, IAR LA SFÂRŞITUL ACESTUIA NIMEREŞTE DIN NOU PE „BELEAUA" LUI 112
XV. ÎN CARE AMIRALUL KUŢITAKI ÎNCEARCĂ SĂ SE ANGAJEZE CA MATROZ PE „BELEA" 119
XVI. DESPRE SĂLBATICI 131
XVII. ÎN CARE LOM PĂRĂSEŞTE DIN NOU IAHTUL 137
XVIII. CEL MAI TRIST, ÎNTRUCÂT „BELEAUA" NAUFRAGIAZĂ, DE DATA ASTA FĂRĂ PUTINŢĂ DE SALVARE 143

XIX. LA SFÂRŞITUL CĂRUIA LOM ÎŞI FACE APARIŢIA PE NEAŞTEPTATE ŞI CÂNTĂ ÎN GÂND 147
XX. ÎN CARE LOM ŞI FUKS MANIFESTĂ LIPSĂ DE ATENŢIE LA CUMPĂRĂTURI, IAR BALIVERNĂ VERIFICĂ ÎN MOD PRACTIC REGULILE DE ALGEBRĂ 153
XXI. ÎN CARE AMIRALUL KUŢITAKI ÎL AJUTĂ PERSONAL PE CĂPITAN SĂ IASĂ DINTR-O SITUAŢIE CÂT SE POATE DE GREA 158
XXII. SUPLIMENTAR, DE CARE UNII CITITORI S-AR PUTEA LIPSI..... 165

Lei 6,50

EDITURA TINERETULUI